

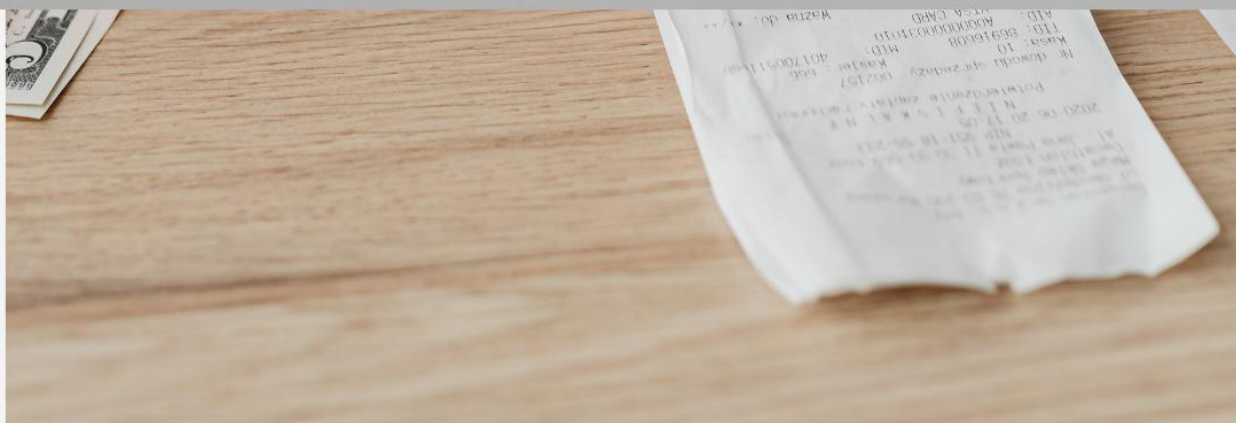

SLOVAK | BUSINESS | AGENCY

Analýza systému e-faktúra v členských krajínach EÚ

BRATISLAVA 2025

Vydavateľ: Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2025

Všetky práva vyhradené.

Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

Obsah

Zoznam tabuliek.....	5
Zoznam grafov.....	5
Zoznam schém.....	5
Úvod	6
1. Legislatívne východiská v oblasti elektronickej fakturácie	8
1.1 Smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme DPH (zmenená Smernicou 2010/45/EÚ)	9
1.2 Návrh Európskej komisie pod názvom VAT in the Digital Age (ViDA)	11
1.3 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/55/EÚ	13
1.4 Európska norma EN 16931	15
1.5 Dokumenty OECD.....	17
1.5.1 Technológie pre lepšiu správu daní	17
1.5.2 Správa daní 3.0	18
2. Porovnanie systémov elektronickej fakturácie v krajinách EÚ	20
2.1 Maďarsko.....	22
2.1.1 Maďarský legislatívny rámec	22
2.1.2 E-fakturačný postup a modelové príklady v Maďarsku	23
2.1.3 Príležitosti a riziká maďarského systému	25
2.2 Nemecko	27
2.2.1 Nemecký legislatívny rámec	28
2.2.2 E-fakturačný postup a modelové príklady v Nemecku.....	28
2.2.3 Príležitosti a riziká nemeckého systému	31
2.3 Poľsko	32
2.3.1 Poľský legislatívny rámec	33
2.3.2 E-fakturačný postup a modelové príklady v Poľsku.....	33
2.3.3 Príležitosti a riziká poľského systému	36
2.4 Rumunsko	38
2.4.1 Rumunský legislatívny rámec	38
2.4.2 E-fakturačný postup a modelové príklady v Rumunsku.....	40
2.4.3 Príležitosti a riziká rumunského systému	42
2.5 Taliansko	44
2.5.1 Taliansky legislatívny rámec	44
2.5.2 E-fakturačný postup a modelové príklady v Taliansku	45
2.5.3 Príležitosti a riziká talianskeho systému	47
3. Transpozícia smerníc EÚ v oblasti elektronickej fakturácie na Slovensku	49
3.1 Možnosti technického riešenia elektronickej fakturácie na Slovensku.....	51
3.2 Informačný systém pre elektronicnú fakturáciu IS EFA	53
3.3 Vplyv zavedenia elektronickej fakturácie na výkazníctvo a administratívnu záťaž	55
3.4 Proces zavedenia elektronickej fakturácie v Slovenskej republike	56
3.5 Aktualizovaný plán zavedenia elektronickej fakturácie z roku 2024.....	58
3.6 Zdôvodnenie zavedenia elektronickej fakturácie.....	61
3.7 Riziká možného goldplatingu	62
3.8 Možné prínosy a riziká zavedenia elektronickej fakturácie na Slovensku.....	64
4. Odporúčania pre model slovenskej elektronickej fakturácie	67
4.1 Priebežná a transparentná komunikácia s podnikateľmi	67
4.2 Fázovitý prístup, dostatočný čas na prípravu a pilotné testovanie	67
4.3 Minimalizácia regulačnej záťaže a predchádzanie goldplatingu	68
4.4 Prepojenie s inými informačnými systémami	68

4.5 Metodická a finančná podpora malým a stredným podnikom	69
4.6 Flexibilita a priebežné vyhodnocovanie po zavedení	69
Záver	71
Zoznam použitej literatúry.....	75

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Komparácia systémov e-fakturácie vo vybraných krajinách EÚ	21
---	----

Zoznam grafov

Graf 1 Vývoj daňovej medzery DPH v Maďarsku medzi rokmi 2018 až 2022	27
Graf 2 Vývoj daňovej medzery DPH v Nemecku medzi rokmi 2018 až 2022	32
Graf 3 Vývoj daňovej medzery DPH v Poľsku medzi rokmi 2018 až 2022	37
Graf 4 Vývoj daňovej medzery DPH v Rumunsku medzi rokmi 2018 až 2022	43
Graf 5 Vývoj daňovej medzery DPH v Taliansku medzi rokmi 2018 až 2022	48

Zoznam schém

Schéma 1 Proces vystavenia e-faktúry v rámci B2B transakcie v Maďarsku	24
Schéma 2 Proces vystavenia e-faktúry v rámci B2B transakcie v Nemecku	30
Schéma 3 Proces vystavenia e-faktúry v rámci B2B transakcie v Poľsku	35
Schéma 4 Proces vystavenia e-faktúry v rámci B2B transakcie v Rumunsku	41
Schéma 5 Proces vystavenia e-faktúry v rámci B2B transakcie v Taliansku	46

Úvod

Medzinárodne prepojený obchod a digitalizácia prelínajúca sa celým životným cyklom podnikov je nevyhnutným dôsledkom globalizácie obchodnej spolupráce a technologického vývoja. V posledných rokoch to zaznamenali nielen podnikatelia, ale aj správcovia daní. Daňové správy členských štátov Európskej únie, ale aj krajín mimo nej začali vnímať čoraz širšie spektrum digitálnych obchodných operácií a možností oznamovania daňovej povinnosti. Aj preto vznikol tlak na adaptáciu daňovej správy na nový digitálny vek.

Faktúra ako kľúčový dokument obchodného styku medzi podnikateľskými subjektami, ale aj nimi a verejnými subjektami, roky nereflektoval technologický vývoj. V mnohých krajinách je stále dominantnou formou vystavovania faktúr vystavovanie papierových fakturačných dokumentov.

To má podľa medzinárodných obchodných organizácií, ale aj Európskej únie vplyv na výber daní, chybovosť vo fakturácii, rýchlosť splatnosti, či schopnosť makroekonomickej analýzy. Vo výsledku to vedie podľa odhadu Európskej komisie k strate daňových príjmov jej členských štátov v desiatkach miliárd eur ročne.

Európska únia teda prišla s iniciatívou zaviesť elektronickú fakturáciu, ktorá by tieto problémy vyriešila. Primárne navrhovala zavedenie elektronickej fakturácie vo verejnom obstarávaní, ale postupom času priniesla myšlienku širšieho využitia elektronickej fakturácie v rámci cezhraničných obchodných operácií. Tieto návrhy sa za posledné roky menili podľa potrieb trhu a technologického vývoja, či predstáv jednotlivých štátov. Tie elektronickú fakturáciu zavádzajú v rôznych formách, rozsahoch a časových ohraničeniach. A to chce Európska únia zjednotiť unifikovanými prístupmi a predpismi.

Na tomto mieste je nutné zdôrazniť, že elektronická faktúra nie je len bežná faktúra v PDF alebo inom digitálnom formáte. Aby bola faktúra uznaná ako elektronická faktúra podľa legislatívy EÚ, musí spĺňať štrukturálne a obsahové požiadavky stanovené v Európskej norme EN 16931. Táto norma zabezpečuje jednotný formát, interoperabilitu a automatizované spracovanie medzi verejnými aj súkromnými subjektmi. Pojmy "elektronická faktúra" a "e-faktúra" sú ďalej v tejto analýze využívané synonymicky, no vždy v tomto kontexte.

V prvej kapitole tejto analýzy sú popísané dôvody a ciele, ktoré viedli k iniciatíve zaviesť elektronickú fakturáciu ako povinnú pre všetky členské štáty Európskej únie. Okrem už popísaného má elektronická fakturácia priniesť lepšiu flexibilitu s rozvoj cezhraničného obchodu. To vyplýva aj z dokumentov OECD, ktoré sú v kapitole popísané taktiež.

Druhá kapitola analýzy na prvú nadväzuje príkladmi niekoľkých systémov elektronickej fakturácie, ktoré už boli zavedené v niektorých členských krajinách Európskej únie. Ide o štáty, kde je elektronická fakturácia povinná aj pre režim medzipodnikového obchodného styku (B2B). V rámci tejto analýzy sa ďalej zameriame konkrétne na systémy v Maďarsku, Nemecku, Poľsku, Rumunsku a Taliansku. V tejto kapitole je popísaný taktiež dopad na mieru administratívnej a regulačnej záťaže podnikateľov vyplývajúcej zo samotného zavedenia systémov elektronickej fakturácie. Z technického hľadiska táto kapitola popisuje ako krajiny dodržiavajú kritériá interoperability štátnych systémov elektronickej fakturácie s komerčnými softvérmi používanými vo firmách.

Nakoľko ciele zavedenia elektronickej fakturácie smerujú k znižovaniu byrokratickej záťaže pre podnikateľské subjekty, zameraním tejto kapitoly je aj posúdenie, ako a či vôbec, sa krajiny snažili pri zavádzaní elektronickej fakturácie odbremeniť podnikateľov od zbytočných povinností. Medzi zábery tohto posúdenia patrí aj rozptýlenie obavy, že systémy elektronickej fakturácie vyžadujú pripojenie na internet neustále, a nie len v čase vystavenia faktúry.

V neposlednom rade kapitola posudzuje aj prípadné efekty zavedenia elektronickej fakturácie na výber daní v jednotlivých skúmaných krajinách.

Tretia kapitola je venovaná procesu zavádzania elektronickej fakturácie na Slovensku. Text popisuje prvopočiatky tohto procesu ohraňované prvými legislatívnymi predpismi transponujúcimi príslušné európske smernice až po samotný návrh zákona, ktorý v súčasnosti predpisuje používanie elektronickej fakturácie ako povinnej pre platiteľov DPH.

Kapitola obsahuje popis meniacich sa stratégií a plánov štátu, ktorý postupom času obmieňal technické, legislatívne i rozsahové prístupy pre zavedenie elektronickej fakturácie. Elektronicská fakturácia mala byť chvíľu povinnou iba pre verejných obstarávateľov a ich dodávateľov, následne pre všetky obchodné spoločnosti a v súčasnosti je plánovaná byť povinnou iba pre platiteľov DPH.

Z toho vyplýva prirodzená otázka o možnom goldplatingu, či nesprávnej a neminimalistickej transpozícii európskych smerníc do slovenskej legislatívy. Tomu sa venujú samostatné podkapitoly. Rovnaký priestor je v analýze venovaný navrhovaným technickým riešeniam. Kapitola sa snaží identifikovať, aké konkrétne zmeny v spôsobe fakturácie čakajú slovenských podnikateľov.

Záverečná obsahová kapitola 4 analýzy je venovaná kľúčovým záverom prieskumu, kde sú pomenované odporúčania pre formu zavedenia, či samotnú funkčnosť slovenskej elektronickej fakturácie. Vychádzajúc z poznatkov predošlých kapitol je v kapitole zreteľ venovaný hlavne poukázaniu na best practices. Ich aplikovanie by mohlo prispieť k odbúraniu byrokratickej a inej záťaže podnikateľov pri samotnej implementácii elektronickej fakturácie, ale hlavne po jej zavedení.

Kapitola je zameraná taktiež na odporúčania vhodných technických riešení, ktoré je možné z príkladov už aplikovaných systémov elektronickej fakturácie hodnotiť, či samotný rozsah povinnosti elektronickej fakturácie a spôsoby komunikačného prístupu systému elektronickej fakturácie daňových správcov s podnikateľskými subjektami.

1. Legislatívne východiská v oblasti elektronickej fakturácie

Faktúra je kľúčovým obchodným dokumentom, od ktorého závisí celý životný cyklus podniku. Okrem samotnej peňažnej transakcie, ku ktorej odberateľa služby, či tovaru zaväzuje jej význam spočíva aj v tom, že ovplyvňuje hotovostné obeh podniku, či definuje vzťah medzi dodávateľom a odberateľom.

Na strane štátu, ale aj na úrovni medzinárodných združení a spoločenstiev zas faktúra poskytuje nevyhnutné údaje pre výber daní, dohľad na dodržiavanie daňových pravidiel a informácie pre dôležitý ekonomický monitoring. Na jeho základe je možné predpokladať rast ekonomiky, rozpočtové príjmy, či dlhodobé trendy, ktoré je možné vo verejných financiách očakávať.

To je dôvodom prečo sa o fakturáciu, jej efektívnosť a kvalitu údajov, ktoré poskytuje zaujímajú nielen daňové správy, ale aj vlády štátov a predstavitelia medzinárodných spoločenstiev, či obchodných organizácií.

Práve medzinárodní aktéri prišli s iniciatívou fakturáciu medzinárodne zosúladiť. S cieľom zjednodušiť medzinárodné transakcie, zvýšiť transparentnosť a zjednotiť metodiky hodnotenia podnikateľského prostredia prišli v rámci OECD v roku 2002 s ideou globálneho zjednotenia fakturačných princípov. S ohľadom na technologický vývoj sa v posledných rokoch dospelo k zhode prepojených hospodárskych celkov zavádzať povinnú elektronickej fakturáciu.

Tá má umožniť zjednodušenie obchodných transakcií, zvýšiť transparentnosť v monitoringu ekonomických údajov a zjednodušiť podnikateľom povinnosti súvisiace s daňovou správou.

Dokumenty európskych inštitúcií

Na rozvoj myšlienky elektronickej fakturácie v rámci OECD reagovala Európska komisia a následne ďalšie európske inštitúcie. Tie začali konštruovať politiky, ktoré vedú k zjednoteniu pravidiel fakturácie a zavedeniu elektronickej fakturácie v jej všetkých členských štátoch. Počiatočné vízie a rokovania sa postupom času preniesli do konkrétnych dokumentov a smerníc, ktoré členské štáty k zavedeniu elektronickej fakturácie zaväzujú.

Formulovaniu daných dokumentov predchádzali rozsiahle monitoringy a rozhovory s predstaviteľmi daňových správov štátov, politických reprezentácií členských krajín a zástupcami podnikateľského prostredia. Cieľom bolo nastaviť podmienky obsiahnuté v európskych dokumentoch a najmä smerniciach tak, aby zohľadňovali špecifiká všetkých členských štátov. Výsledkom bola adaptabilita a voľnosť možnosti transpozície smerníc v tom, pre aké subjekty bude elektronickej fakturácia povinnou, či v tom ktorých druhov transakcií sa bude elektronickej fakturácia týkať.

Európske inštitúcie pri formovaní dokumentov týkajúcich sa elektronickej fakturácie zohľadňovali daňové medzery, charakter „sedej“ ekonomiky, štruktúru hospodárstva, či technologickú pripravenosť v jednotlivých členských štátoch.

1.1 Smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme DPH (zmenená Smernicou 2010/45/EÚ)

Jedným z najvýznamnejších a prvých krokov európskych inštitúcií pri zavádzaní myšlienky elektronickej fakturácie bola Smernica 2006/112/ES¹. Tá vznikla hlavne vďaka myšlienke zjednodušiť systém výberu DPH s cieľom zvýšiť jeho unifikáciu a efektivitu naprieč členskými štátmi Európskej únie.

Základom pre ideu zavedenia elektronickej fakturácie bola teda snaha o harmonizáciu daňovej správy v rámci celej EÚ. Ako je uvedené v tejto smernici, európske inštitúcie si uvedomovali, že pôjde o dlhodobý proces, ktorý musí byť spustený postupne po jednotlivých etapách, ktoré by mali byť spúšťané v čo najväčšom časovom súlade medzi jednotlivými členskými štátmi.

Smernica sa zamerala aj na znižovanie daňovej medzery v podobe vyjasnenia netransparentných medzinárodných pravidiel, napríklad pri transakciách uskutočnených na palube lietadiel a lodí. Tým pádom kládla apel napríklad na údaje o mieste a čase obchodných transakcií, čím sa priblížila myšlienke unifikácie údajov na faktúrach.

Smernica vo všeobecnosti zdôrazňuje aj fakt, že nesúlad medzi sadzbami DPH jednotlivých členských štátov a cieľmi, či princípmi daňovej správy vrátane sledovaných údajov na faktúrach vytvára priestor pre neúmyselné pochybenia a zámerné podvody pri správe daní.

Predpis okrem iného konštatuje, že rozdielnosť medzi daňovými systémami jednotlivých štátov vytvára aj bariéry pre rozvoj obchodnej aktivity medzi podnikateľskými subjektami jednotlivých členských štátov. Smernica taktiež vyzýva členské štáty, aby znižovali sadzby DPH, a aby sa všetky pokúsili priblížiť jednotnej úrovni v rámci EÚ.

Smernica taktiež otvorila možnosť členským štátom prijať znížené sadzby DPH vo vybraných sektoroch. Apelovala na to, aby bol tento inštrument prijatý tam, kde bude pre zavedenie dostatočne relevantný argument. Ako ukázala prax v neskorších rokoch, sa však tento nástroj začal nadužívať bez merateľných pozitívnych výsledkov. Dokument konštatuje aj to, že prílišné striktné prístupy k výberu DPH v jednotlivých štátoch vedú k stále výraznému a pretrvávajúcemu problému dvojitého zdanenia. Smernica preto navrhuje zjednotiť aj pojmy povinností platiteľov dane, či tie, ktoré definujú samotné osoby povinné daň z pridanej hodnoty platiť.

Z hľadiska elektronickej fakturácie sa smernica venuje myšlienke zavedenia dobrovoľnej elektronickej fakturácie. Systémy daňových správ podľa dokumentu zlepšia svoje služby, efektívnosť a zvýšia výber daní vtedy, ak elektronickú fakturáciu zavedú. Pre podnikateľov by podľa smernice elektronická fakturácia priniesla niekoľko de-byrokratických efektov, ktoré by odbúrali nadbytočné povinnosti a odstránili nejednoznačnosť vzťahov v rámci medzinárodných transakcií.

Elektronická fakturácia je v danej smernici označená za jeden z nástrojov, ktoré majú pomáhať zlepšeniu a harmonizácii výberu daní v rámci členských štátov EÚ. V súvislosti s tým Európska rada vyzývala aj na čo najväčšiu mieru digitalizácie výkazových povinností podnikateľov. Smernica špeciálne vyzýva na rušenie, alebo zjednodušenie vykazovacích a archivačných povinností súvisiacich s daňovými povinnosťami pre malé a stredné podniky.

V rámci elektronizácie správy daní znenie smernice hovorí aj o tom, že by sa EÚ a členské štáty mali snažiť čo najviac unifikovať zavádzanie elektronickej fakturácie s prístupmi krajín

¹ Smernica 2006/112/ES. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006L0112-20150101>

mimo Európskeho hospodárskeho priestoru. Táto požiadavka je v súlade s ambíciami OECD, ktorá vníma elektronickú fakturáciu aj ako nástroj pre dynamizáciu ekonomického rastu.

Keďže časť príjmu z DPH v jednotlivých členských štátoch smeruje do európskeho rozpočtu, európske inštitúcie označujú za relevantné, aby Európska rada a ďalšie inštitúcie na európskej úrovni vyžadovali harmonizáciu prístupov k správe daní jednotlivých členských štátov EÚ. Rada v smernici konštatuje aj to, že uplatnenie princípov harmonizácie dosiahne očakávaný efekt v podobe zvýšenia výberu daní a odbúrania bariér pre medzinárodné transakcie iba v prípade, že bude harmonizácia transponovaná všetkými členmi EÚ, ale aj Európskeho hospodárskeho priestoru.

Z textácie smernice je zároveň zrejmé, že koncept elektronickej fakturácie považuje za doplnkový nástroj všeobecnej daňovej harmonizácie v rámci Európskej únie. Ku konkrétnym podobám zavedenia a mechanizmom funkčnosti elektronickej fakturácie neodporúča konkrétne riešenia. Navrhuje iba princípy ako unifikácia údajov a zavedenie povinnosti vstúpiť do systému elektronickej fakturácie iba pre podnikateľské subjekty, pre ktoré je to z dôvodu obrátov, alebo charakteru obchodných transakcií nevyhnutné. Európska komisia súbežne so smernicou konštruovala aj poradné orgány, ktoré dostali za úlohu monitorovať vhodnosť prístupov elektronickej fakturácie v jednotlivých členských krajinách EÚ aj štátoch mimo nej.

Smernica 2010/45/EÚ², ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o pravidlá fakturácie rozvinula myšlienku unifikácie fakturačných pravidiel v rámci EÚ a Európskeho hospodárskeho priestoru.

Komisia v súvislosti so smernicou predložila správu, v ktorej sa zaoberá niektorými problémami týkajúcimi sa elektronickej fakturácie. V správe sa zaoberá technologickou pripravenosťou členských štátov EÚ na elektronickú fakturáciu, či zjednodušením predpisov týkajúcich sa DPH pre účely zefektívnenia vnútorného trhu a zavedenia elektronickej fakturácie.

Pre podporu medzinárodného obchodu v EÚ a v rámci Európskeho hospodárskeho spoločenstva je v dokumente navrhnuté zosúladenie údajov na faktúrach, či harmonizovanie splatností faktúr. Uvádza sa tam aj to, že toto zosúladenie má pomáhať taktiež širšiemu využívaniu elektronickej fakturácie.

Keďže používanie elektronickej fakturácie môže pomôcť podnikom znížiť náklady a dosiahnuť väčšiu konkurencieschopnosť, dokument navrhuje prehodnotiť súčasné požiadavky na elektronickú fakturáciu v súvislosti s DPH, aby sa odstránilo existujúce zaťaženie a prekážky, ktoré bránia využívaniu elektronickej fakturácie.

Pre daňových správcov je nevyhnutnou podmienkou zásada rovnakého prístupu pre papierovú aj elektronickú fakturáciu. Elektronické faktúry preto podľa smernice musia obsahovať rovnaké dôveryhodné a overiteľné údaje ako papierové faktúry.

Vierohodnosť a neporušenosť elektronických faktúr je podľa dokumentu možné zabezpečiť aj použitím niektorých existujúcich technológií, akými je napríklad elektronická výmena údajov a zdokonalený elektronický podpis. Od zdaniteľných osôb by sa však podľa smernice nemalo vyžadovať používanie žiadnej konkrétnej technológie.

Smernica taktiež predpisuje údaje, ktoré musí e-faktúra obsahovať. Nestanovuje však žiadny konkrétny elektronický formát. Členské štáty majú podľa smernice možnosť ustanoviť

² Smernica 2010/45/EÚ. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:189:0001:0008:SK:PDF>

osobitné podmienky pre elektronické faktúry vyhotovené za tovary alebo služby, ktoré boli dodané alebo poskytnuté na ich území.

Dokument sa zaoberá aj technickými možnosťami systémov elektronickej fakturácie. Navrhuje niekoľko možností, ako by mohli fungovať efektívne a subjektom, ktoré do nich vstupujú zjednodušiť niektoré povinnosti. Navrhuje napríklad, aby v prípade súborov obsahujúcich viacero elektronických faktúr, ktoré sú posielané alebo sprístupňované rovnakému príjemcovi bolo možné údaje, ktoré sú spoločné pre jednotlivé faktúry, uviesť len raz.

Smernica sa zaoberá taktiež prístupovými možnosťami daňových správcov. V prípade medzinárodných transakcií napríklad predpisuje, aby k elektronickej faktúre uchováanej subjektom v jednej členskej krajine mal prístup aj daňový správca druhej členskej krajiny, v ktorej je registrovaný druhý subjekt zapojený do transakcie.

1.2 Návrh Európskej komisie pod názvom VAT in the Digital Age (ViDA)

Návrh Európskej komisie pod názvom VAT in the Digital Age (ViDA)³ z roku 2022 priniesol hlavne rozvinutie myšlienky modernizácie systému dane z pridanej hodnoty v Európskej únii. V návrhu je súbor opatrení, ktorými by mali členské štáty EÚ zlepšiť funkčnosť správy daní pre daňových poplatníkov a vybudovať systémy daňových správcov, ktoré by boli odolnejšie voči podvodom. Návrh reaguje aj na transformáciu ekonomiky a zohľadňuje nové fenomény, ktoré do charakteru transakčných mechanizmov vniesla digitálna ekonomika. Návrh sa teda zaoberá taktiež zdaňovaním a správou hybridných transakcií, či fakturáciou digitálnych služieb. Kľúčovým opatrením celého balíčka malo byť práve zavedenie systému elektronickej fakturácie.

Od roku 2022 však členské štáty o návrhu na úrovni EÚ diskutovali a neprijali žiadne záväzky k daným opatreniam. Dôvodom boli obavy niektorých členských krajín, ktoré nechceli prijať myšlienku elektronickej fakturácie, alebo naopak systém elektronickej fakturácie už zaviedli a nechceli ho zase rekonštruovať.

Výsledkom diskusie bola úprava návrhu, ktorá bola prijatá Radou pre hospodárske a finančné záležitosti (ECOFIN) v roku 2024. Aktualizovaný návrh ViDA predstavuje kompromis medzi pozíciami jednotlivých ministerstiev hospodárstva a financií členských štátov EÚ.

Upravený návrh opatrení reaguje okrem iného aj na Správu o nedostatkoch DPH za rok 2023⁴, ktorá okrem iného konštatuje, že členské štáty EÚ v roku 2020 prišli o príjmy z DPH v sumárnej hodnote 99 miliárd eur. Podľa odhadu v správe tvoria až štvrtinu tejto sumy ušlých príjmov podvody spojené s DPH. To patrí v rámci opatrení ViDA k hlavným argumentom pre zavedenie systému elektronickej fakturácie. Tá má podľa ViDA pomáhať aj podnikateľskému prostrediu. Súčasný stav daňovej správy totiž nadmerne zaťažuje podnikateľské subjekty, a to hlavne tie, ktoré expandujú a robia veľké množstvo cezhraničných transakcií v rámci EÚ.

Odhad obsiahnutý v aktualizovanom návrhu ViDA hovorí o zvýšení daňových príjmov členských štátov v prípade zavedenia kľúčových opatrení vrátane elektronickej fakturácie na

³ Draft Council Directive amending Directive 2006/112/EC as regards VAT rules for the digital age. Dostupné na: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9681-2024-INIT/en/pdf>

⁴ Publication office of The European Union. VAT gap in the EU 2023. Dostupné na: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/84ba1bdf-7230-11ee-9220-01aa75ed71a1/language-en>

18 miliárd eur. Ďalším nekvantifikovateľným benefitom implementácie opatrení má byť rozvoj cezhraničného obchodu a sektoru malých a stredných podnikov.

Návrh ViDA sa v upravenej podobe zameria na tri hlavné oblasti: úpravu pravidiel pre digitálne platformy, zavedenie nového unifikovaného systému digitálneho výkazníctva a zavedenie unifikovaného prístupu k registrácii k DPH.

V oblasti digitálnych platforiem ide napríklad o návrh, ktorý má riešiť problém so šedou ekonomikou v oblasti krátkodobých prenájmov, či zdieľané jazdy. Nemenuje konkrétne spoločnosti, ale zjavne reaguje na vyhýbanie sa daňovej povinnosti zo strany služieb ako Airbnb, Uber, Bolt a ďalšie. V prípade ak skutočný majiteľ ubytovania, či vozidla neposkytne svoje daňové údaje, majú byť považované za zdaňovanú osobu digitálne platformy, ktoré sprostredkovávajú krátkodobé prenájmy a prepravu osôb. Návrh cieľi na veľké nadnárodné spoločnosti a umožňuje výnimky napríklad pre malé a stredné podniky.

Návrh sa zaoberá taktiež režimom OSS, ktorý umožňuje podnikom registrovaným v jednom členskom štáte EÚ deklarovat' DPH v celej EÚ. Okrem drobných úprav tohto režimu ViDA prináša hlavne rozšírenie režimu na viac obchodných aktivít a širšie spektrum podnikateľských subjektov. Cieľom opatrení má byť aj zjednotenie pravidiel pre registráciu k DPH v rámci všetkých členských štátov EÚ.

ViDA v súvislosti s režimom OSS rozšíril možnosti prenesenia daňovej povinnosti. V praxi sa má rozšíriť možnosť, aby si kupujúci sám odvádzal DPH v rámci mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti. Návrh chce umožniť uplatňovanie tohto mechanizmu, keď predajcovia nie sú usadení alebo identifikovaní na účely DPH v členskom štáte, v ktorom je DPH splatná a príjemca je identifikovaný na účely DPH.

Tretím pilierom návrhu je práve elektronická fakturácia a digitálne výkazníctvo. Návrh počíta s tým, že elektronická fakturácia a zjednotené digitálne výkazníctvo budú od roku 2030 povinné pre všetky cezhraničné transakcie v rámci EÚ. Čo sa týka možnosti zaviesť povinnosť vstupu do systému elektronickej fakturácie aj pri domácich transakciách, návrh hovorí iba o možnosti, nie povinnom zavedení. Pre zavedenie povinnosti elektronickej fakturácie aj pre domáce transakcie členské štáty podľa návrhu nebudú musieť žiadať súhlas EÚ.

Systém elektronickej fakturácie podľa návrhu zjednoduší a zrýchli proces vykazovania DPH. ViDA sa zaoberá aj lehotami vystavovania a splatnosti elektronickej faktúr. V poslednej prijatej verzii návrh počíta s lehotou na vystavenie elektronickej faktúry 10 dní.

Do systému elektronickej fakturácie podľa návrhu majú byť zahrnuté cezhraničné transakcie predaja a nadobudnutia tovaru v rámci EÚ aj transakcie, kde je v rámci režimu OSS zdaniťnou osobou zákazník.

Štruktúra a obsah elektronickej faktúry majú podľa ViDA rešpektovať normy navrhované smernicou 2014/55/EÚ⁵. Zároveň však pre transakcie so subjektami mimo EÚ majú členské štáty možnosť akceptovať faktúry nerešpektujúce všetky požiadavky smernice.

Návrh taktiež požaduje, aby po zavedení systému elektronickej fakturácie členské štáty zrušili povinnosť platiteľov podávať súhrnné výkazy DPH.

Členským štátom EÚ návrh umožňuje implementovať požiadavky na digitálne vykazovanie aj pre medzipodnikové transakcie, ktoré nespádajú do mandátu EÚ. Povinnosť elektronickej fakturácie by mohla byť vyžadovaná od subjektov mimo jurisdikcie EÚ ak medzipodniková

⁵ Eur-lex. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/55/EÚ. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0055>

transakciu vykonajú daňoví poplatníci s trvalým pobytom alebo nerezidenti registrovaní na účely DPH v členskom štáte EÚ.

1.3 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/55/EÚ

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/55/EÚ zo 16. apríla 2014 o elektronickej fakturácii vo verejnom obstarávaní sa zaoberá hlavne myšlienkou unifikácie prístupov k implementácii systému elektronickej fakturácie, jej obsahu a štruktúry.

Na úvod je v dokumente konštatované, že súčasný stav elektronickej fakturácie trpí hlavne nejednotnosťou údajov a netransparentnosťou, ktoré sú spôsobené okrem iného používaním rôznych medzinárodných, európskych, či domácich noriem. Väčšina z nich je neinteroperabilná s inými, čo vyvoláva bariéry v cezhraničnom obchode i daňovej správe členských štátov EÚ. Preto sa chce smernica zamerať na zosúladenie formátov a obsahu vystavovaných elektronických faktúr.

Pred prijatím tejto smernice neexistovalo žiadne jednotiace pravidlo pre formát, či obsah elektronickej faktúry. Viedlo to k procesu, kedy členské štáty zavádzajúce systém elektronickej fakturácie prichádzali s vlastnými návrhmi, často operujúcimi s domácimi normami, čo problém zhoršovalo ešte viac.

Rozmanitosť neinteroperabilných noriem má podľa dokumentu za následok neprimeranú zložitosť, právnu neistotu a dodatočné prevádzkové náklady pre hospodárske subjekty využívajúce elektronické faktúry v rôznych členských štátoch. Ide napríklad o problémy, kedy expandujúci podnikateľský subjekt nemôže vstúpiť do verejného obstarávania v inom členskom štáte, pretože jeho spôsob elektronickej fakturácie nerespektuje pravidlá daného štátu. Podobná prekážka však od obchodnej spolupráce odrádzala aj podnikateľské subjekty v režime B2B. Ak obchodný partner z iného členského štátu vyžadoval splnenie podmienok elektronickej fakturácie, ktorú používa, vyžadovalo si to pre druhý subjekt nové náklady (napríklad investícia do softvéru, administratívne náklady, časové náklady, účtovnícka znalosť).

Smernica teda navrhla zaviesť jednotnú normu pre elektronickú fakturáciu, ktorá by vyššie popísané problémy odstránila. V dokumente je však uvedené, že ak niektorý členský štát vo svojom systéme elektronickej fakturácie už pracuje s normou, ktorá je v základných požiadavkách kompatibilná s pripravovanou európskou normou, nemusí spôsob elektronickej fakturácie v tejto oblasti meniť.

Kľúčovým bodom smernice je návrh povinného zavedenia elektronickej fakturácie vo verejnom obstarávaní. Členské štáty by podľa dokumentu mali vďaka všeobecnej digitalizácii celého procesu verejného obstarávania získať benefity v podobe zvýšenia transparentnosti a úspor v administratívnej oblasti. Digitalizácia samotná má prispieť taktiež k zvýšeniu konkurencie v súťažiach, čo má priniesť lacnejšie a kvalitnejšie verejné zákazky. Množstvo bodov smernice sa venuje vymedzeniu toho, ktorí účastníci verejného obstarávania a akým spôsobom budú musieť používať vo verejnom obstarávaní elektronickú fakturáciu. Popisuje taktiež možné výnimky z tejto povinnosti.

Systém elektronickej fakturácie v každom členskom štáte EÚ by mal byť podľa smernice plne automatizovaný. Mal by teda automaticky vytvárať, zasielať, prijímať a spracovávať elektronické faktúry, pričom daňoví správcovia majú dostávať dáta z daných transakcií okamžite. Dokument odmieta akceptovať systémy, ktoré by len spracovávali externe zaslané elektronické faktúry napríklad v obrázkovom formáte.

Bez ohľadu na technológiu, aplikáciu alebo platformu systému elektronickej fakturácie smernica vyžaduje, aby bolo spracovanie informácií z transakcií technicky možné pre daňové správy všetkých členských štátov. Pre dosiahnutie tohto cieľa je nevyhnutné používať v elektronickej fakturácii jednotný digitálny formát a rovnaké údaje. Unifikácia má priniesť hlavne k rozvoju cezhraničného obchodu v rámci EÚ, možnosť vstupu do verejného obstarávania pre súťažiacich z viacerých krajín a rozvoj online podnikania, kde budú viac konkurencieschopné aj podniky zo sektora MSP.

Smernica tiež nariadila, aby Európsky výbor pre normalizáciu pripravil normu pre elektronickej fakturáciu. Dokument tiež v snahe o unifikáciu elektronickej fakturácie vymedzuje základné pojmy, ktoré majú byť obsahom zákonov transponovaných do legislatívy jednotlivých členských štátov EÚ. Európska norma pre elektronickej fakturáciu by mala vychádzať z existujúcich technických špecifikácií, ktoré boli vypracované v rámci európskych normalizačných organizácií a mala by zohľadňovať iné relevantné technické špecifikácie, ktoré boli vypracované v rámci medzinárodných normalizačných organizácií. Európska norma pre elektronickej fakturáciu by mala byť podľa dokumentu takisto kompatibilná s existujúcimi normami pre platby, aby sa umožnilo automatické spracovanie platieb. Od európskej normy taktiež Európska komisia smernicou vyžaduje, aby bola technicky neutrálna. Nemala by teda zaväzovať členské štáty EÚ ku konkrétnemu technickému riešeniu systému elektronickej fakturácie. Dôvodom je zamedziť možnému narušeniu hospodárskej súťaže, ktoré by hrozilo v prípade jednotného technického predpisu.

V smernici je ďalej zdôraznené, že pripravované systémy elektronickej fakturácie musia byť užívateľsky jednoducho ovládateľné a pochopiteľné. Smernica tiež požaduje, aby bola pripravená norma rozsahovo čo najminimalistickejšia. Dokument kladie apel aj na dodržiavanie zásad ochrany údajov. Hoci má byť nová norma pre elektronickej fakturáciu využívaná hlavne vo verejnom obstarávaní, jej obsah by mal umožňovať využitie aj pri transakciách medzi podnikmi, s cieľom umožniť zavedenie elektronickej fakturácie aj v bežnom obchodnom režime. Rôzne typy transakcií v rôznych sektoroch môžu vyžadovať uvádzanie špecifických prvkov na faktúre, avšak základné informácie by mali byť definovaním týchto unifikovaných prvkov jednotné.

Jednotiaci prístup smernica vymedzuje aj pri identifikačných prvkoch podnikateľských subjektov. Tie by mali byť na e-faktúrach jednotné, tak aby bol subjekt jednoducho identifikovateľný daňovými správami všetkých členských štátov EÚ. Za pravosť pôvodu a integritu obsahu elektronickej faktúry bude zodpovedať odosielateľ takejto faktúry. Smernica však členské štáty nabáda, aby systém elektronickej fakturácie nevyžadoval od odosielateľa iba jeden verifikačný spôsob – napríklad elektronickej podpisom. Týchto možností by malo existovať viac, aby do systému mohlo vstupovať širšie spektrum podnikateľských subjektov nezávisle od krajiny, kde sú registrované.

Pred zavedením do legislatívy členských štátov mala byť norma pre elektronickej fakturáciu dostatočne prakticky otestovaná so zapojením zástupcov podnikateľského sektora i verejnými obstarávateľmi. Príslušné normalizačné orgány majú normu pravidelne preverovať a aktualizovať podľa vývoja v podnikateľskom sektore a podľa úrovne digitalizácie verejnej správy.

Hlavným bodom celej smernice je zavedenie elektronickej fakturácie vo verejnom obstarávaní. Dokument nevyžaduje zavedenie elektronickej fakturácie v ďalších obchodných režimoch, avšak od verejných obstarávateľov vyžaduje akceptovanie a vystavovanie elektronickej faktúr po transpozičných lehotách.

Smernica nevyžaduje povinnosť používania elektronickej fakturácie dodávateľmi verejných partnerov. Uvádza možnosť predkladať papierovú faktúru s tým, že jej obsah verejná

inštitúcia prevedie do elektronickej faktúry, ak to štátna legislatíva umožňuje. Kvalitatívnym pozitívom tejto smernice je taktiež to, že akceptuje iné smernice a predpisy týkajúce sa elektronickej fakturácie, ktoré sú popísané aj v tejto analýze. Žiadne predpisy teda nenahrádza, alebo nevytvára riziko duplicity, či protikladu.

Komisia v dokumente smernice apeluje taktiež na minimalizáciu nákladov pre malé a stredné podniky, či mikropodniky. Vyslovuje možné riziká, v prípade zlej transpozície smernice do vnútroštátnej legislatívy, že menšie podniky budú mať problém elektronicke fakturáciu vo svojom podnikaní implementovať. V rámci zámeru zjednodušenia prístupu malých a stredných podnikateľov k elektronickej fakturácii smernica navrhuje využiť európske fondy pre projekty ako voľne prístupná a bezplatná aplikácia pre prístup do systému elektronickej fakturácie.

1.4 Európska norma EN 16931

Európska technická norma EN 16931 bola pripravená na základe požiadaviek Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/55/EÚ. V roku 2017 ju pripravil Európsky výbor pre normalizáciu (European Committee for Standardization (CEN)). Na Slovensku je technická norma voľne k dispozícii prostredníctvom Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky, ktorý ju medzi slovenské normy preniesol slovenskou technickou normou STN EN 16931⁶.

Európska norma definuje technické špecifikácie pre obsah a formát elektronickej faktúry. Cieľom normy je harmonizovať elektronicke fakturácie v rámci Európskej únie. Členské štáty majú touto normou predpísaný štandardizovaný formát, implementáciu a špecifikačné kritériá, ktoré musia pri vytváraní systému elektronickej fakturácie dodržiavať.

Zjednotením formátu elektronickej faktúry a procesu ich implementácie majú členské štáty po zavedení systému elektronickej fakturácie prispieť k rozvoju cezhraničného obchodu a transakcií. Technická norma je pripravená tak, aby ju bolo možné použiť v transakciách medzi podnikmi a subjektami štátnej správy (B2G) aj medzi súkromnými podnikmi (B2B).

Normu EN 16931 tvoria tri základné oblasti, ktorých harmonizovaná implementácia je kľúčová pre zabezpečenie bezproblémovej výmeny elektronickej faktúry v rámci subjektov registrovaných v členských štátoch EÚ: fakturačný doklad, implementácia, špecifikácia.

Fakturačný doklad

Vystavená e-faktúra musí podľa normy spĺňať pravidlá definované pre CORE faktúru, alebo špecifikáciu CIUS (Core Invoice Usage Specifications).

CORE je označenie základného dátového modelu faktúry definovaného v európskej norme. Zahŕňa základné prvky faktúry a poskytuje rámec ako má výsledný elektronicke dokument faktúry vyzeráť a ako má fungovať, nezávisle od technického postupu akým bol elektronicke dokument pripravený.

CIUS predstavuje rozšírenie základného modelu údajov o faktúre. Definuje a spresňuje základnú fakturačných formátov, čo umožňuje pri elektronickej fakturácii používať ďalšie dátové prvky a špecifikácie nad rámec základného modelu.

⁶ Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky. STN EN 16931. Dostupné na: <https://www.normoff.gov.sk/files/docs/e-fakturacia-stn-en-16931-1-a1-614d692fbcaa2.pdf>

Každý členský štát EÚ môže definovať svoje vlastné CIUS na riešenie špecifických právnych, regulačných a obchodných požiadaviek, ktoré nepokrýva CORE časť normy. CIUS teda umožňuje krajinám zahrnúť ďalšie dátové prvky alebo špecifické formáty potrebné na dosiahnutie súladu s miestnymi zákonmi a pravidlami pre daňové vykazovanie, verejné obstarávanie či špecifickými predpismi pre konkrétne odvetvie.

E-faktúra musí podľa tejto časti normy obsahovať všetky povinné informácie, musí mať špecifikovanú štruktúru. Uvedené sumy musia byť vypočítané podľa špecifikácií a prvky faktúry musia obsahovať iba povolené hodnoty a kódy.

Implementácia

V pasáži normy týkajúcej sa implementácie technickej normy sú v jej obsahu popísané dva hlavné aspekty.

Prijemca elektronickej faktúry musí podľa prvého z nich akceptovať a spracovať všetky faktúry, ktoré sú v súlade s európskou normou, a to nezávisle, či bola pripravená podľa CORE, alebo CIUS. Všetky, aj voliteľné informácie, zahrnuté do dokumentu odosielateľom musia byť riadne spracované a nesmú byť odmietnuté.

Druhý popísaný aspekt implementácie normy zaväzuje odosielateľa elektronickej faktúry k tomu, aby bol schopný vytvárať e-faktúry, ktoré spĺňajú parametre podľa CORE, či CIUS. Popísané špecifikácie CIUS si do istej miery môžu jednotlivé členské štáty EÚ upravovať a obmedzovať. Je taktiež možné navrhnuté CIUS minimalizovať s dodržaním iba základných požiadaviek.

Špecifikácie

Ak je fakturačný doklad a jeho implementácia založená na CIUS, tento CIUS musí spĺňať konkrétne kritériá popísané v samostatnom bode normy EN 16931. Tieto kritériá zabezpečujú, že CIUS je podmnožinou CORE a dodržiava všetky pravidlá CORE.

Ktokoľvek, kto môže aplikovať a spracovať celé CORE, môže podľa normy tiež spracovať akékoľvek vyhovujúce CIUS. Ktokoľvek kto aplikuje vlastné CIUS však nie je povinný prijímať a spracovávať faktúry, ktoré sú v súlade s CORE alebo iným CIUS.

Unifikované štandardy určené normou majú podľa znenia podporiť interoperabilitu, platnosť a integritu e-faktúr. Dodržiavaním jedného formátu podniky v rámci európskych členských štátov výrazne znížia chybovosť spracovania, čo má následne smerovať k rýchlejšiemu platobným cyklom a vyššej prevádzkovej efektívnosti.

Jednotný formát e-faktúr umožňuje podnikom jednoducho vkladať elektronické faktúry do svojich účtovných systémov a platforiem ERP na ďalšie spracovanie a platby. Norma teda neobmedzuje používanie účtovníckych systémov a systémov ERP, ktoré boli podnikmi používané do prijatia normy.

Normu EN 16931 je možné implementovať pomocou univerzálneho obchodného jazyka (UBL) alebo medziodvetvovej faktúry (CII). Vyhovujúce formáty sú navrhnuté tak, aby spĺňali kritériá stanovené v norme a umožňovali podnikom bezproblémovo vytvárať vyhovujúce e-faktúry.

Norma slúži ako usmernenie, aby sa zabezpečilo splnenie určitých kritérií formátovania, implementácie a špecifikácií, ale členským štátom umožňuje flexibilitu prispôbiť normu ich potrebám.

Vďaka ponuke rôznych formátov na implementáciu normy EN 16931 majú podniky flexibilitu pri výbere najvhodnejšej možnosti na základe svojich interných systémov, preferencií obchodných partnerov a požiadaviek na dodržiavanie predpisov. Členské štáty EÚ by teda pri implementácii systému elektronickej fakturácie nemali podnikateľské subjekty obmedzovať a mali by im umožniť používanie ktoréhokoľvek z formátov dokumentov predpísaných normou.

1.5 Dokumenty OECD

Myšlienkou elektronickej fakturácie sa zaoberajú správcovia daní nielen z krajín Európskej únie. Základné idey využitia moderných technológií pri správe daní boli rozpracované napríklad v správe OECD Technologies for Better Tax Administration: A Practical Guide for Revenue Bodies⁷.

Táto správa OECD je prvým a jedným z troch kľúčových dokumentov, ktoré OECD vypracovala v rámci Fóra o správe daní (Forum On Tax Administration). Platforma tohto fóra vznikla v roku 2002 a združuje daňových správcov z viac ako 50 ekonomík OECD. Časom sa rozšírila aj o krajiny mimo OECD. V rámci Fóra o správe daní si správcovia daní vymieňajú poznatky, uskutočňujú výskum a vyvíjajú nové nápady na zlepšenie správy daní na celom svete.

1.5.1 Technológie pre lepšiu správu daní

Technologies for Better Tax Administration: A Practical Guide for Revenue Bodies, OECD Publishing, Paris sa zaoberá tým, ako možno využiť technologický a obchodný rozvoj daňovej správy k dosiahnutiu prevádzkovej efektívnosti správcov daní. Správa analyzuje možnosti využitia technológií pre zlepšenie služieb daňových správcov a pre zrýchlenie splatnosti obchodných transakcií.

Správa upozorňuje okrem iného na to, že sa globálnymi zmenami a technologickým pokrokom aj úloha správcov daní v oblasti dodržiavania daňových predpisov. S osobitným apelom na podporu malých a stredných podnikov upozorňuje na nutnosť skvalitnenia služieb finančných správ, ktoré by mali daňovú administráciu pre podniky zjednodušovať a zlepšovať komunikačné nástroje. Správa sa zaoberá taktiež tým, ako správcovia daní využívajú nové technológie pre zlepšenie dohľadu nad dodržiavaním daňových predpisov.

V analytickom materiáli sú okrem iného popísané možné benefity zo spolupráce daňových subjektov s externými subjektami označovanými ako tretie strany. Takáto spolupráca s odbornými subjektami a organizáciami môže prispieť k podpore zavádzania inteligentných portálov a podporiť poskytovanie kvalitných služieb daňovým poplatníkom. Zapájanie tretích strán do daňovej správy môže taktiež znížiť záťaž, ktorej čelia daňovníci pri plnení svojich daňových povinností.

Zavádzanie inteligentných systémov a riešení do daňovej správy pomáha podľa správy lepšie riadiť riziko a poskytovať cielenejšiu podporu daňových poplatníkov.

Správcovia dane však musia pri zavádzaní moderných technológií do vlastných systémov čeliť mnohým výzvam – napríklad aplikácii pokročilých bezpečnostných prvkov a integrácii nových systémov do tých, ktoré už daňovníci používajú, aby nevznikali dodatočné náklady alebo nová záťaž pre daňových poplatníkov. Pri implementácii nových systémov správa OECD

⁷ OECD (2016), Technologies for Better Tax Administration: A Practical Guide for Revenue Bodies, OECD Publishing, Paris. Dostupné na: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264256439-en>

odporúča, aby daňové správy spolupracovali s daňovníkmi s cieľom zvýšiť stabilitu online služieb

a zlepšiť kvalitu spravovaných údajov. Nové systémy a aplikácie daňových správ by mali byť doručované cez kanály a platformy dostupné cez viaceré digitálne zariadenia.

Správa predstavuje aj možnosti, ktoré prináša technológia Big Data – cloudové analytické spracovanie rozsiahlych dátových súborov. Daňovej správe môže pomáhať zlepšiť spôsob personalizácie informácií pre daňových poplatníkov, a to v reálnom čase.

Zapojenie profesionálov zo súkromného sektora do vývoja inteligentného portálu daňovej správy vrátane aplikácií si vyžadujú, aby správcovia daní prehodnotili svoje modely a prístup k poskytovaniu služieb.

Model digitálnej splatnosti daňovej správy popísaný v správe by mohol umožniť daňovým správam zefektívniť sebahodnotenie v množstve faktorov – od hodnotenia kvality poskytovaných služieb až po sledovanie cieľov, ktoré si daňová správa stanovuje. Pri zavádzaní inteligentných technológií je pritom nevyhnutné priebežné hodnotenie digitálnej vyspelosti daňovej správy.

Po technickej stránke správa OECD odporúča klásť zreteľ na internetovú prezentáciu, autentifikácia a bezpečnosť systémov, využitie segmentácie daňovníkov, ktorým sú služby dodávané, poskytovanie personalizovaných služieb, dostupnosť informácií, integrácia s centralizovanými štátnymi systémami, či zapojenie súkromného sektora do rozvoja služieb.

1.5.2 Správa daní 3.0

V roku 2022 OECD pripravila dokument Tax Administration 3.0 and Connecting with Natural Systems⁸. Správa sa zaoberá konkrétnymi skúsenosťami správcov daní so zavádzaním inteligentných technológií do daňovej správy. Materiál OECD sa zaoberá aj vzájomným prepojením daňových správ viacerých krajín a unifikáciou obsahu spravovaných údajov, či zjednotením komunikačných nástrojov medzi daňovými správami.

Správa sa zaoberá aj digitálnou identitou daňovníkov, ktorá by mala byť medzinárodne unifikovaná. Zaoberá sa taktiež kvalitou služieb daňových správcov. Novým rozmerom dokumentu je aj to, že sa zaoberá možným využitím inteligentných technológií nielen pri správe priamych, ale aj nepriamych daní.

Na oblasti popisované v dokumente Tax Administration 3.0 and Connecting with Natural Systems v roku 2022 OECD naviazala publikáciou Tax Administration 3.0 and Electronic Invoicing⁹.

Táto správa okrem iného prezentuje niektoré skúsenosti správcov daní z viacerých krajín s implementáciou digitálnych technológií a zberom údajov z faktúr. Dokument sa už osobitne zaoberá zavádzaním, či reformami systémov elektronickej fakturácie.

Správa OECD okrem iného konštatuje, že zavedenie elektronickej fakturácie môže mnohým daňovým správam pomáhať znižovať daňovú medzeru v DPH. Elektronická fakturácia tiež podľa skúseností správcov zahrnutých v dokumente pomáha predchádzať neúmyselným chybám pri vystavovaní faktúr a včasne odhaľovať podvodné schémy.

⁸ OECD (2022), Tax Administration 3.0 and Connecting with Natural Systems, OECD, Paris. Dostupné na: https://www.oecd.org/en/publications/tax-administration-3-0-and-connecting-with-natural-systems_53b8dade-en.html

⁹ OECD (2022), Tax Administration 3.0 and Electronic Invoicing, OECD, Paris. Dostupné na: https://www.oecd.org/en/publications/tax-administration-3-0-and-electronic-invoicing_2ffc88ed-en.html

Štáty používajúce elektronickú fakturáciu zaznamenávajú podľa poznatkov OECD zníženie administratívnej záťaže podnikateľského prostredia i správcov daní. Elektronická fakturácia tiež podľa skúseností daňových správcov popísaných v dokumente prispieva zvyšovaniu transparentnosti. Tento jav je spôsobený hlavne používaním elektronickej fakturácie vo verejnom obstarávaní.

Elektronická fakturácia taktiež prispieva kvalitnejšiemu zberu dát a štátnemu prehľadu o mnohých ekonomických ukazovateľoch. Výhodou elektronickej fakturácie je aj komunikácia s daňovým správcom v reálnom čase, čo prináša väčšie možnosti pre rýchlejšiu a hlbšiu analýzu ekonomického vývoja a prognóz.

Správa OECD pripúšťa, že môžu vzniknúť vysoké náklady na implementáciu elektronickej fakturácie, no zdôrazňuje, že tieto náklady časom prinášajú znižovanie administratívnych nákladov aj na strane daňových správ.

Pri implementácii elektronickej fakturácie je podľa dokumentu dôležité dbať na bezpečnosť a integritu systému ukladania a archivácie e-faktúr. Prijímanie a spracovanie veľkého množstva elektronických faktúr môže byť výzvou pre schopnosti daňovej správy. Správa OECD uvádza okrem iného aj to, že daňovníci zvyšovaním objemu údajov zdieľaných s daňovým správcom strácajú dôveru v jeho zabezpečovacie systémy, a práve preto je otázka kvality zabezpečenia a ochrany súkromia na strane daňovej správy tak dôležitá.

Dokument upozorňuje aj na to, že pre kvalitnú implementáciu elektronickej fakturácie nepostačujú kvalitné IKT systémy, ale nevyhnutné je aj preškolenie úradníkov, ktorí musia mať adekvátne znalosti na ich používanie.

Implementácia elektronickej fakturácie musí podľa odporúčaní od začiatku procesu dbať aj na zosúladenie s už existujúcimi systémami registračných pokladníc, či iných systémov vystavujúcich potvrdenia o obchodných transakciách.

OECD v správe varuje, že rozdielne postupy krajín pri zavádzaní systémov elektronickej fakturácie viedli k medzinárodnému nesúladu, ktorý spôsobuje problémy medzinárodne pôsobiacim podnikateľským subjektom. Preto organizácia v dokumente vyzýva na interoperabilitu systémov a unifikáciu údajov faktúr, či prístupov elektronickej fakturácie. Pri zavádzaní systémov má byť kladený apel na štandardizáciu a normalizáciu technických parametrov. Údaje z medzinárodných obchodných transakcií sú totiž v rámci systémov elektronickej fakturácie spravované a uchovávané u správcov daní vo viacerých krajinách.

Aj v tejto správe OECD apeluje na zapájanie podnikateľského prostredia do prípravy systémov elektronickej fakturácie. Pomôže to nielen zabrániť zavedeniu nepotrebných dodatočných administratívnych záťaží pre podnikateľov, ale tiež uľahčiť prepojenie systémov elektronickej fakturácie s ďalšími štátnymi systémami – napríklad systémami colných správ.

Po technickej stránke majú byť systémy elektronickej fakturácie podľa odporúčaní OECD modifikovateľné. Na neustály pokrok vo svete technológií majú byť schopné reagovať jednoduchými zmenami vo forme upgradov protokolov. Zatiaľ čo údaje z faktúr sú vo väčšine daňových správ uchovávané centralizovane, ďalšie aplikácie – napríklad bezpečnostné a podporné – odporúča OECD zveriť odborníkom tretích strán.

2. Porovnanie systémov elektronickej fakturácie v krajinách EÚ

Napriek spoločným legislatívnym východiskám, ktoré boli predstavené v predchádzajúcej kapitole, sa praktická podoba implementácie systémov elektronickej fakturácie v jednotlivých krajinách Európskej únie výrazne odlišuje. Platí to v prípade časových harmonogramov, legislatívnych zámerov, rozsahu zavedených povinností aj technických riešení. Výsledkom je rôznorodá spleť národných systémov elektronickej fakturácie, ktoré však spĺňajú základné technické špecifikácie.

Súčasťou analýzy každej zo skúmaných krajín bude posúdenie miery administratívnej záťaže vyplývajúcej zo zavádzania systémov e-faktúry. Predpokladom pre toto posúdenie je analýza zavádzaných predpisov a technických riešení, napríklad či systém e-faktúry prináša povinnosť duplicitného vystavovania faktúr (teda separátne klientovi aj správcovi dane), prináša univerzálny fakturačný systém nahrádzajúci doterajšie riešenia, prípadne či ponúka protokol, ktorý je možné prepojiť s komerčnými softvérmi a už zavedenými fakturačnými postupmi v podnikoch. Každá podkapitola preto prináša prehľad národnej legislatívy súvisiacej s elektronicou fakturáciou, technickej funkcionality príslušného národného systému, administratívnych postupov pre domáce podniky, no taktiež príležitostí a rizík zvoleného modelu.

Európska komisia konštatuje, že potenciálne náklady sú vysoko variabilné v kontexte konkrétneho podniku a krajiny, a v praxi závisia nielen od regulačných požiadaviek, ale do značnej miery aj od rozsahu zmien v existujúcich fakturačných postupov v danom podniku a konkrétnych cenových ponúk účtovných, poradenských a softvérových firiem. Efektívne zavedenie systému e-fakturácie v podnikoch je však možné vnímať aj ako investíciu, ktorá následne dlhodobo znižuje súvisiace administratívne náklady. Posúdenie miery administratívnej záťaže pre potreby tejto analýzy sa preto sústreďí na kľúčové parametre a kvalitu zavádzaných e-fakturačných systémov, teda na legislatívne a technické požiadavky zo strany skúmaných štátov. V rámci každej zo skúmaných krajín budú administratívne náklady posúdené na modelovom príklade dvoch podnikov. Modelový príklad 1 predstavuje mikropodnik s troma zamestnancami a ročným obratom 200-tisíc eur, ktorý vystavuje 30 faktúr ročne a nepoužíva žiaden účtovný či ERP systém. Modelový príklad 2 predstavuje malý podnik s 30 zamestnancami a ročným obratom tri milióny eur, ktorý vystavuje 600 faktúr ročne a používa pri svojom chode účtovné a ERP systémy.

Súčasťou analýzy situácie v každej z vybraných krajín je zároveň efektívnosť zavádzaných riešení pri boji proti daňovým únikom, a to na základe vývoja v medzere vo výbere DPH v päťročnom období rokov 2018 až 2022. Posledné dáta Európskej komisie z VAT Gap in the EU: 2024 report sú dostupné práve za rok 2022. Vzhľadom na vysokú časovú variabilitu pri zavádzaní elektronickej fakturácie a skutočnosť, že niektoré zo skúmaných krajín sú ešte len v procese zavádzania tohto systému, podrobné porovnanie úspešnosti systémov medzi jednotlivými krajinami v tomto momente zatiaľ možné nie je. Dostupné dáta za doterajšie výsledky z krajín ako Taliansko a Maďarsko, ktoré elektronicú fakturáciu pre B2B sektor zavádzali ako prvé, a to v rámci širšieho balíka opatrení na boj proti daňovým únikom, však v tomto ohľade pôsobia sľubne.

Každá zo skúmaných krajín si vybrala vlastnú podobu systému elektronickej fakturácie a vlastný harmonogram implementácie, a to v kontexte požiadaviek, zámerov a možností na národnej úrovni. Od striktných modelov ako v prípade Rumunska, kde bol hlavným cieľom boj proti daňovým únikom, až po flexibilné modely ako v prípade Nemecka, kde bolo cieľom skôr podporiť digitalizáciu podnikov. Nasledujúca tabuľka predstavuje základný komparatívny

prehľad jednotlivých systémov elektronickej fakturácie z hľadiska mandátu, zavádzaného modelu, elektronickej platformy a vyžadovaného formátu faktúr. Podrobnejšia analýza jednotlivých aspektov systémov elektronickej fakturácie v každej z týchto krajín, a to vrátane zhodnotenia ich príležitostí a rizík, je predstavená v príslušných podkapitolách.

Tabuľka 1 **Komparácia systémov e-fakturácie vo vybraných krajinách EÚ**

Krajina	Mandát	Model	Platforma	Prevádzkovateľ	Formát
Maďarsko	B2G, B2B, B2C	Real-time reporting	NAV Online Számla	Nemzeti Adó- és Vámhivatal	XML
Nemecko	B2G, B2B	post-audit	ZRE, OZG-RE, Peppol (pre B2G), pre B2B platforma nie je predpísaná	Beschaffungsamt des BMI (pre B2G)	XRechnung, ZUGFeRD, Peppol BIS Billing 3.0, alebo iný formát v súlade s EN 16931
Poľsko	B2G, B2B	clearance	Krajowy System e-Faktur (KSeF), Platforma Elektronicznego Fakturowania (PEF)	Ministerstwo Finansów (pre KSeF), Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (pre PEF)	XML (pre KSeF), Peppol BIS Billing 3.0 (pre PEF)
Rumunsko	B2G, B2B, B2C	clearance	RO e-Factura	Agentia Națională de Administrare Fiscală	XML
Taliansko	B2G, B2B, B2C	hybridný model s prvkami clearance a real-time reporting	Sistema di Interscambio	Agenzia delle Entrate	XML FatturaPA

Zdroj: Vlastné spracovanie

2.1 Maďarsko

Maďarsko postupne zaviedlo jeden z najprísnejších systémov daňovej kontroly v rámci Európskej únie s cieľom znížiť dlhodobu vysokú mieru daňových únikov v krajine. Zavádzanie a nastavenie systému elektronickej fakturácie v Maďarsku je teda nutné vnímať primárne v tomto kontexte ako pokračovanie a rozšírenie predchádzajúcich iniciatív a opatrení v tejto oblasti.

Maďarsko zaviedlo systém elektronickej fakturácie v podobe povinnosti okamžitého hlásenia faktúr (RTIR: Real-Time Invoice Reporting), čo správcovi dane umožňuje získavať údaje o všetkých obchodných transakciách v reálnom čase. Maďarský daňový úrad (NAV) prevádzkuje za týmto účelom online platformu NAV Online Számla, ktorá slúži na podávanie hlásení o faktúrach. Daňovníci si tu môžu spravovať svoje účty, oboznámiť sa s platnou legislatívou a získať prístup k technickej dokumentácii, usmerneniam a často kladeným otázkam. Platforma je dostupná v maďarčine, angličtine a nemčine. Špecifikom maďarského prístupu v porovnaní s inými krajinami je, že podnikatelia sú povinní do štátneho systému elektronicke hlásiť údaje z vystavených faktúr, pričom faktúra samotná je vystavená priamo odberateľovi. Na rozdiel od napríklad clearance modelu to znamená, že NAV dostáva údaje z faktúr okamžite, ale nevystupuje ako sprostredkovateľ medzi podnikateľom a zákazníkom. Podnikateľ má plnú kontrolu nad vystavením a dorúčením faktúry, ale zároveň musí zabezpečiť, že údaje sú daňovému úradu nahlásené včas a správne. Zároveň to znamená, že podnikatelia v Maďarsku nemajú povinnosť posilať priamo svojim zákazníkom faktúru vo formáte e-faktúra, ale môžu si zvoliť aj iné formáty.

Povinnosť okamžitého vykazovania bola v krajine zavedená v roku 2018 a v nasledujúcich rokoch postupne rozširovaná. Od januára 2021 sa táto povinnosť vzťahuje takmer na všetky odoslané faktúry, a to vrátane cezhraničných transakcií a predaja koncovým spotrebiteľom. Povinnosť využívať elektronicke fakturáciu sa teda aktuálne vzťahuje na B2G, B2B aj B2C sektor.

2.1.1 Maďarský legislatívny rámec

Prvým krokom pri zavádzaní e-fakturácie v Maďarsku bolo prijatie zákona CXXVII z roku 2007 o dani z pridanej hodnoty (DPH). V zmysle §174 tohto zákona bola zavedená možnosť vystaviť faktúru v papierovej alebo elektronickej forme. Ďalej §175 tohto zákona upravil základné predpoklady a pravidlá pre elektronicke fakturáciu¹⁰. Podľa uvedeného ustanovenia sú verejní obstarávatelia povinní akceptovať e-faktúry, pokiaľ je zabezpečená ich autenticita a integrita obsahu v zmysle predmetnej legislatívy. Na splnenie týchto požiadaviek mohli podnikatelia využiť elektronicke podpisy a časové pečiatky alebo implementovať systémy Elektronickej výmeny údajov (EDI)¹¹.

Ďalším významným krokom v zavádzaní systému elektronickej fakturácie bolo prijatie zákona LXXXIII z roku 2016. Tento zákon vytvoril právny rámec pre systém RTIR, ktorý umožňuje automatizované zasielanie údajov z faktúr daňovému úradu. Ďalej tento zákon splnomocnil daňový úrad na vydávanie technických špecifikácií a prevádzkových pravidiel systému RTIR. Zároveň bola touto legislatívou zavedená povinnosť okamžitého hlásenia faktúr

¹⁰ European Commission. eInvoicing Country Factsheets: Hungary. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/display/DIGITAL/eInvoicing+in+Hungary>

¹¹ European Commission. eInvoicing Country Factsheets: Hungary. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/display/DIGITAL/eInvoicing+in+Hungary>

pri tuzemských B2B transakciách v hodnote nad 100 000 HUF (len pre platcov DPH), a to od 1. júla 2018.

K 1. júlu 2018 zároveň nadobudol účinnosť aj neskorší zákon LXXXIII z roku 2018, ktorý zaviedol povinnosť využívať e-fakturáciu pre všetky B2G transakcie v zmysle smernice 2014/55/EÚ¹². Od roku 2018 teda platí, že každý dodávateľ pre verejný sektor a každý daňovník registrovaný na DPH v Maďarsku, ktorý vystavuje faktúry vo výške nad 100 000 HUF v rámci B2B, musí údaje z faktúr okamžite a bez manuálneho zásahu odosielať maďarskému daňovému úradu (NAV). Tento nový systém online hlásenia nahradil predchádzajúce výkazy domácich transakcií, ktoré sa podávali mesačne spolu s priznaním k DPH. Zavedenie tejto povinnosti si vyžiadalo úpravy fakturačných procesov a systémov, aby dokázali generovať štandardizované súbory v XML formáte, ktoré sú automaticky odosielané na portál daňového úradu.

Postupné rozširovanie povinnosti využívať elektronickú fakturáciu následne prebiehalo prostredníctvom vydávania technických špecifikácií zo strany daňového úradu, a to v zmysle splnomocnenia platnej legislatívy. Od 1. júla 2020 bola v zmysle technickej špecifikácie RTIR v1.0 rozšírená povinnosť využívať e-fakturáciu na všetky B2B transakcie bez ohľadu na sumu. Následne od 1. januára 2021 bola v zmysle technickej špecifikácie RTIR v3.0 rozšírená táto povinnosť aj na všetky B2C transakcie. Zahrnuté boli nielen tuzemské faktúry, ale aj faktúry týkajúce sa vývozu a dodávok v rámci EÚ¹³.

2.1.2 E-fakturačný postup a modelové príklady v Maďarsku

Maďarský daňový úrad využíva centralizovaný model okamžitého hlásenia faktúr (RTIR). Toto opatrenie na boj proti daňovým podvodom s DPH bolo zavedené v júli 2018 a stanovuje povinnosť okamžitého elektronického hlásenia všetkých faktúr daňovým orgánom. Povinnosť hlásenia faktúr sa v Maďarsku vzťahuje na osoby a organizácie, ktoré nie sú platcami DPH, zahraničné subjekty registrované na platbu DPH, zahraničné firmy s DPH registráciou na území Maďarska. Zároveň platí, že zahraniční diaľkoví predajcovia, ktorí nemajú sídlo v Maďarsku a plánujú sa od júla 2021 zapojiť do daňového režimu One-Stop-Shop¹⁴, sú z povinnosti RTIR oslobodení.

Od júna 2021 je pre všetkých daňovníkov povinné používať systém NAV Online Számla na predkladanie fakturačných údajov. Tento systém zavádza niekoľko zmien. Pole pre informácie o zákazníkovi bolo upravené tak, aby umožňovalo rozlíšenie faktúr zasielaných do Maďarska, do krajín EÚ a krajín mimo EÚ. Naďalej už nie je možné súčasne uvádzať maďarské, európske a mimoeurópske identifikačné číslo pre DPH, pričom daňovník musí zadať iba jedno z nich. Faktúry typu B2C nesmú obsahovať osobné údaje ako meno či adresu¹⁵.

Požadované údaje je nutné nahlásiť pri vystavení faktúry okamžite do systému NAV Online Számla, a to výlučne v XML. Odosielanie údajov musí byť plne automatizované a prebiehať cez internet priamo z účtovných, ERP alebo fakturačných systémov bez manuálneho zásahu.

¹² EUR-lex. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=NIM:271618&qid=1581428917945>

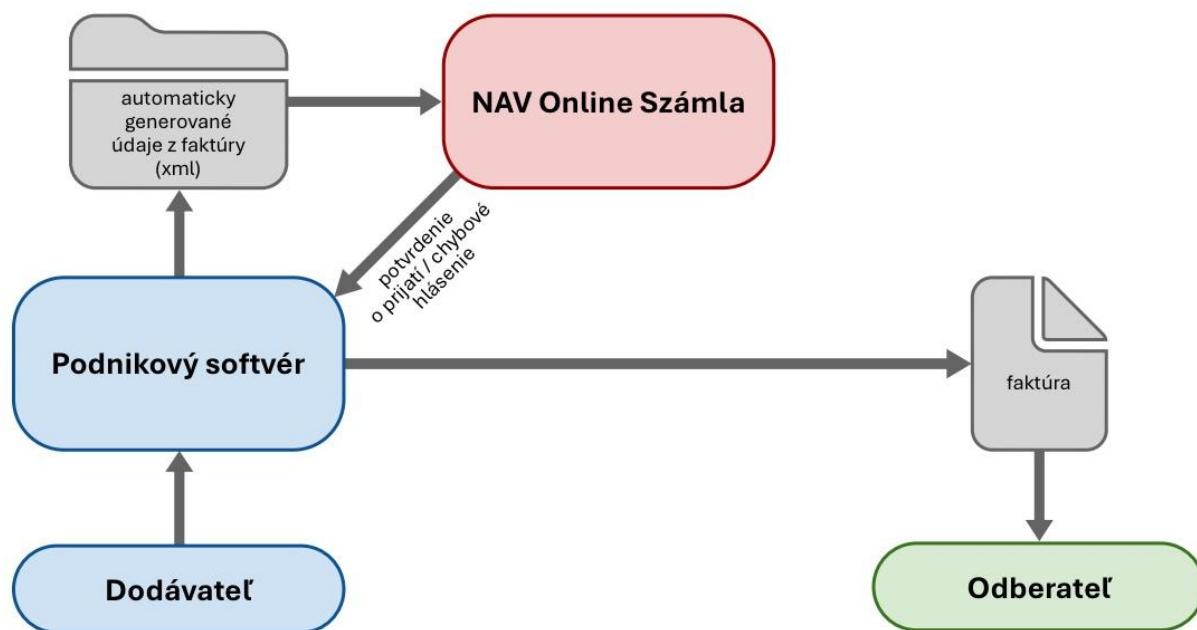
¹³ Sovos. Hungary Expands Real-Time VAT Controls. Dostupné na: <https://sovos.com/blog/vat/hungary-expands-real-time-vat-controls/>

¹⁴ NTCA. The One Stop Shop. Dostupné na: https://nav.gov.hu/en/main-tiles/e_services/System_for_taxpayers_not_established_in_the_EC/The_Mini_One_Stop_Sho20150929

¹⁵ European Commission. eInvoicing Country Factsheets: Hungary. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/display/DIGITAL/eInvoicing+in+Hungary>

Z pohľadu podnikateľa potom prebieha proces elektronickej fakturácie v Maďarsku nasledovne. Najprv je potrebné registrovať sa v systéme NAV Online Számla, vytvoriť užívateľské konto a vygenerovať technické kľúče. Následne je možné prepojiť systém NAV Online Számla s komerčným fakturačným či účtovným softvérom. Vystavovanie e-faktúr podnikateľ realizuje vo vlastnom účtovnom softvéri a v reálnom čase ju odošle vo formáte XML so všetkými požadovanými údajmi¹⁶. Posielanie faktúr je možné vykonať priamo alebo prostredníctvom sprostredkovateľa služieb.

Schéma 1 **Proces vystavenia e-faktúry v rámci B2B transakcie v Maďarsku**

Zdroj: Vlastné spracovanie

¹⁶ Fonoa. Hungary E-invoicing Guide. Dostupné na: <https://www.fonoa.com/countries/hungary/e-invoicing-and-digital-reporting#what-does-the-e-invoicing-process-in-hungary-look-like>

Modelové príklady administratívnej zát'aže pre podniky v Maďarsku

Modelový podnik 1 (mikropodnik s troma zamestnancami a ročným obratom 200-tisíc eur, ktorý vystavuje 30 faktúr ročne a nepoužíva žiaden účtovný či ERP systém):

Systém elektronickej fakturácie v krajine slúži len na nahlasovanie faktúr správcovi dane, ale nie na ich odosielanie klientom. V prípade mikropodniku, ktorý fakturuje manuálne, teda okrem povinnosti vystavovať faktúry v štandardizovanom elektronickej formáte vzniká aj procesná duplicita v podobe zasielanie faktúry klientovi prostredníctvom zavedeného kanálu, no zároveň nahlasovania tejto faktúry správcovi dane. Vzhľadom na nízky počet odosielaných faktúr ročne v prípade tohto modelového podniku sa však jedná o zanedbateľné administratívne náklady. Je rozumné predpokladať, že podnik s vyšším objemom fakturácie by z praktických podnikateľských dôvodov v každom prípade využíval účtovný softvér, takže tento typ nákladov nie je škálovateľný spolu s veľkosťou podniku. Zanedbateľnú mieru bremena mohol spôsobiť aj prvotný prechod na nový systém, nakoľko si vyžaduje oboznámenie sa s novými postupmi a registráciu na e-fakturačnej platforme. Pre podnik so zamestnancami s aspoň základnými počítačovými zručnosťami a vybavený bežnou elektronikou s internetovým pripojením však tento prechod nemohol predstavovať zásadnú výzvu. Z dlhodobého hľadiska má však elektronickej fakturácia pre tento modelový podnik výhody v podobe ušetrenia nákladov na tlačenie, odosielanie a archiváciu papierových faktúr.

Modelový podnik 2 (malý podnik s 30 zamestnancami a ročným obratom tri milióny eur, ktorý vystavuje 600 faktúr ročne a používa pri svojom chode účtovné a ERP systémy):

Systém elektronickej fakturácie v krajine je kompatibilný s komerčnými účtovnými a ERP softvermi prostredníctvom API prepojení. Nevzniká teda duplicita v procese fakturovania, ani potreba meniť už zavedené interné fakturačné procesy v tomto modelovom podniku. Prechod na povinný systém e-fakturácie si v každom prípade vyžaduje aktualizáciu používaného softvéru, ktorá je však zvyčajne pokrytá platnými licenciami na ich používanie. Nakoľko prepojenia týchto softvérov na štátny e-fakturačný systém sú automatické, postupy práce ostávajú zachované a preškoľovanie zamestnancov teda pravdepodobne nie je nutné. Samotná elektronickej fakturácia teda pre tento modelový podnik neprináša žiadne, alebo len zanedbateľné dodatočné administratívne náklady. Z dlhodobého hľadiska má však aj pre tento modelový podnik používanie e-fakturácie potenciál administratívne náklady znižovať, a to obzvlášť v prípade, ak predtým využíval papierovú formu fakturácie.

2.1.3 Príležitosti a riziká maďarského systému

Jedným z najväčších prínosov maďarského modelu elektronickej fakturácie je zvýšenie platobnej transparentnosti a efektívnejší výber daní. Systém NAV Online Számla umožňuje správcovi dane okamžitý prístup k faktúram firiem, čím výrazne znižuje riziko podvodov v rámci podnikateľského sektora, no zároveň aj podvodného krátenia DPH. V kontexte politiky prísnych daňových opatrení je možné považovať za výhodu aj elimináciu potreby pre manuálne podávanie výkazov DPH a ďalších hlásení, nakoľko poskytuje automatizované riešenia na evidenciu faktúr. Ďalším pozitívom je digitalizácia fakturačných procesov, ktorá vedie k úsporám času a nákladov spojených s vystavovaním, zasielaním a archiváciou papierových faktúr.

Hoci tento model je cielený omnoho viac na boj proti daňovým únikom než na skvalitnenie podnikateľského prostredia, výhodou je flexibilita zvoleného technického riešenia v podobe systému NAV Online Számla, ktorý je možné prepojiť s komerčnými fakturačnými, účtovnými a ERP softvérovými riešeniami.

Podľa hodnotenia maďarského Národného združenia podnikateľov a zamestnávateľov (VOSZ) je kľúčom k úspešnej implementácii elektronickej fakturácie kvalitná komunikácia medzi firmami a daňovým úradom a jasne nastavený cieľ celého procesu. Ako problém sa práve v tomto kontexte ukázali neustále zmeny požiadaviek. Pre firmy a softvérové spoločnosti by bolo efektívnejšie, keby boli nároky jasné od začiatku, pričom by sa vyhli zbytočným nákladom a opakovanej úprave systémov.

V Maďarsku podľa hodnotenia VOSZ ostáva výskyt chybných údajov stále vysoký, nakoľko fakturačné procesy mnohých firiem nezodpovedajú legislatíve. Ani zavedenie online výkazníctva a opakovaných upozornení od NAV na tom nič zásadné nezmenili. Už počas príprav je preto vhodné pripraviť informačné materiály o najčastejších chybách.

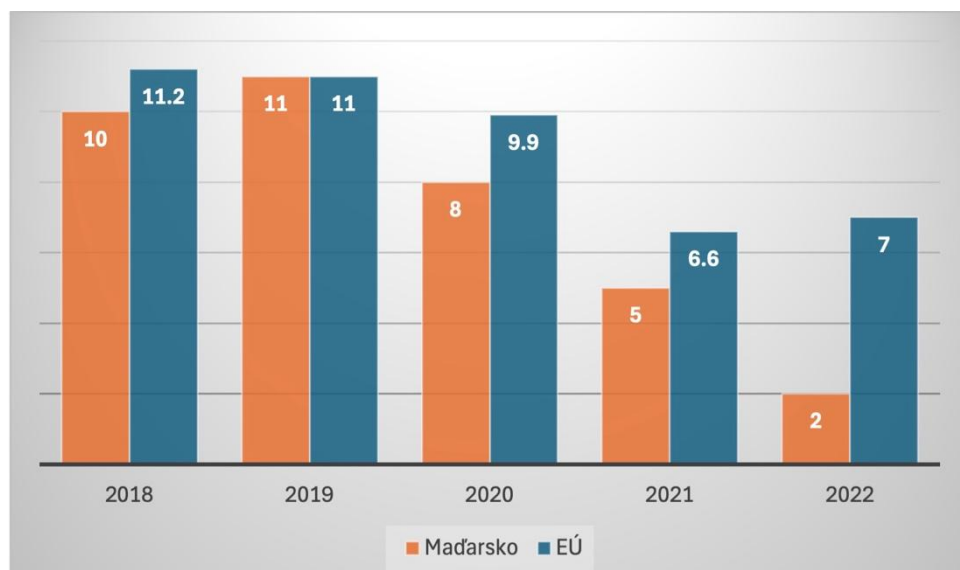
Medzi rizikové skupiny pri zavádzaní elektronickej fakturácie patrili najmä menej technicky zdatní podnikatelia, ktorí mohli mať problémy s adaptáciou. Riešením je v tomto prípade jednoduchý fakturačný nástroj od daňového úradu. Náročnej a nákladnej implementácii čelili aj používatelia veľkých medzinárodných systémov ako SAP, nakoľko títo poskytovatelia boli relatívne pomalí v zohľadňovaní nových legislatívnych požiadaviek.

Naopak, medzi významné výhody elektronickej fakturácie patrí jednotný dátový formát, ktorý zjednodušuje výmenu údajov medzi rôznymi softvérmi, napríklad medzi fakturačným a účtovným softvérom. Výhodou sú taktiež jednoduchšie a cielenejšie daňové kontroly, ktoré sa môžu sústrediť len na rizikové subjekty.

V oblasti medzery vo výbere DPH patrí Maďarsko aktuálne k najúspešnejším európskym krajinám. Podľa posledných dostupných údajov za rok 2022¹⁷ sa krajina zaradila na štvrté najlepšie miesto spomedzi členských krajín. Výber DPH predstavoval 17,1 miliardy eur, pričom odhadovaná medzera vo výbere dane predstavovala len 400 miliónov eur, teda 2,3 percenta v porovnaní s teoretickou daňovou povinnosťou. Ešte v roku 2018 sa daňová medzera v Maďarsku pohybovala na úrovni 10,2 percenta (oproti 11,2 percentám priemeru EÚ), čo je v rámci sledovaného obdobia zásadný pokles. V kontexte zavádzanej legislatívy je tento vývoj vysoko pravdepodobne dôsledkom systematického boja proti daňovým únikom.

¹⁷ European Commission. VAT gap in the EU: 2024 report. Dostupné na: https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/vat/fight-against-vat-fraud/vat-gap_en#paragraph_1536

Graf 1 Vývoj daňovej medzery DPH v Maďarsku medzi rokmi 2018 až 2022

*Daňová medzera v DPH (VAT compliance gap) je vyjadrená ako percentuálny rozdiel medzi teoretickou daňovou povinnosťou (VTTL) a reálne vybranou DPH.

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z VAT gap in the EU: 2024 report

2.2 Nemecko

Zavádzanie systému elektronickej fakturácie v Nemecku prešlo za ostatné roky významným pokrokom, ktorý ovplyvnil fungovanie platobného styku s verejným aj súkromným sektorom. Cieľom prijímaných opatrení je najmä zvýšiť efektivitu, rýchlosť a transparentnosť v platobnom styku a zjednodušiť administratívne procesy.

Proces zavádzania elektronickej fakturácie v krajine prebieha v postupných fázach. V zmysle európskej smernice o verejnom obstarávaní bola táto povinnosť najprv stanovená v rámci B2G sektoru. Od roku 2017 majú v Nemecku všetky federálne orgány povinnosť prijímať a spracovávať e-faktúry, a to pre bez ohľadu na výšku fakturovanej sumy. Od roku 2020 sa táto povinnosť vzťahuje v prípade verejného obstarávania aj na orgány jednotlivých spolkových krajín. Konkrétna forma implementácie týchto povinností sa však v jednotlivých spolkových krajinách môže líšiť.

Od januára 2025 sa elektronická fakturácia postupne stáva štandardom aj pre B2B sektor. Prvé dva roky však platí prechodné obdobie, kedy bude dobrovoľná a firmy môžu svojim príjemcom naďalej posilať papierové faktúry. E-faktúry v inom ako štandardizovanom formáte, ako napríklad PDF, bude možné vystavovať len so súhlasom príjemcu. Následne od 1. januára 2027 budú všetky firmy povinné využívať už len elektronickú formu fakturácie.

Nemecko si pre fungovanie elektronickej fakturácie zvolilo decentralizované riešenie v podobe post-audit modelu. To v praxi znamená, že faktúry si dodávateľ a odoberateľ vymieňajú priamo, pričom správca dane ich kontroluje až po vystavení. Na rozdiel od clearance a real-time reporting modelov sú teda faktúry platné okamžite po vystavení, a nie je vyžadované schválenie faktúry vopred zo strany správcu dane. Správca dane má teda v rámci post-audit

modelu prístup len k obmedzenému množstvu informácií v rámci aktuálneho platobného styku, iba na požiadanie a až po vystavení faktúr.

2.2.1 Nemecký legislatívny rámec

Povinnosť prijímať a spracovávať e-faktúry platí pre všetky verejné orgány na federálnej úrovni v zmysle federálneho zákona o e-faktúrach z apríla 2017 a federálneho nariadenia o e-faktúrach zo septembra 2017. Pre túto povinnosť nie je stanovený žiaden spodný limit pre finančnú hodnotu predkladaných faktúr. E-faktúry pre potreby federálnej verejnej správy musia byť predkladané vo formáte XRechnung, alebo v súlade s normou EN 16931. Predmetná legislatíva stanovuje aj postupný časový harmonogram implementácie¹⁸. Nové pravidlá začali platiť od novembra 2018 najprv pre najvyššie federálne orgány, od novembra 2019 sa ich pôsobnosť rozšírila aj na všetky podriadené inštitúcie a sektorových odberateľov na federálnej úrovni. Od novembra 2020 je potom vystavovanie e-faktúr povinné pre všetkých dodávateľov federálnych orgánov.

Táto legislatíva sa však vzťahuje výlučne na federálne orgány, vrátane sektorových obstarávateľov, pričom na úrovni spolkových krajín, regiónov a miestnych samospráv je potrebné prijatie samostatnej právnej úpravy. Európsku smernicu 2014/55/EÚ však transponovali všetky spolkové krajiny, takže elektronická fakturácia pre B2G sektor je v Nemecku povinná pre všetky úrovne verejnej, regionálnej aj miestnej správy od apríla 2020.

Legislatívu upravujúcu fungovanie elektronickej fakturácie v B2B sektore upravuje "zákon na podporu rastu, investícií a inovácií, zjednodušenie daňového systému a zabezpečenie daňovej spravodlivosti" z marca 2024¹⁹. Od 1. januára 2025 ustanovuje elektronicкую fakturáciu ako štandardný spôsob fakturácie v B2B sektore v Nemecku, pričom povinnosť využívania tejto formy bude implementovaná postupne. Od 1. januára 2025 majú všetky firmy povinnosť prijímať e-faktúry v súlade s normou EN 16931. Od 1. januára 2026 majú potom všetky firmy v B2B styku povinnosť vystavovať e-faktúry, no so zásadnou výnimkou. So súhlasom príjemcu je totiž naďalej možné vystavovať aj papierové faktúry, e-faktúry v neštruktúrovanom formáte, alebo nekompatibilné EDI faktúry.

Predmetná výnimka sa od 1. januára 2027 ruší pre firmy s ročným obrátom nad 800-tisíc eur, ktoré budú od tohto dátumu povinné vystavovať už len e-faktúry v štandardizovanom formáte. Napokon od 1. januára 2028 sa povinnosť prijímať aj vystavovať e-faktúry pri B2B transakciách už bude týkať všetkých podnikateľských subjektov v krajine bez výnimiek.

2.2.2 E-fakturačný postup a modelové príklady v Nemecku

Nemecká vláda pre verejné obstarávanie v rámci B2G sektora určuje alebo odporúča viacero platforiem pre elektronicкую fakturáciu. Povinnosť používať konkrétnu platformu závisí od toho, ktorému verejnemu orgánu je faktúra určená. Pre zvýšenie prehľadnosti a efektivity systému preto Nemecko zaviedlo jednotný systém smerovania faktúr (Routing Path ID). Tento identifikátor smerovania umožňuje ktorejkoľvek elektronickej fakturačnej platforme v krajine doručovať e-faktúry ktorýmkoľvek zákazníkovi vo verejnom sektore. V rámci štandardu XRechnung je identifikátor smerovania jedným z povinných prvkov, ktoré je nutné pri vystavovaní faktúry vyplniť. Každý Routing path ID obsahuje najmä kód spolkovej krajiny,

¹⁸ Bundesministerium der Justiz. Dostupné na: <https://www.gesetze-im-internet.de/erechv/BJNR355500017.html>

¹⁹ Bundesgesetzblatt. Dostupné na: <https://www.recht.bund.de/bgb1/1/2024/108/VO>

konkrétneho adresáta a kontrolnú číslicu²⁰. Vypĺňanie kódov pre vládne, okresné a obecné orgány nie je povinné.

Pre potreby prijímania a spracovania e-faktúr federálnymi orgánmi bola vytvorená centrálna platforma na príjem faktúr ZRE. Všetky firmy musia na tejto platforme predkladať faktúry v štandarde XRechnung. Okrem ZRE bola vytvorená aj druhá platforma pre dodávateľov, ktorá spĺňa zákonné požiadavky na prijímanie faktúr. Ide o platformu OZG-RE. Nie všetky spolkové krajiny však využívajú OZG-RE, nakoľko väčšina z nich prevádzkuje vlastné systémy.

Popri ZRE a OZG-RE sú zároveň všetky verejné orgány na úrovni federálnej aj spolkových krajín povinné ponúkať doručenie e-faktúr prostredníctvom siete Peppol. Nakoľko formát XRechnung je špecifický pre Nemecko, podnikateľské subjekty musia spolupracovať s poskytovateľom akreditovaným nemeckou autoritou Peppol²¹. Cieľom je zabezpečiť, že poskytovateľ vykonával transakcie v súlade s nemeckými predpismi.

Nemecký model elektronickej fakturácie nemá zjednotené ani prenosové kanály, pričom tieto sa v rámci B2G sektora líšia v závislosti od verejnej inštitúcie, ktorej je faktúra vystavovaná. E-faktúry je teda v rôznych prípadoch možné odoslať prostredníctvom priameho nahratia, vyplnenia online formulára, e-mailom, skrz platformu De-Mail, konkrétnej webovej služby alebo prostredníctvom siete Peppol. Dostupné sú zároveň aj komerčné riešenia elektronickej fakturácie²².

V Nemecku je zároveň možné pre potreby elektronickej fakturácie využívať rôzne formáty. Ide o už spomínaný XRechnung. Na základe rozhodnutia nemeckej Národnej rady pre plánovanie informačných technológií je tento formát štandardom pre federálne, spolkové, regionálne aj miestne orgány. Ďalej je k dispozícii formát ZUGFeRD. V tomto prípade ide o hybridný formát podporovaný Fórum elektronickej fakturácie Nemecka (FeRD), ktorý kombinuje výhody štruktúrovaných údajov s vizuálnou reprezentáciou faktúry. Napokon je k dispozícii aj formát Peppol BIS Billing 3.0. Ide o európsky štandard pre elektronickú fakturáciu, ktorý je akceptovaný aj v Nemecku.

Konkrétny postup pri odosielaní a prijímaní e-faktúry v Nemecku sa líši v závislosti od toho, či ide o B2G alebo B2B transakciu²³.

V prípade B2G fakturácie sú dostupné najmä platformy ZRE, OZG-RE a Peppol. Používanie prvých dvoch si vyžaduje registráciu a vytvorenie užívateľského účtu. Tie následne umožňujú daňovým subjektom sledovať stav predložených e-faktúr. V rámci siete Peppol registrácia potrebná nie je. Dodávateľ následne odosiela e-faktúru prostredníctvom jedného z povolených prenosových kanálov, medzi ktoré patria e-mail, Peppol, priame nahranie súboru alebo manuálne podanie na platforme. V prípade vysokého počtu faktúr je však odporúčané využiť webovú službu Peppol, alebo e-mailovú komunikáciu. Pre menšie počty faktúr, alebo len individuálne faktúry je odporúčané manuálne nahrať prostredníctvom centrálnych vládnych platforiem. Po nahraní faktúry prebehne automatická kontrola jej syntaxe, ktorá musí zodpovedať legislatívou určeným štandardom pre elektronickú fakturáciu.

²⁰ Koordinierungsstelle für IT-Standards. Dostupné na: <https://xeinkauf.de/app/uploads/2022/11/Leitweg-ID-Formatspezifikation-v2-0-2-1.pdf>

²¹ Koordinierungsstelle für IT-Standards. Dostupné na: <https://xeinkauf.de>

²² European Commission. eInvoicing Country Factsheets: Germany. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/display/DIGITAL/eInvoicing+in+Germany>

²³ Fonoa. Germany E-invoicing Guide. Dostupné na: <https://www.fonoa.com/countries/germany/e-invoicing-and-digital-reporting>

Po úspešnom overení je následne faktúra sprístupnená konečnému príjemcovi, ktorý je identifikovaný prostredníctvom referenčného čísla kupujúceho (Leitweg ID).

V prípade elektronickej fakturácie v rámci B2B sektora neexistuje žiadna centrálna platforma, ani povinnosť nahlasovania transakcií. Fakturačný proces prebieha výlučne medzi obchodnými partnermi. Firmy so sídlom v Nemecku majú od januára 2025 povinnosť zabezpečiť, aby boli schopné prijímať a spracovávať e-faktúry. Na splnenie tejto požiadavky však stačí aj e-mailová schránka, no zmluvné strany sa môžu dohodnúť aj na iných prenosových kanáloch. V ďalších fázach zavádzania elektronickej fakturácie od januára 2027, respektíve januára 2028, kedy budú firmy so sídlom v Nemecku povinné e-faktúry aj vystavovať, bude nutné riadiť sa pri tom štandardom EN 16931. Nakoľko nemecká legislatíva neurčuje povinnosť využívať konkrétnu sieť či platformu na prenos e-faktúr, firmy si môžu zvoliť preferovaný spôsob ich odosielania, respektíve prijímania²⁴.

Schéma 2 Proces vystavenia e-faktúry v rámci B2B transakcie v Nemecku

Zdroj: Vlastné spracovanie

Modelové príklady administratívnej záťaž pre podniky v Nemecku

Modelový podnik 1 (mikropodnik s troma zamestnancami a ročným obrátom 200-tisíc eur, ktorý vystavuje 30 faktúr ročne a nepoužíva žiaden účtovný či ERP systém):

Nakoľko v prípade elektronickej fakturácie v krajine v rámci B2B sektora neexistuje povinnosť využívania centrálnej platformy na odosielanie faktúr, ani povinnosť nahlasovania transakcií, zavádzanie systému nevytvára žiadne administratívne náklady. Podnik má zachovanú vysokú flexibilitu vo fakturačných postupoch, a to vrátane zasielania faktúr klientom prostredníctvom e-mailu. Z dlhodobého hľadiska má však elektronická fakturácia pre tento modelový podnik výhody v podobe ušetrenia nákladov na tlačenie, fyzické odosielanie a archiváciu papierových faktúr.

Modelový podnik 2 (malý podnik s 30 zamestnancami a ročným obrátom tri milióny eur, ktorý vystavuje 600 faktúr ročne a používa pri svojom chode účtovné a ERP systémy):

V prípade tohto modelového podniku rovnako nevyplývajú zo zavedenia elektronickej fakturácie žiadne dodatočné administratívne náklady, nakoľko v rámci B2B sektora môže zachovať zavedené fakturačné postupy aj zavedené prenosové kanály. Vzhľadom k tomu, že

²⁴ Fonoa. Germany E-invoicing Guide. Dostupné na: <https://www.fonoa.com/countries/germany/e-invoicing-and-digital-reporting>

faktúry nie je nutné odosielať správcovi dane, a taktiež nie je nutné ohlasovať transakcie, nevzniká ani potreba aktualizácie softvérov, ktoré tento podnik využíva. Výnimkou môže byť len drobná zmena v podobe generovaného súboru faktúr v súlade s platnou legislatívou, ak používaný softvér niektorý z týchto formátov nepodporoval už predtým. Táto zmena by v každom prípade nijak nezasahovala do postupov ani funkcionality používaného softvéru, takže preškoľovanie zamestnancov sa nejaví ako nutné. Z dlhodobého hľadiska má však aj pre tento modelový podnik používanie e-fakturácie potenciál administratívne náklady znižovať, a to obzvlášť v prípade, ak predtým využíval papierovú formu fakturácie.

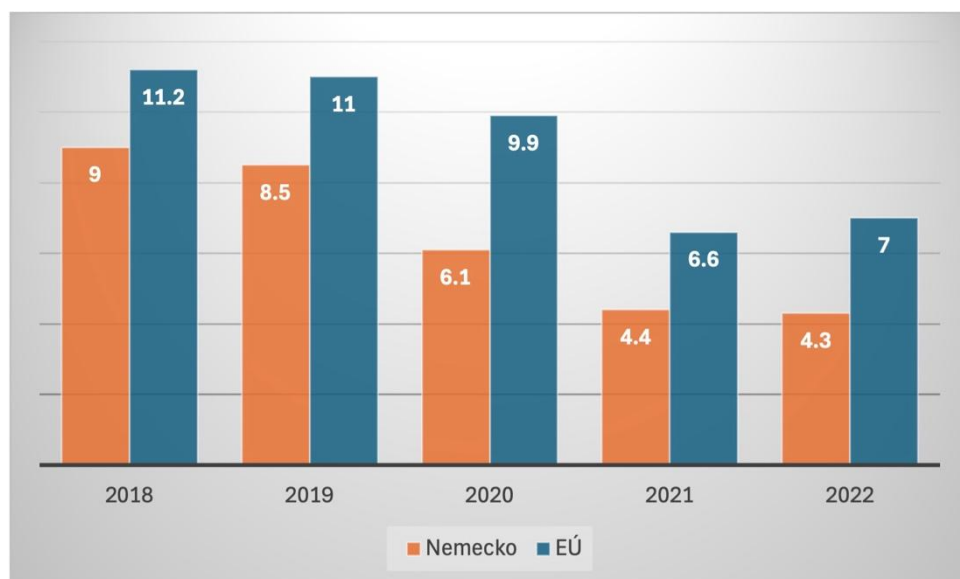
2.2.3 Príležitosti a riziká nemeckého systému

Nemecký prístup k zavádzaniu systému elektronickej fakturácie predstavuje pozitívny príklad vo viacerých aspektoch. Prvým je zavádzanie nových regulačných povinností v postupných fázach so stanovením relatívne dlhých prechodných období. Príslušná legislatíva je taktiež známa v dostatočnom predstihu a nepodlieha častým priebežným zmenám. Verejný aj súkromný sektor tak majú dostatočný čas na technickú aj procesnú prípravu. Ako logická sa javí aj postupnosť zavádzania nových požiadaviek, kedy sa povinnosť elektronickej fakturácie prv vzťahovala na verejné obstarávanie a až následne pre transakcie v súkromnom sektore, najprv pre veľké firmy a až nakoniec pre malé a stredné firmy. Najdlhší čas na prípravu tak získavajú práve tie subjekty, ktoré by s adaptáciou na nové požiadavky mohli mať aspoň teoreticky najväčšie komplikácie.

Za výhodu je možné označiť aj zvolenie post-audit modelu elektronickej fakturácie, ktorý si nevyžaduje tak prísne regulácie, ktoré inak často sprevádzajú zavádzanie CTC modelov. Elektronicná fakturácia pre B2B sektor tak vyžaduje len minimálne technické požiadavky a minimálne zmeny v zavedených fakturačných postupoch vo firmách. Nakoľko nemecký model je výrazne decentralizovaný s ohľadom na využívanie platforiem aj prenosových kanálov pri fakturácii, neobsahuje jediný kritický bod, ktorého zlyhanie by spôsobilo problémy celému podnikateľskému sektoru v krajine. Tento model teda kontrastuje so zavádzaním centralizovaných štátnych systémov v iných krajinách, ktoré slúžia na overenie a prenos faktúr prijímateľom a sú náchylné na technické výpadky. Nevýhodou nemeckého modelu však môže byť nižšia efektivita pri boji proti daňovým únikom.

Vzhľadom k tomu, že Nemecko patrí medzi krajiny s najnižšou medzerou vo výbere DPH v rámci EÚ, boj proti daňovým únikom zrejme nie je hlavnou motiváciou pre zavádzanie elektronickej fakturácie v krajine. Podľa posledných dostupných údajov za rok 2022 sa zaradilo na ôsme miesto spomedzi členských krajín. Výber DPH v krajine predstavoval 285,67 miliardy eur, pričom odhadovaná medzera vo výbere dane predstavovala 12,89 miliardy eur, teda 4,3 percenta v porovnaní s teoretickou daňovou povinnosťou. Ešte v roku 2018 však daňová medzera predstavovala 9 percent, čo predstavuje významné zníženie. Tento vývoj je v súlade so širším európskym trendom, no aspoň čiastočne je zrejme možné pripísať ho zavádzaným opatreniam v oblasti elektronickej fakturácie. Nakoľko táto povinnosť sa zatiaľ vzťahuje iba na B2G, pričom pre B2B bude platiť až od roku 2027, efekt týchto opatrení sa môže naplno prejaviť až v nasledujúcich rokoch.

Graf 2 Vývoj daňovej medzery DPH v Nemecku medzi rokmi 2018 až 2022

**Daňová medzera v DPH (VAT compliance gap) je vyjadrená ako percentuálny rozdiel medzi teoretickou daňovou povinnosťou (VTTL) a reálne vybranou DPH.*

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z VAT gap in the EU: 2024 report

2.3 Poľsko

Poľsko sa aktuálne nachádza v procese zavádzania systémov elektronickej fakturácie. V súčasnosti sa táto povinnosť vzťahuje v limitovanej forme len na B2G sektor, no prebiehajú intenzívne technické a legislatívne prípravy pre rozšírenie povinnej elektronickej fakturácie aj na B2B sektor. V prípade B2C sektora sa zatiaľ s týmto riešením počíta len na dobrovoľnej báze. Plošná povinnosť využívania elektronickej fakturácie mala pôvodne vstúpiť do platnosti v júli 2024, no pre zistené technické a legislatívne nedostatky bol tento dátum posunutý až na rok 2026. Medzičasom vláda pristúpila k náprave zistených nedostatkov, verejným konzultáciám a pripravuje aj ďalšie opatrenia, ktoré by mali zjednodušiť zavádzanie systému.

Poľsko si pre svoj systém e-fakturácie zvolilo centralizované riešenie v podobe clearance modelu. Vyžaduje vystavovanie faktúr medzi daňovými subjektmi v štandardizovanom formáte, pričom každá faktúra musí obdržať elektronickú overovaciu pečať a unikátne identifikačné číslo zo strany správcu dane. Predkladanie, overovanie a preposielanie faktúr bude po zavedení tejto povinnosti prebiehať prostredníctvom systému KSeF, ktorý je spravovaný ministerstvom financií. Ide teda o centralizované technické riešenie, prístup k nemu však bude zabezpečený prostredníctvom viacerých rozhraní, vrátane mobilnej aplikácie, a taktiež bude kompatibilný s komerčnými účtovnými a ERP softvérmi. KSeF je už v súčasnosti dostupný pre používanie na dobrovoľnej báze.

2.3.1 Poľský legislatívny rámec

Zákon o elektronickej fakturácii Dz.U. 2018 poz. 2191 bol v Poľsku prijatý 9. novembra 2018²⁵, pričom nová povinnosť sa vzťahuje na verejné obstarávania, koncesie na stavebné práce, alebo služby vo verejno-súkromných partnerstvách. Dotknuté subjekty verejnej správy sú v zmysle zákona povinné prijímať elektronické faktúry v súlade s európskym štandardom EN16931. Tým bola do poľskej legislatívy transponovaná smernica 2014/55/EÚ o elektronickom fakturovaní. Nové pravidlá nadobudli účinnosť v dvoch fázach. Od apríla 2019 vznikla povinnosť používania e-fakturácie pre verejných obstarávateľov na zákazky v hodnote presahujúce 30-tisíc eur, od augusta 2019 následne pre všetkých verejných obstarávateľov, vrátane samospráv²⁶.

Na základe zákona Dz.U. 2018 poz. 2191 bola zároveň zriadená národná platforma pre elektronické fakturovanie PEF, ktorá funguje v rámci siete OpenPeppol.

V roku 2022 Poľsko požiadalo Európsku komisiu o výnimku zo smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (smernica o DPH) s cieľom zaviesť povinné elektronické fakturovanie pri transakciách v B2B sektore. Poľsku táto výnimka bola umožnená na základe implementačného rozhodnutia 2022/1003 z júna 2022 si Poľsko môže uplatniť vlastné zmeny týkajúce sa formátu faktúr²⁷.

V júni 2023 poľský Sejm prijal zákon Dz.U. 2023 poz. 1598, ktorým sa mení zákon o dani z tovarov a služieb a niektoré ďalšie zákony. Zámerom tejto legislatívy bola zaviesť povinné elektronické fakturovanie pre všetky obchodné transakcie a ustanoviť bezplatný Národný systém elektronického fakturovania (KSeF). Tento zákon mal pôvodne vstúpiť do platnosti od 1. júla 2024, no pre technické problémy s implementáciou KSeF bol tento termín ešte v máji 2024 zákonom Dz.U.2024 poz. 852 odložený až na rok 2026.

V zmysle aktuálne platnej legislatívy bude elektronická fakturácia povinná v rámci B2B sektora od 1. februára 2026, a to pre podniky s ročným obratom presahujúcim 200 miliónov PLN (približne 46 miliónov EUR). Od 1. apríla 2026 sa táto povinnosť následne rozšíri na všetky podniky a transakcie v rámci B2B sektora.

2.3.2 E-fakturačný postup a modelové príklady v Poľsku

Poľsko má aktuálne v prevádzke dva samostatné systémy pre elektronickú fakturáciu. Systém Národnej platformy elektronickej fakturácie (PEF) je určený pre verejný sektor, v skúmanom kontexte teda pre potreby B2G. Národný e-fakturačný systém (KSeF) bol vytvorený pre potreby B2B aj B2G. Od roku 2026 však má byť systém KSeF integrovaný s platformou PEF. Hoci podniky budú povinné používať KSeF na spracovanie faktúr v rámci B2B transakcií, v prípade fakturácie pre verejný sektor si budú môcť vybrať medzi oboma platformami.

Systém PEF bol uvedený do prevádzky v roku 2019. Aktuálne platná legislatíva stanovuje, že vystavovanie e-faktúr zo strany dodávateľov v rámci verejného obstarávania je dobrovoľné. Povinné je však ich prijímanie a spracovanie pre všetkých verejných obstarávateľov²⁸. Táto

²⁵ ISAP. Dz.U. 2018 poz. 2191. Dostupné na:

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180002191>

²⁶ PEF. Obowiązek elektronicznego fakturowania. Dostupné na: <https://efaktura.gov.pl/faq/obowiazek-elektronicznego-fakturowania/>

²⁷ European Commission. eInvoicing Country Factsheets: Poland. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/display/DIGITAL/eInvoicing+in+Poland>

²⁸ European Commission. eInvoicing Country Factsheets: Poland. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/display/DIGITAL/eInvoicing+in+Poland>

úprava je v súlade s požiadavkami smernice 2014/55/EÚ. PEF spravuje Ministerstvo rozvoja a technológií, pričom tento systém funguje v rámci siete OpenPeppol. Platforma podporuje európsky štandard elektronickej fakturácie (EN 16931) a Peppol BIS Billing 3.0. Vďaka tomu sú všetky poľské verejné inštitúcie schopné prijímať a spracovávať e-faktúry od akýchkoľvek subjektov napojených na sieť Peppol. Okrem elektronickej fakturácie platforma PEF podporuje aj ďalšie procesy v rámci verejného obstarávania, ako sú objednávky, potvrdenia o dodávke, opravy faktúr a dobropisy. Fakturácia v rámci B2B sektora zatiaľ ostáva dobrovoľná. Firmy však môžu využívať platformu KSeF, alebo iné systémy, a to vrátane tých, ktoré sú napojené na sieť OpenPeppol.

Systém KSeF spravuje ministerstvo financií. Pre účely dobrovoľného používania bol spustený v januári 2022, pričom podniky mohli týmto spôsobom motivačne získať aj určité daňové zvýhodnenia. Počas tohto obdobia Ministerstvo financií uskutočnilo rozsiahle verejné konzultácie a objednalo aj externý audit na zabezpečenie plnej funkčnosti systému. Externý audit odhalil viaceré nedostatky v technickej infraštruktúre, čo spolu s výsledkami verejných konzultácií viedlo k výraznému odloženiu dátumu povinného zavedenia elektronickej fakturácie. V záujme uľahčenia prechodu na nový systém plánuje ministerstvo financií poskytovať bezplatné školenia, realizovať informačné kampane a ponúkať individuálne konzultácie pre podnikateľov²⁹.

KSeF bude od roku 2026 slúžiť ako centrálna vládna platforma na vystavovanie a prijímanie e-faktúr. Táto povinnosť sa bude vzťahovať na všetky firmy so sídlom v Poľsku, ale aj na zahraničné firmy s fyzickým zastúpením v krajine. Elektronická fakturácia bude povinná pre transakcie v rámci B2G aj B2B sektoru. Vystavovanie e-faktúr v rámci B2C sektoru bude možné na dobrovoľnej báze.

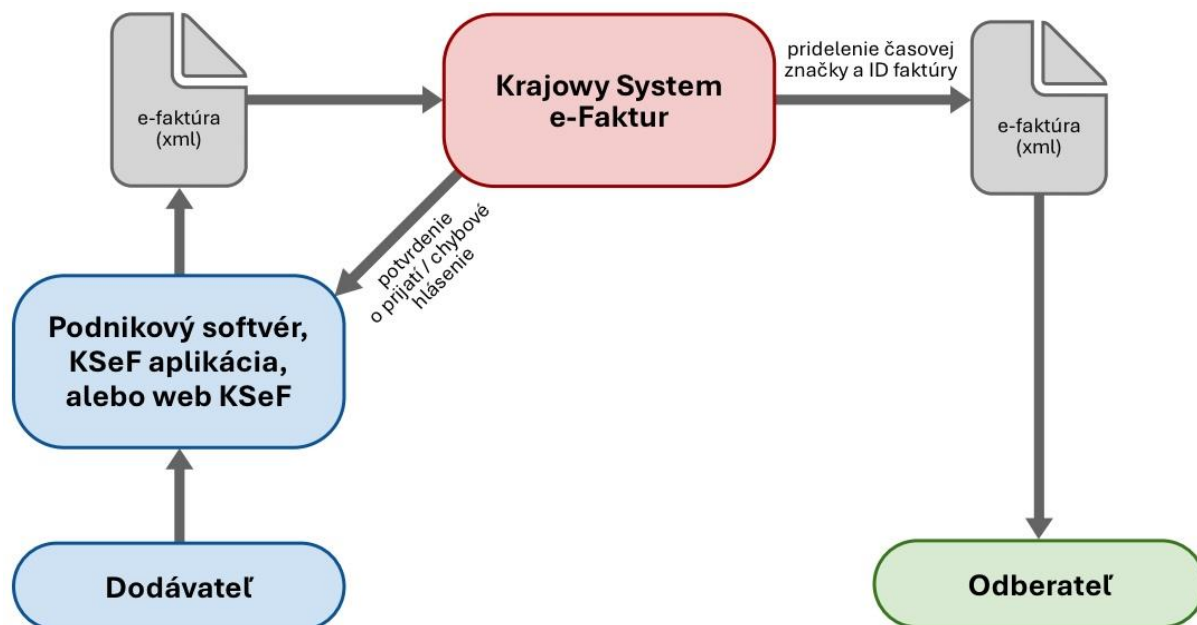
Systém KSeF bude flexibilný z hľadiska možností práce s faktúrami. K dispozícii bude aplikácia KSeF s plnou funkcionalitou a prepojením na správcu dane, aplikácia e-Mikrofirma s obmedzenou funkcionalitou a prepojením na správcu dane, no taktiež mobilná aplikácia KSeF, ktorá umožní vystavovanie, prijímanie a správu e-faktúr prostredníctvom mobilných zariadení. Systém zároveň počíta s prepojením na komerčné účtovné softvéry prostredníctvom API.

Z hľadiska praktického postupu pri vystavovaní a prijímaní faktúr v systéme KSeF budú nahradené doterajšie papierové a PDF faktúry štandardizovanými súbormi vo formáte XML. Daňovníci si budú musieť v systéme najprv založiť užívateľské konto, ktoré bude vyžadovať zaručenú identifikáciu³⁰. Všetky vystavené faktúry budú musieť byť odoslané do systému na schválenie (a to prostredníctvom ktoréhokoľvek z vyššie uvedených spôsobov), pričom po automatizovanej kontrole bude každej faktúre vystavená digitálna časová pečiatka a unikátne identifikačné číslo. Schválená XML faktúra bude príjemcovi odoslaná automaticky, alebo dostupná na manuálne stiahnutie. V prípade faktúr vystavených počas prípadného výpadku systému KSeF je daňovník povinný doručiť ich do systému do siedmich dní po ukončení výpadku.

²⁹ European Commission. eInvoicing Country Factsheets: Poland. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/display/DIGITAL/eInvoicing+in+Poland>

³⁰ Marosa. E-Invoicing in Poland: Understanding KSeF and Compliance. Dostupné na: <https://marosavat.com/polish-e-invoicing-guide-ksef/>

Schéma 3 Proces vystavenia e-faktúry v rámci B2B transakcie v Poľsku

Zdroj: Vlastné spracovanie

Modelové príklady administratívnej zát'aže pre podniky v Poľsku

Modelový podnik 1 (mikropodnik s troma zamestnancami a ročným obratom 200-tisíc eur, ktorý vystavuje 30 faktúr ročne a nepoužíva žiaden účtovný či ERP systém):

Systém elektronickej fakturácie v krajine nevytvára pre tento modelový podnik duplicitu v samotnom procese fakturovania, teda potrebu poslať každú faktúru separátne klientovi aj správcovi dane. V zmysle platnej legislatívy je nutné faktúry predkladať v predpísanom formáte do centralizovaného elektronickeho systému, ktorý však zároveň slúži aj na odosielanie faktúr klientovi. Z administratívneho hľadiska teda nevznikajú nové procesy spojené s fakturáciou, nakoľko tie predchádzajúce (napríklad zasielanie faktúr poštou či e-mailom) sú len nahradené novým, štandardizovaným procesom. Samotná elektronická fakturácia teda pre tento modelový podnik neprináša žiadne dodatočné administratívne náklady. Zanedbateľnú mieru bremena môže spôsobiť len prvotný prechod na nový systém, nakoľko si vyžaduje oboznámenie sa s novými postupmi a registráciu na e-fakturačnej platforme. Pre podnik so zamestnancami s aspoň základnými počítačovými zručnosťami a vybavený bežnou elektronikou s internetovým pripojením však tento prechod nebude predstavovať zásadnú výzvu. Na druhej strane, z dlhodobého hľadiska má potom elektronická fakturácia pre tento modelový podnik výhody v podobe ušetrenia nákladov na tlačenie, fyzické odosielanie a archiváciu papierových faktúr.

Modelový podnik 2 (malý podnik s 30 zamestnancami a ročným obratom tri milióny eur, ktorý vystavuje 600 faktúr ročne a používa pri svojom chode účtovné a ERP systémy):

Systém elektronickej fakturácie v krajine bude kompatibilný s komerčnými účtovnými a ERP softvérmi prostredníctvom API prepojení. Nevzniká teda ani duplicita v procese

fakturovania, ani potreba meniť už zavedené interné fakturačné procesy v tomto modelovom podniku. Prechod na povinný systém e-fakturácie si v každom prípade vyžaduje aktualizáciu používaného softvéru, ktorá je však zvyčajne pokrytá platnými licenciami na ich používanie. Nakoľko prepojenia týchto softvérov na štátny e-fakturačný systém budú automatické, postupy práce ostanú zachované a preškoľovanie zamestnancov teda pravdepodobne nebude nutné. Samotná elektronická fakturácia teda pre tento modelový podnik neprináša žiadne, alebo len zanedbateľné dodatočné administratívne náklady. Z dlhodobého hľadiska má však aj pre tento modelový podnik používanie e-fakturácie potenciál administratívne náklady znižovať, a to obzvlášť v prípade, ak predtým využíval papierovú formu fakturácie.

2.3.3 Príležitosti a riziká poľského systému

Poľsko pri implementácii plošného systému e-fakturácie čelí predvídateľným výzvam v podobe nedostatočnej legislatívnej a technickej pripravenosti. Obzvlášť v prípade centralizovaného modelu e-fakturácie hrozí, že prípadné legislatívne nejasnosti, technické nedostatky či výpadky štátneho systému môžu spôsobiť chaos v rámci celého podnikateľského sektora. Preto je možné hodnotiť pozitívne, že poľská vláda sa v tomto kontexte rozhodla zavedenie systému elektronickej fakturácie pre B2B sektor odložiť. To vytvorilo priestor na úpravy v pôvodne zamýšľaných pravidlách pre fungovanie a implementácie systému, a taktiež doladenie technických výziev.

Za vysoko pozitívny aspekt procesu implementácie elektronickej fakturácie v Poľsku je taktiež možné označiť otvorenie verejných konzultácií, ktoré boli otvorené medzi januárom 2022 a novembrom 2024. Podnikatelia mali v tomto období možnosť preštudovať si pripravované legislatívne aj technické opatrenia a predkladať vláde návrhy na ich vylepšenia. Výsledkom tejto verejnej konzultácie bola séria technických úprav. Medzi kľúčové patria nové API funkcionality, ktoré budú spĺňať požiadavky súkromného sektora pre spoľahlivé prepojenie s komerčnými softvérmi. Ďalej ide napríklad o úpravu v logickej štruktúre faktúr, nastavenie pravidiel pre stanovenie dátumov splatnosti, možnosť pridávať prílohy k faktúram a množstvo ďalších menších úprav.

Z hľadiska legislatívy boli na základe spätnej väzby predĺžené niektoré lehoty. Napríklad povinnosť poskytnúť číslo faktúry zo systému KSeF pri platení faktúr bola posunutá o šesť mesiacov na 31. júl 2026. Odkladu sa dočkali aj požiadavky na prispôbenie pokladničných dokladov požiadavkám KSeF. Zároveň bolo zavedené prechodné obdobie pre udeľovanie sankcií za nedodržanie týchto predpisov. Nová legislatívna úprava napokon ustanovila prechodné obdobie pre tzv. digitálne vylúčených daňovníkov. Podnikateľské subjekty s nízkym objemom a nízkou hodnotou vystavovaných faktúr budú mať povinnosť prejsť na elektronické fakturovanie až 30. septembra 2026³¹.

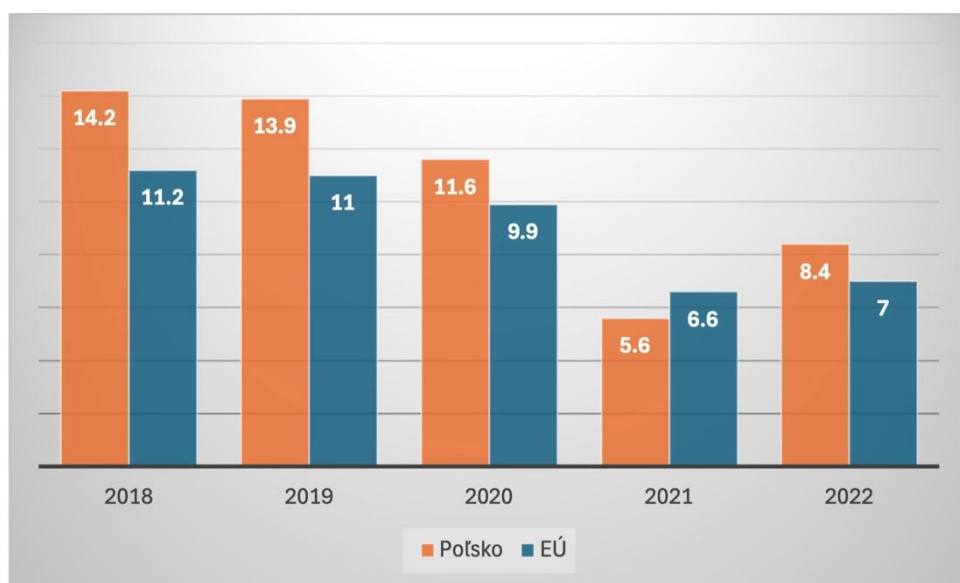
Poľský model elektronickej fakturácie zatiaľ ponúka pozitívny príklad aspoň z hľadiska procesu implementácie. Ukazuje totiž potenciálne prínosy, ktoré prináša odloženie plošného spustenia nie úplne pripraveného a vyhovujúceho systému a ponechanie dostatočného času na jeho vyladenie. Takýto prístup, hoci logický, nemôžeme zďaleka považovať za samozrejmu prax. Zavedenie elektronickej fakturácie v krajine by po verejnej konzultácii a následných

³¹ Marosa, E-Invoicing in Poland: Understanding KSeF and Compliance. Dostupné na: <https://marosavat.com/polish-e-invoicing-guide-ksef/>

úpravách, aspoň teoreticky, nemalo podnikateľom spôsobiť zásadné problémy. Kľúčovou skúškou však bude až uvedenie nového systému do plnej prevádzky.

V kontexte medzery vo výbere DPH patrí Poľsko k európskemu priemeru. Podľa posledných dostupných údajov za rok 2022 sa zaradilo na sedemnásťte miesto spomedzi členských krajín. Výber DPH v krajine predstavoval 47,67 miliardy eur, pričom odhadovaná medzera vo výbere dane predstavovala 4,37 miliardy eur, teda 8,4 percenta v porovnaní s teoretickou daňovou povinnosťou. V porovnaní s rokom 2018 však daňová medzera klesla zo 14,2 percenta, čo predstavuje významné zníženie. Tieto dáta sú v súlade so širším európskym trendom. Nakoľko hlavné časti chystanej legislatívy v oblasti elektronickej fakturácie majú vstúpiť do platnosti až v roku 2026, ich efekt zatiaľ nie je možné v dostupných dátach pozorovať.

Graf 3 Vývoj daňovej medzery DPH v Poľsku medzi rokmi 2018 až 2022

**Daňová medzera v DPH (VAT compliance gap) je vyjadrená ako percentuálny rozdiel medzi teoretickou daňovou povinnosťou (VTTL) a reálne vybranou DPH.*

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z VAT gap in the EU: 2024 report

2.4 Rumunsko

Krajina za ostatné roky prechádza významnou digitálnou transformáciou, pričom jedným z jej pilierov je zavádzanie legislatívy týkajúcej sa e-fakturácie. Táto iniciatíva je súčasťou širšieho európskeho trendu zameraného na zefektívnenie obchodných procesov a zvýšenie transparentnosti. V kontexte skutočnosti, že Rumunsko vykazuje podľa prepočtov Európskej komisie najvyššiu mieru daňových únikov v rámci EÚ, kľúčovou motiváciou zavádzaných reforiem sa javí byť práve zníženie objemu podvodných aktivít, obzvlášť v prípade výberu DPH. Zavádzaný systém elektronickej fakturácie je robustný, takže umožňuje rýchlu výmenu a overenie informácií medzi daňovými subjektmi a štátnymi orgánmi, čo prispieva k lepšiemu monitorovaniu a kontrole finančných tokov.

Rumunsko si pre svoj systém e-fakturácie zvolilo centralizované riešenie v podobe clearance modelu. Toto riešenie vyžaduje vystavovanie faktúr medzi daňovými subjektmi v štandardizovanom formáte, pričom každá faktúra musí obdržať elektronickú overovaciu pečať zo strany správcu dane. Samotné predkladanie a overovanie faktúr prebieha priebežne prostredníctvom štátneho systému RO e-Factura, ktorý je spravovaný Národnou agentúrou pre daňovú administratívu (ANAF) spadajúcu pod ministerstvo financií. Systém RO e-Factura bol však navrhnutý tak, aby umožnil integráciu s komerčnými účtovnými softvérmi. Daňové subjekty tak môžu svoje existujúce účtovné systémy prepojiť s platformou RO e-Factura prostredníctvom rozhraní API. Toto riešenie umožňuje automatizovanú výmenu faktúr a údajov bez potreby meniť už zavedené fakturačné postupy vo firmách.

Rozsah zavádzaných opatrení v oblasti e-fakturácie v Rumunsku výrazne presahuje minimálne požiadavky stanovené Európskou komisiou. Celý proces bol sprevádzaný prijímaním relatívne vysokého množstva legislatívy, nové povinnosti však vstupovali do platnosti vo fázach, čo daňovým subjektom ponechalo čas na prípravu. Využívanie systému e-fakturácie v Rumunsku je v súčasnosti povinné pre B2G, B2B aj B2C sektor, platná legislatíva však obsahuje viaceré výnimky.

2.4.1 Rumunský legislatívny rámec

Proces zavádzania legislatívy upravujúcej fungovanie e-fakturácie v Rumunsku bol pomerne komplexný. Zámerom tejto podkapitoly je preto obsahovo a chronologicky predstaviť len kľúčové právne predpisy, ktoré zavádzanie e-faktúry v Rumunsku upravujú.

Smernica 2014/55/EÚ o elektronickej fakturácii vo verejnom obstarávaní sa stala súčasťou rumunského právneho systému 8. septembra 2020 prostredníctvom zákona č. 199/2020 o elektronickej fakturácii vo verejnom obstarávaní³². Právny rámec pre elektronickej fakturáciu v Rumunsku je upravený Daňovým kódexom platným od 1. januára 2016, spolu s jeho vykonávacími predpismi schválenými zákonom č. 227/2015³³.

Vládne nariadenie č. 120/2021 vydané v októbri 2021 následne ustanovilo operačný rámec pre národný systém elektronickej fakturácie³⁴. Následné nariadenie č. 1366/2021 z 5. novembra 2021 následne stanovilo technické špecifikácie a základné prvky formátu elektronickej faktúry

³² Portal legislativ. Zákon č. 199/2020. Dostupné na:
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocumentAfis/229853>

³³ ANAF. Zákon č. 227/2015. Dostupné na:
https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/Prezentare_R/Law227_11042018.pdf

³⁴ Portal legislativ. Vládne nariadenie č. 120/2021. Dostupné na:
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocumentAfis/247243>

RO_CIUŠ na národnej úrovni³⁵. Samotná platforma RO e-Factura je pre rumunské firmy dostupná od novembra 2021 pre potreby predkladania faktúr subjektom verejnej správy (teda pre potreby sektoru B2G) aj medzi súkromnými spoločnosťami (teda pre potreby sektoru B2B).

Povinnosť využívať elektronickú fakturáciu pre potreby vystavovania faktúr subjektom verejnej správy (B2G) vstúpila do platnosti od júla 2022. V rámci B2B sektoru vstúpila táto povinnosť do platnosti taktiež od júla 2022, no prv len pre obmedzený počet firiem. Vládne nariadenie č. 130/2021³⁶ totižuložilo túto povinnosť pôvodne len firmám, ktorých obchodná činnosť súvisí s kategóriami produktov, u ktorých bolo identifikované vysoké riziko daňových únikov. Jednalo sa napríklad o alkohol, stavebné materiály, minerálne produkty, odevy, obuv, ovocie či zeleninu. Tieto kategórie boli definované v nariadení Národnej agentúry pre daňovú administratívu (ANAF) č. 12/2022, ktorá bola zverejnená 6. januára 2022.

Plošná povinnosť využívať systém elektronickej fakturácie pre B2B sektor vstúpila do platnosti od 1. januára 2024 v zmysle zákona č. 296/2023 týkajúceho sa fiškálno-rozpočtových opatrení pre zabezpečenie dlhodobej finančnej stability Rumunska³⁷. Táto povinnosť bola stanovená pre všetky daňové subjekty so sídlom v Rumunsku, no taktiež pre daňové subjekty, ktoré síce nemajú sídlo v Rumunsku, no sú v krajine registrované pre účely DPH. Podľa zákona 296/2023 musia byť faktúry odoslané do systému RO e-Factura do piatich kalendárnych dní odo dňa vystavenia faktúry, najneskôr však do piatich kalendárnych dní od lehoty stanovenej na vystavenie faktúry.

V júni 2024 rumunské ministerstvo financií vydalo mimoriadne nariadenie č. 69/2024, ktoré prinieslo nové pravidlá fungovania e-fakturácie pre B2B³⁸.

Povinnosť ich predkladania sa rozšírila na samofakturácie, ďalej na faktúry vystavené orgánmi činnými v trestnom konaní, a to vrátane súdnych exekútorov fakturujúcich v mene dodávateľov so sídlom v Rumunsku. Povinnosť vystavovať e-faktúry sa od 1. júla 2025 zároveň rozširuje aj na malých daňovníkov, neziskové organizácie a ďalšie vybrané subjekty ako napríklad občianske združenia či nadácie vykonávajúce hospodársku činnosť, poľnohospodári v špeciálnom režime, kultúrne inštitúcie zahraničných štátov pôsobiace v Rumunsku na základe medzivládnych dohôd.

Predkladanie elektronických faktúr pre B2B cez systém RO e-Factura nebude v zmysle tejto vyhlášky povinné pre transakcie nepodliehajúce DPH, faktúry nespádajúce do daňového základu a taktiež pre transakcie, pri ktorých neexistuje povinnosť vystaviť faktúru. Výnimky boli stanovené aj v prípade dodávania tovarov a služieb v prospech diplomatických misií a medzinárodných organizácií.

Mimoriadne nariadenie č. 69/2024 však prinieslo aj ďalšie významné rozšírenie povinností pre daňovníkov, a to konkrétne zavedenie povinnosti využívať systém RO e-Factura aj v prípade transakcií v segmente B2C. V prechodnom období od 1. júla 2024 do 31. decembra 2024 bolo využívanie elektronickej fakturácie pre tento sektor dobrovoľné, od 1. januára 2025 je však už povinné. Výnimka platí iba v prípade zjednodušených faktúr vystavovaných

³⁵ Portal legislativ. Vládne nariadenie č. 1366/2021. Dostupné na: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/248303>

³⁶ Portal legislativ. Vládne nariadenie č. 130/2021. Dostupné na: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/249349>

³⁷ Portal legislativ. Zákon č. 296/2023. Dostupné na: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/275745>

³⁸ Portal legislativ. Mimoriadne nariadenie č. 69/2024. Dostupné na: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/284213>

príjemcom, ktorí nepodliehajú zdaneniu. Tieto faktúry nebude potrebné odosielať do národného systému RO e-Factura.

Najnovšie úpravy predtým schválenej legislatívy prinieslo mimoriadne nariadenie vlády č. 138/2024, ktoré nadobudlo účinnosť od 1. januára 2025. Pre B2B transakcie toto nariadenie zavádza nové kritérium v podobe miesta dodania. Povinnosť e-fakturácie sa tak bude vzťahovať výhradne na B2B transakcie medzi rumunskými subjektmi, ktoré sa uskutočňujú na území Rumunska. Cieľom tejto úpravy je vylúčiť z povinnosti e-fakturácie špecifické prípady medzinárodných transakcií medzi rumunskými daňovníkmi. Nariadenie č. 138/2024 ďalej ruší predchádzajúcu výnimku pre zjednodušené faktúry, ktoré podľa tejto novej úpravy teda budú tiež zahrnuté do rumunského systému e-fakturácie. Táto zmena ovplyvní B2B aj B2C transakcie. Výnimku budú mať iba zjednodušené faktúry vystavené prostredníctvom elektronických fiškálnych registračných systémov.

V prípade B2C nariadenie č. 138/2024 zavádza povinnosť oznamovať transakcie prostredníctvom e-reportingu. Táto úprava nadväzuje na vyriešenie problematických aspektov systému týkajúcich sa ochrany osobných údajov. V rámci e-reportingu tak bude možné uvádzať nuly v 13-miestnom poli pre osobné identifikačné číslo. Tým pádom zákazníci nemusia poskytovať tieto informácie svojim dodávateľom.

2.4.2 E-fakturačný postup a modelové príklady v Rumunsku

Samotný proces vystavovania a prijímania e-faktúr v Rumunsku je napriek komplexnej legislatíve v praktickom obchodnom styku pomerne priamočiary. Vystavovatelia e-faktúr sú povinní odosielať svoje faktúry do systému e-Factura vo formáte XML. Predmetná XML faktúra musí byť vystavená v súlade s európskou normou EN 16931, ktorá predstavuje základný sémantický model pre e-faktúry. Zároveň však musí spĺňať národné pravidlá RO_CIUŠ stanovené rumunskými orgánmi³⁹.

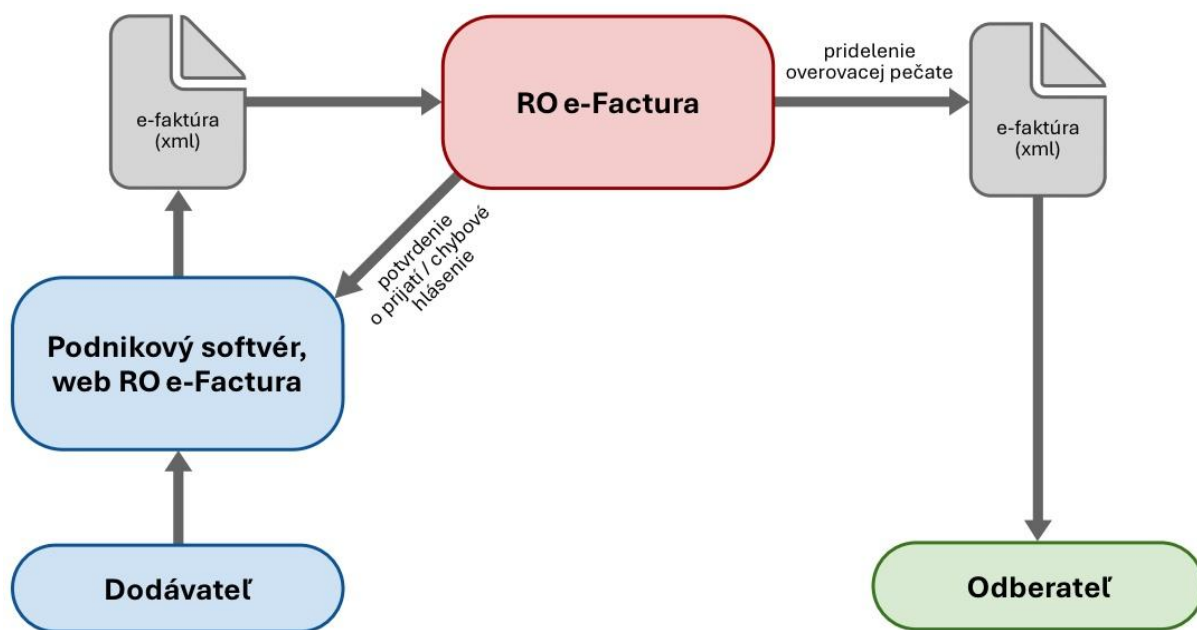
Po úspešnom odoslaní súboru systém e-Factura automaticky prideli faktúre jedinečné identifikačné číslo, ktoré ďalej slúži ako referencia v rámci všetkých následných procesov a operácií v rámci systému. Následne prebieha automatická kontrola predloženej faktúry so zameraním na dva aspekty. Prvým je overenie štruktúry a syntaxe súboru, teda kontrola správnosti formátu súboru. Druhým je sémantické overenie, teda kontrola obsahu dát. V prípade, že predložená faktúra spĺňa všetky požiadavky, Ministerstvo financií na ňu aplikuje elektronickú pečať, ktorá potvrdzuje oficiálne prijatie faktúry v národnom systéme RO e-Factura. Za originál faktúry je považovaný až XML súbor s pripojenou elektronickou pečaťou ministerstva financií.

Ak sa pri automatickej kontrole ukáže, že faktúra nespĺňa všetky požadované kritériá, vystavovateľ obdrží chybové hlásenie. Po odstránení zistených chýb musí faktúru následne odoslať do systému e-Factura znovu.

Príjemca faktúry obdrží informáciu až po úspešnej kontrole a aplikácii elektronickej pečate. V prípade, že má príjemca k faktúre výhrady, alebo pripomienky, môže vystavovateľ kontaktovať cez systém e-Factura. Vystavovateľ následne môže urobiť potrebné úpravy či opravy, no faktúru musí cez systém odoslať znovu podľa stanoveného postupu. Príjemca si faktúru sťahuje zo systému e-Factura.

³⁹ Fonoa. Romania E-invoicing Guide. Dostupné na: <https://www.fonoa.com/countries/romania/e-invoicing-and-digital-reporting>

Schéma 4 Proces vystavenia e-faktúry v rámci B2B transakcie v Rumunsku

Zdroj: Vlastné spracovanie

Modelové príklady administratívnej zát'aže pre podniky v Rumunsku

Modelový podnik 1 (mikropodnik s troma zamestnancami a ročným obratom 200-tisíc eur, ktorý vystavuje 30 faktúr ročne a nepoužíva žiaden účtovný či ERP systém):

Systém elektronickej fakturácie v krajine nevytvára pre tento modelový podnik duplicitu v samotnom procese fakturovania, teda potrebu posielat' každú faktúru separátne klientovi aj správcovi dane. V zmysle platnej legislatívy je nutné faktúry predkladať v predpísanom formáte do centralizovaného elektronického systému, ktorý však zároveň slúži aj na odosielanie faktúr klientovi. Z administratívneho hľadiska teda nevznikajú nové procesy spojené s fakturáciou, nakoľko tie predchádzajúce (napríklad zasielanie faktúr poštou či e-mailom) sú len nahradené novým, štandardizovaným procesom. Samotná elektronická fakturácia teda pre tento modelový podnik neprináša žiadne dodatočné administratívne náklady. Zanedbateľnú mieru bremena mohol spôsobiť len prvotný prechod na nový systém, nakoľko si vyžaduje oboznámenie sa s novými postupmi a registráciu na e-fakturačnej platforme. Pre podnik so zamestnancami s aspoň základnými počítačovými zručnosťami a vybavený bežnou elektronikou s internetovým pripojením však tento prechod nemohol predstavovať zásadnú výzvu. Na druhej strane, z dlhodobého hľadiska má potom elektronická fakturácia pre tento modelový podnik výhody v podobe ušetrenia nákladov na tlačenie, fyzické odosielanie a archiváciu papierových faktúr.

Modelový podnik 2 (malý podnik s 30 zamestnancami a ročným obratom tri milióny eur, ktorý vystavuje 600 faktúr ročne a používa pri svojom chode účtovné a ERP systémy):

Systém elektronickej fakturácie v krajine je kompatibilný s komerčnými účtovnými a ERP softvérmi prostredníctvom API prepojení. Nevzniká teda ani duplicita v procese fakturovania, ani potreba meniť už zavedené interné fakturačné procesy v tomto modelovom podniku. Prechod na povinný systém e-fakturácie si v každom prípade vyžaduje aktualizáciu

používaného softvéru, ktorá je však zvyčajne pokrytá platnými licenciami na ich používanie. Nakoľko prepojenia týchto softvérov na štátny e-fakturačný systém sú automatické, postupy práce ostávajú zachované a preškoloňovanie zamestnancov teda pravdepodobne nie je nutné. Samotná elektronická fakturácia teda pre tento modelový podnik neprináša žiadne, alebo len zanedbateľné dodatočné administratívne náklady. Z dlhodobého hľadiska má však aj pre tento modelový podnik používanie e-fakturácie potenciál administratívne náklady znižovať, a to obzvlášť v prípade, ak predtým využíval papierovú formu fakturácie.

2.4.3 Príležitosti a riziká rumunského systému

Model e-fakturácie, ktorý sa rozhodlo zavádzať Rumunsko, ponúka, aspoň teoreticky, niekoľko významných príležitostí pre súkromný aj verejný sektor. Plošná digitalizácia vytvára impulz pre modernizáciu, zefektívnenie a zrýchlenie platobného styku vo všetkých rumunských firmách. Tie môžu výhľadovo ťažiť zo znížených výdavkov na tlačenie, posielanie a archiváciu fyzických faktúr. Elektronické overovanie zároveň významne znižuje priestor pre podvody aj v rámci samotného súkromného sektora. Hoci zavádzanie povinnosti e-fakturácie aj pre B2B a B2C sektor nie je európskou legislatívou vyžadované, aj tento krok ponúka výhody v podobe vysokej štandardizácie vo forme a spôsobe fakturovania naprieč celým podnikateľským sektorom. To eliminuje potrebu využívania viacerých štandardov a pravidiel v rámci podnikania v krajine, a tým aj dodatočnú neistotu a administratívne náklady. Významným prínosom je napokon aj vysoká bezpečnosť a transparentnosť fakturovania cez systém e-Factura. V tomto ohľade sa však vyskytli aj problémy, ktoré si vyžiadali dodatočné legislatívne úpravy⁴⁰. Tieto skúsenosti zdôrazňujú potrebu vyvažovať pri navrhovaní podobných systémov transparentnosť a ochranu osobných údajov.

Nakoľko systém e-Factura je kompatibilný s komerčnými účtovnými softvérmi, eliminuje sa tým bremeno potenciálnej potreby meniť už zavedené fakturačné a účtovné procesy vo firmách. Prechod na nový systém si však v každom prípade vyžaduje aktualizáciu softvéru a preškolenie zamestnancov. Zmenu fakturačných postupov v každom prípade museli podstúpiť menšie firmy, ktoré nemajú potrebu používať účtovné softvéry a do zavedenia novej legislatívy fakturovali manuálne.

Významným pozitívom rumunského prístupu je zavádzanie e-fakturácie vo fázach v priebehu niekoľkých rokov. Tieto mali stanovené skúšobné obdobia, kedy využívanie systému e-Factura bolo na dobrovoľnej báze, a taktiež prechodné obdobia, kedy nesplnenie podmienok nepodliehalo sankciám. Napriek rozsahu zavádzaných zmien tak mal súkromný sektor dostatok času a príležitostí na prípravu. Negatívom v tomto prípade však ostáva komplexná legislatíva, ktorá prechádzala častými zmenami.

Zásadným problémom sa však ukázala slabá technická pripravenosť zo strany štátu. Podľa medializovaných informácií vykazoval systém e-Factura na začiatku roku 2024, teda po plošnom zavedení povinnosti tento systém využívať, časté technické výpadky a odhadom dokázal spracovať len štvrtinu z odhadovaného objemu nahrávaných dát⁴¹. Tieto problémy spôsobili významné časové straty a oneskorenia vo fakturáciách. Podnikatelia taktiež žiadali o zrušenie sankcií, nakoľko prísne časové limity pri predkladaní faktúr nebolo možné dodržať. Takýto rozsah technických problémov mohol hneď v úvode významne oslabiť dôveru

⁴⁰ Marosa. E-Invoicing in Romania. Dostupné na: <https://marosavat.com/romania-e-invoicing-e-reporting/>

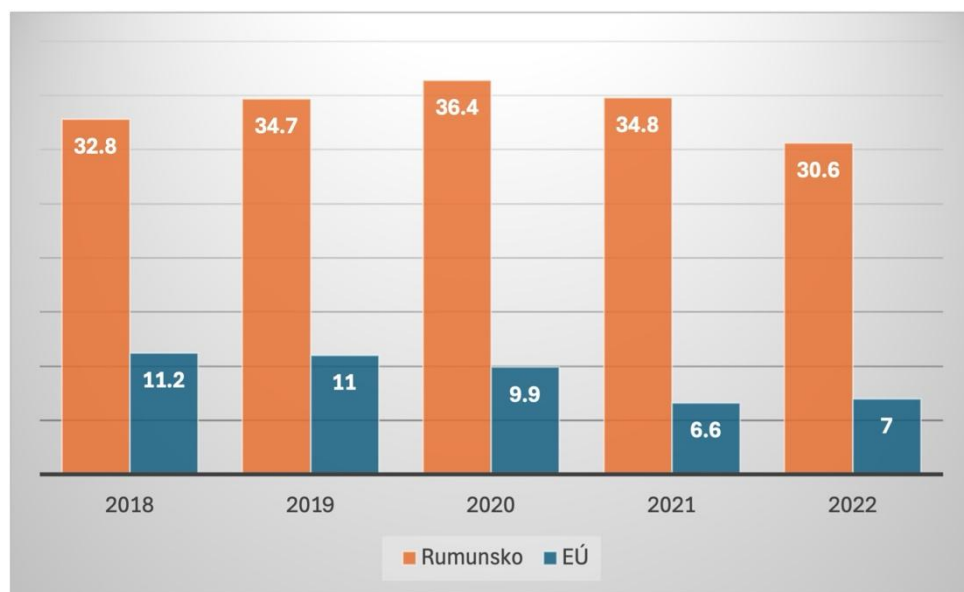
⁴¹ Outsourcing Today. NextUp: ANAF wants fiscal control on outdated infrastructure. The Romanian state must postpone the fines for 6 months to have time to prepare. Dostupné na: <https://outsourcing-today.ro/?p=10676>

súkromného sektora k zavádzaným zmenám. Tu sa zároveň ukazuje kritické riziko zavedenia centralizovaného fakturačného modelu. Výpadky a technické problémy v jedinom systéme jedinej inštitúcie môžu vyvolať chaos v celom súkromnom sektore⁴².

Systém sa však po vyriešení nedostatkov môže ukázať ako veľmi efektívny v jednom z kľúčových zámerov jeho zavádzania, a síce v boji proti daňovým únikom. Systém e-Factura umožňuje štátnym orgánom prístup k údajom o transakciách takmer v reálnom čase, čo výrazne zvyšuje efektivitu daňových kontrol, zvyšuje transparentnosť obchodných operácií a sťažuje skrývanie príjmov. Automatizácia procesov zároveň znižuje chybovosť vo faktúrach a zvyšuje presnosť údajov.

Rumunsko je dlhodobo krajinou s najvyššou medzerou vo výbere DPH v rámci Európskej únie. Hoci od zavedenia e-fakturácie uplynulo relatívne krátke obdobie, dáta naznačujú pozitívny trend v znižovaní daňových únikov. Posledné dostupné údaje za rok 2022 ukazujú, že výber DPH v krajine predstavoval 19,24 miliardy eur, pričom odhadovaná medzera vo výbere dane predstavovala 8,48 miliardy eur, teda 30,6 percenta. To predstavuje citeľné zníženie z 32,8 percenta v roku 2018⁴³. Nakoľko kľúčové časti legislatívy vstúpili do platnosti až v období, za ktoré zatiaľ dáta nie sú dostupné, pravdepodobne môžeme v nasledujúcom období očakávať ďalšie znižovanie v objeme daňových únikov.

Graf 4 Vývoj daňovej medzery DPH v Rumunsku medzi rokmi 2018 až 2022

**Daňová medzera v DPH (VAT compliance gap) je vyjadrená ako percentuálny rozdiel medzi teoretickou daňovou povinnosťou (VTTL) a reálne vybranou DPH.*

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z VAT gap in the EU: 2024 report

⁴² VATupdate. Turmoil in Romanian E-Invoice Mandate Sparks Entrepreneurial Frustration. Dostupné na: <https://www.vatupdate.com/2024/01/17/turmoil-in-romanian-e-invoice-mandate-sparks-entrepreneurial-frustration/>

⁴³ European Commission. VAT gap in the EU: 2024 report. Dostupné na: https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/vat/fight-against-vat-fraud/vat-gap_en#paragraph_1536

2.5 Taliansko

Taliansko spustilo prípravný proces zavedenia elektronickej fakturácie už v roku 2007. Konkrétne kľúčové povinnosti vstupovali do platnosti vo fázach počas nasledujúcich 17 rokov. Od roku 2014 sa stalo povinným využívanie tohto nástroja pri transakciách s verejnou správou. Následne od roku 2018 sa povinnosť e-fakturácie začala postupne vzťahovať aj na B2B sektor a od roku 2019 postupne aj pre B2C sektor. Pre väčšinu transakcií je povinné využívanie e-fakturácie povinné od 1. januára 2024. Taliansko sa tak stalo prvou krajinou v EÚ, ktorá zaviedla elektronickej fakturáciu pre celú verejnú aj súkromnú sektor. V procese zavádzania boli pôvodne pre rôzne subjekty stanovené výnimky z používania systému, no tie boli v ďalších fázach postupne rušené. Systém elektronickej fakturácie v krajine teda prešiel v posledných rokoch významnými zmenami a aktuálne je už etablovanou súčasťou platobného styku vo verejnej aj súkromnej sfére. Hlavným zámerom implementovaných zmien bolo zlepšiť platobnú transparentnosť, znížiť administratívnu záťaž a bojovať proti daňovým únikom.

E-fakturácia v Taliansku je aktuálne povinná pre všetky podnikateľské subjekty, a to vrátane malých a stredných podnikov. Všetky faktúry musia byť vystavené a zaslané elektronickej prostredníctvom centrálného systému Sistema di Interscambio spravovaného talianskou daňovou správou (Agenzia delle Entrate). Tento systém umožňuje automatické spracovanie a overovanie faktúr, čím sa znižuje riziko chýb a podvodov. Taliansko si pre svoj systém elektronickej fakturácie zvolilo hybridný model, ktorý kombinuje prvky clearance a real-time reporting modelu e-fakturácie.

Výmena faktúr síce prebieha cez centralizovaný štátny systém Sistema di Interscambio, ktorý zabezpečuje validáciu a distribúciu faktúr odberateľom. Systém je možné využiť priamo, no umožňuje aj integráciu s komerčnými účtovnými softvérmi. Podmienkou však je, že všetky faktúry musia byť vystavené v štandardizovanom formáte XML FatturaPA, ktorý je v súlade s talianskymi daňovými predpismi. Podľa informácií Európskej komisie z októbra 2024 spracoval systém Sistema di Interscambio až dve miliardy B2B faktúr ročne⁴⁴.

2.5.1 Taliansky legislatívny rámec

Legislatívna príprava na zavedenie e-fakturácie sa v Taliansku začala s viacročným predstihom pred samotným spustením systému. Prvou kľúčovou legislatívou bol zákon č. 244 z decembra 2007⁴⁵, ktorým bola zriadená platforma SdI (Sistema di Interscambio) a zavedená plošná povinnosť využívania e-fakturácie v B2G. Konkrétne lehoty a pravidlá však boli spresnené až v neskorších predpisoch. Ďalej sa jednalo o dekrét zo 7. marca 2008⁴⁶, ktorý poveril daňovú správu (Agenzia delle Entrate) správou výmenného systému pre elektronickej fakturáciu a určil jej súvisiace povinnosti a úlohy. Tento dekrét zároveň stanovil platformu SdI ako povinný kanál na výmenu e-faktúr medzi dodávateľmi a verejnou správou. Nasledoval dekrét z apríla 2013⁴⁷, ktorý určil pravidlá o vydávaní, prenose a prijímaní e-faktúr určených pre orgány verejnej správy. Povinnosť využívania e-fakturácie pre platcov DPH bola stanovená

⁴⁴ European Commission, eInvoicing Country Factsheets: eInvoicing in Romania. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/display/DIGITAL/eInvoicing+in+Romania>

⁴⁵ Zákon č. 244/2007. Dostupné na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2007-12-24;244!vig=>

⁴⁶ Presidenza del Consiglio dei Ministri. Dekrét 7/2008. Dostupné na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2007-12-24;244!vig=>

⁴⁷ Presidenza del Consiglio dei Ministri. Dekrét 3/2013. Dostupné na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:ministero.economia.e.finanze:decreto:2013-04-03;55%21vig=>

legislatívnym dekrétom z 31. mája 2010, konkrétne lehoty a pravidlá však boli aj v tomto prípade spresnené až v neskorších predpisoch.

V nadväznosti na túto prípravnú fázu sa v zmysle neskorších predpisov stalo používanie elektronickej fakturácie vo verejnom obstarávaní povinným od 6. júna 2014 pre všetky centrálné orgány verejnej správy. Rovnaká povinnosť bola od 31. marca 2015 rozšírená na všetky orgány verejnej správy, vrátane regionálnych a miestnych samospráv. Samotná smernica 2014/55/EÚ o elektronickej fakturácii vo verejnom obstarávaní sa pritom stala súčasťou talianskeho právneho systému až prostredníctvom legislatívneho dekrétu číslo 148/2018. Centrálné orgány verejnej správy v zmysle tohto dekrétu museli byť schopné prijímať a spracovávať aj e-faktúry vystavené v súlade s európskou normou EN 1693 od 18. apríla 2019. Konverziu na formát FatturaPA pritom mala automaticky zabezpečiť už v tom čase využívaná platforma Sdl. Rozšírenie tejto povinnosti na všetky orgány verejnej správy, vrátane regionálnych a miestnych samospráv, prišlo od 18. apríla 2020.

Legislatívny dekrét 127/2015 priniesol prvé konkrétne kroky k rozšíreniu elektronickej fakturácie v súkromnom sektore. Od 1. januára 2017 totiž sprístupnil platformu Sdl na dobrovoľné využívanie pre platcov DPH. Zároveň bol v zmysle tohto dekrétu zriadený bezplatný portál pre vytváranie, odosielanie a archiváciu e-faktúr v predpísanom národnom formáte FatturaPA. Povinné využívanie elektronickej fakturácie v súkromnom sektore bolo následne implementované v niekoľkých fázach počas nasledujúcich rokov.

Zákon 205/2017 stanovil od 1. júla 2018 povinnosť využívania e-fakturácie najprv pri predaji palív a pre subdodávateľov verejného sektora. Od 1. januára 2019 vstúpila do platnosti plošná povinnosť využívať e-fakturáciu pre B2B a B2C transakcie pre platcov DPH. Výnimku však dostali vybrané skupiny daňovníkov, obzvlášť však daňovníci vo zvýhodnenom a paušálnom režime s ročným príjmom do 65-tisíc eur. Zákon 36/2022 následne priniesol postupné rušenie týchto výnimiek. Od 1. júla 2022 mali výnimku z využívania e-fakturácie najmä daňovníci vo zvýhodnenom a paušálnom režime s ročným príjmom už len do 25-tisíc eur. Do 30. septembra 2022 však v zmysle tohoto zákona platilo prechodné obdobie s miernejšími podmienkami aj miernejšími sankciami. Napokon od 1. januára 2024 v zmysle zákona 36/2022 vznikla povinnosť využívať e-faktúry pre väčšinu B2B aj B2C transakcií.

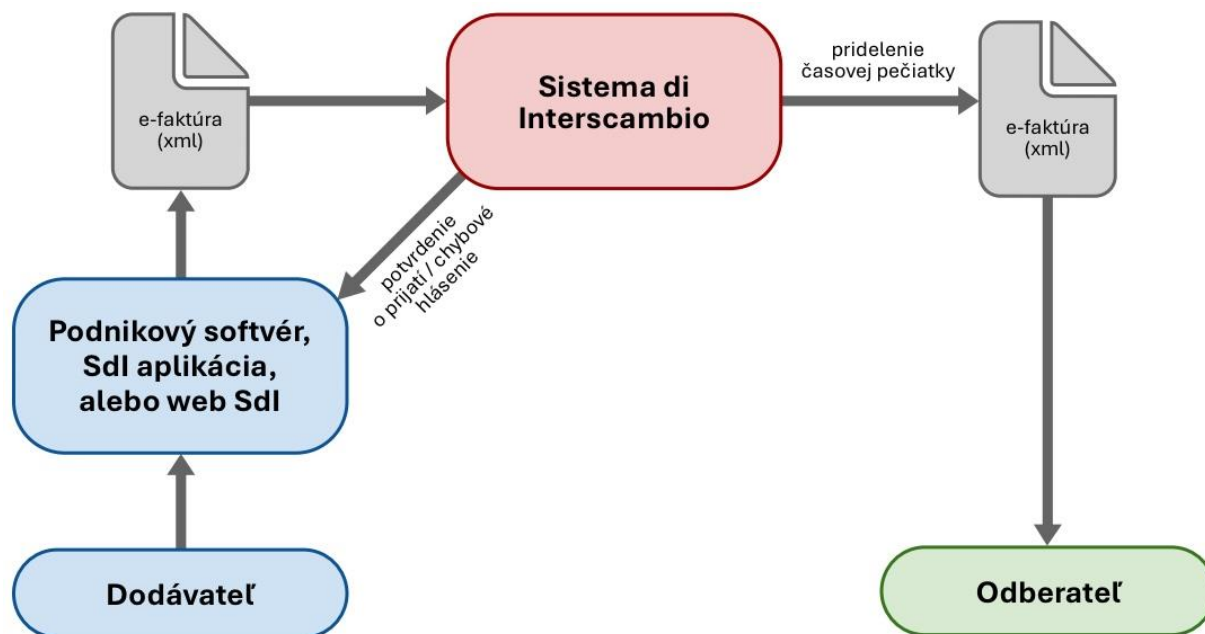
2.5.2 E-fakturačný postup a modelové príklady v Taliansku

Hlavnú technickú infraštruktúru e-fakturácie v Taliansku tvorí výmenný systém Sistema di Interscambio. Tento systém je kompatibilný s európskymi štandardmi a kontroluje všetky nahrané e-faktúry predtým, než ich ďalej odošle prijímateľom. Táto automatizovaná kontrola sa však týka len formy, nie obsahu faktúry. Sistema di Interscambio však slúži len na výmenu a kontrolu, pričom faktúry nearchivuje a táto povinnosť ostáva daňovým subjektom. V záujme boja proti daňovým únikom si správca dane uchováva len fiškálne časti e-faktúr. Konkrétne sa jedná o údaje vyžadované smernicou o DPH. Aj v tomto prípade však existujú výnimky v závislosti od množstva a druhu dodaného tovaru alebo služieb.

Odosielanie a prijímanie e-faktúr je možné priamo cez systém, alebo prostredníctvom komerčného účtovného softvéru. Podmienkou je v každom prípade to, aby bola faktúra štruktúrovaná v štandardizovanom formáte FatturaPA XML. Jednou z možností je manuálne nahrať pripraveného súboru cez webovú službu daňového úradu. Na tento účel je však potrebné mať firemný užívateľský účet, ktorý si daňovník môže vytvoriť na webovej stránke daňového úradu. Ďalšou možnosťou je využiť bezplatnú mobilnú alebo webovú aplikáciu daňového úradu, ktorá umožňuje jednoduché a rýchle spracovanie faktúr priamo z akéhokoľvek, hoci aj mobilného, zariadenia. Alternatívne je možné využiť akreditované online

kanály, ako sú FTP alebo webové služby. Akreditácia zvoleného kanála sa vykonáva na webovej stránke Sistema di Interscambio vytvorením technického používateľa a získaním technických kľúčov potrebných na prenos dát. Po odoslaní e-faktúry ktoroukoľvek formou systém vykoná automatizovanú kontrolu a faktúra je následne odoslaná prijímateľovi.

Schéma 5 Proces vystavenia e-faktúry v rámci B2B transakcie v Taliansku

Zdroj: Vlastné spracovanie

Modelové príklady administratívnej zát'aže pre podniky v Taliansku

Modelový podnik 1 (mikropodnik s troma zamestnancami a ročným obratom 200-tisíc eur, ktorý vystavuje 30 faktúr ročne a nepoužíva žiaden účtovný či ERP systém):

Systém elektronickej fakturácie v krajine nevytvára pre tento modelový podnik duplicitu v samotnom procese fakturovania, teda potrebu posilať každú faktúru separátne klientovi aj správcovi dane. V zmysle platnej legislatívy je nutné faktúry predkladať v predpísanom formáte do centralizovaného elektronickeho systému, ktorý však zároveň slúži aj na odosielanie faktúr klientovi. Z administratívneho hľadiska teda nevznikajú nové procesy spojené s fakturáciou, nakoľko tie predchádzajúce (napríklad zasielanie faktúr poštou či e-mailom) sú len nahradené novým, štandardizovaným procesom. Samotná elektronická fakturácia teda pre tento modelový podnik neprináša žiadne dodatočné administratívne náklady. Zanedbateľnú mieru bremena mohol spôsobiť len prvotný prechod na nový systém, nakoľko si vyžaduje oboznámenie sa s novými postupmi a registráciu na e-fakturačnej platforme. Pre podnik so zamestnancami s aspoň základnými počítačovými zručnosťami a vybavený bežnou elektronikou s internetovým pripojením však tento prechod nemohol predstavovať zásadnú výzvu. Na druhej strane, z dlhodobého hľadiska má potom elektronická fakturácia pre tento modelový podnik výhody v podobe ušetrzenia nákladov na tlačenie, fyzické odosielanie a archiváciu papierových faktúr.

Modelový podnik 2 (malý podnik s 30 zamestnancami a ročným obratom tri milióny eur, ktorý vystavuje 600 faktúr ročne a používa pri svojom chode účtovné a ERP systémy):

System elektronickej fakturácie v krajine je kompatibilný s komerčnými účtovnými a ERP softvermi prostredníctvom API prepojení. Nevzniká teda ani duplicita v procese fakturovania, ani potreba meniť už zavedené interné fakturačné procesy v tomto modelovom podniku. Prechod na povinný systém e-fakturácie si v každom prípade vyžaduje aktualizáciu používaného softvéru, ktorá je však zvyčajne pokrytá platnými licenciami na ich používanie. Nakoľko prepojenia týchto softvérov na štátny e-fakturačný systém sú automatické, postupy práce ostávajú zachované a preškoľovanie zamestnancov teda pravdepodobne nie je nutné. Samotná elektronická fakturácia teda pre tento modelový podnik neprináša žiadne, alebo len zanedbateľné dodatočné administratívne náklady. Z dlhodobého hľadiska má však aj pre tento modelový podnik používanie e-fakturácie potenciál administratívne náklady znižovať, a to obzvlášť v prípade, ak predtým využíval papierovú formu fakturácie.

2.5.3 Príležitosti a riziká talianskeho systému

Taliansko je nielen európskym lídrom v zavádzaní elektronickej fakturácie, ale z hľadiska spôsobu implementácie a fungovania systému môžeme krajinu označiť aj za úspešný príklad. Jedným z hlavných prínosov e-fakturácie je zjednodušenie administratívnych procesov. Podnikatelia už nemusia manuálne vytvárať, odosielať, spracovávať a archivovať papierové faktúry, čo z dlhodobého hľadiska šetrí čas aj náklady. E-fakturácia tiež prispieva k zvýšeniu transparentnosti v platobnom styku v rámci súkromného sektora, a zároveň hrá kľúčovú úlohu aj v boji proti daňovým únikom. Práve to bola zrejme hlavná motivácia pre rozšírenie povinnosti používania e-fakturácie vysoko nad rámec požiadaviek európskej legislatívy. V čase transponovania príslušnej európskej smernice malo Taliansko už zavedený a funkčný systém pre elektronickej fakturácie vo verejnom sektore a dostatok skúseností pre následné zavedenie tejto povinnosti pre B2B a B2C sektor. Vysoko pozitívnu stránkou talianskeho prístupu sa ukázala príprava legislatívy v značnom predstihu a v nadväzujúcich fázach s dostatočnými prechodnými obdobiami.

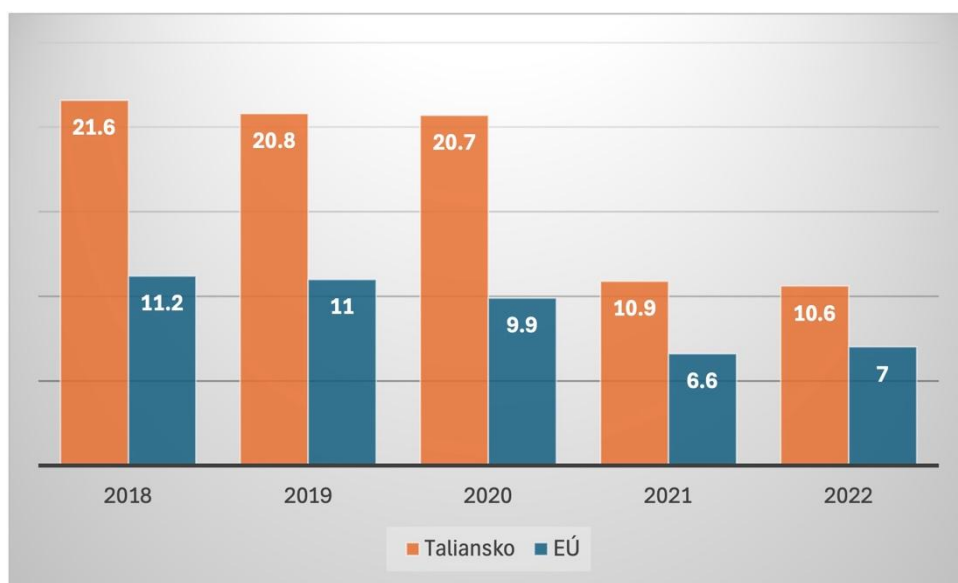
Nakoľko sa jednalo o zásadné zmeny, ktoré sa napokon dotkli všetkých daňových subjektov v krajine, implementácia nového systému bola na úvod spojená so zvýšenou byrokratickou záťažou. Taliansky systém Sistema di Interscambio však poskytuje dostatočnú flexibilitu v možnostiach predkladania a prijímania faktúr, takže v konečnom dôsledku zrejme nedošlo k zásadnému narušeniu existujúcich fakturačných postupov vo firmách. Talianska vláda navyše poskytla rôzne podporné opatrenia a školenia, aby uľahčila prechod na elektronickej fakturáciu a minimalizovala negatívne dopady na podnikateľské prostredie. Kľúčové boli taktiež výnimky pre malé a stredné podniky, ktoré platili počas dostatočne dlhých prechodných období a rušené boli iba postupne. Segment podnikov, ktorý mohol mať potenciálne najväčšie problémy prejsť na nový systém, tak mal dostatok času na prípravu.

Výhodou plošného zavedenia e-fakturácie je tiež štandardizácia vo forme, spôsobe a overovaní faktúr, čo odstraňuje pre firmy potrebu fungovať vo viacerých fakturačných režimoch pri podnikaní v rámci svojej domácej krajiny.

Povinná elektronickej fakturácia navyše pomáha dosahovať dôležité ciele v boji proti daňovým únikom a zjednodušovať komunikáciu so správcom dane. Všetky faktúry vystavené talianskymi daňovými subjektmi sú zaznamenávané v reálnom čase, čo umožňuje správcovi dane rýchlo identifikovať nezrovnalosti a podozrivé transakcie.

Taliansko tradične patrí ku krajinám s relatívne vyššou medzerou vo výbere DPH v rámci Európskej únie. Posledné dostupné údaje za rok 2022 ukazujú, že výber DPH v krajine predstavoval 138,53 miliardy eur, pričom odhadovaná medzera vo výbere dane predstavovala 16,35 miliardy eur, teda 10,6 percenta⁴⁸. Spomedzi členských krajín sa tak Taliansko v tejto metrike zaradilo na 20. miesto. To však predstavuje veľmi výrazné zníženie z 21,6 percenta v porovnaní s rokom 2018. Tieto dáta do značnej miery reflektujú výsledky systematického boja proti daňovým únikom, pričom e-fakturácia predstavuje kľúčovú legislatívu. Nakoľko ďalšie časti tejto legislatívy - v podobe rušenia rôznych výnimiek z povinnosti využívať elektronickú fakturáciu - vstúpili do platnosti až v období, za ktoré zatiaľ dáta nie sú dostupné, pravdepodobne môžeme v nasledujúcom období očakávať ďalšie znižovanie v objeme daňových únikov.

Graf 5 Vývoj daňovej medzery DPH v Taliansku medzi rokmi 2018 až 2022

**Daňová medzera v DPH (VAT compliance gap) je vyjadrená ako percentuálny rozdiel medzi teoretickou daňovou povinnosťou (VTTL) a reálne vybranou DPH.*

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z VAT gap in the EU: 2024 report

⁴⁸ VAT gap in the EU: 2024 report

3. Transpozícia smerníc EÚ v oblasti elektronickej fakturácie na Slovensku

Vystavovanie faktúr v obchodnom styku v Slovenskej republike je v súčasnosti predpísané niekoľkými legislatívnymi normami, hlavne ustanoveniami zákona o DPH. Fakturácia je umožnená v listinnej aj elektronickej forme. Záleží na tom, či sa na listinnej alebo elektronickej forme vystavovania faktúr dohodnú obe strany obchodnej transakcie.

Prax však podľa argumentu Ministerstva financií Slovenskej republiky v dôvodovej správe k novele zákona o DPH vyzerá tak, že väčšina faktúr je podnikateľskými subjektami vystavovaná v listinnej forme. To podľa ministerstva financií spôsobuje, že faktúry sú v rámci podnikateľského prostredia často doručované oneskorene, čo následne vplýva aj na rýchlosť platieb. Ide o jeden z argumentov, ktoré ministerstvo používa pri zdôvodnení plánovaného zavedenia elektronickej fakturácie. K tej sa Slovenská republika zaviazala aj hlasovaním v rámci štruktúr Európskej únie, kde sa zaviazala rešpektovať smernice popísané v kapitole 1 analýzy.

Aktuálny legislatívny stav v Slovenskej republike nepredpisuje žiadnej skupine podnikateľov povinnosť predkladať údaje z vyhotovených a prijatých faktúr finančnej správe v reálnom čase. Neplatelia DPH túto povinnosť nemajú celoročne. Finančnej správe postačujú raz ročne sumárne informácie z daňového priznania subjektu a dokumentov súvisiacich s ním. Platelia dane z pridanej hodnoty sú povinní predkladať údaje z faktúr v kontrolnom výkaze, ktorý majú povinnosť podávať do 25. dňa po skončení príslušného zdaňovacieho obdobia.

Ďalším argumentom slovenského ministerstva financií pre zavedenie elektronickej fakturácie je, že kontrolný výkaz v dostatočnej miere nereflektuje nové trendy vývoja daňových únikov. Za slabé miesto kontrolného výkazu ministerstvo označuje časovo oneskorené získavanie relevantných údajov z vyhotovených faktúr platiteľmi dane z pridanej hodnoty. To podľa ministerstva neumožňuje finančnej správe reagovať operatívne na identifikované podozrenia z nekalých praktík daňových subjektov.

Problémom podľa ministerstva financií je aj umožnenie opätovného vstupu osôb, ktoré sa aktívne podieľali na podvodných transakciách do systému DPH. Medzi hlavné argumenty štátu pre zavedenie elektronickej fakturácie preto patrí boj proti daňovým podvodom.

Zodpovednou inštitúciou za transpozíciu európskych smerníc týkajúcich sa elektronickej fakturácie a zavedenie elektronickej fakturácie na Slovensku je práve Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Zasielanie údajov finančnej správe z faktúr daňových subjektov je podľa ministerstva nevyhnutnou súčasťou opatrení, ktorými chce ministerstvo financií a finančná správa bojovať proti daňovým podvodom, znižovať daňovú medzeru a zefektívňovať výber daní.

Zavedením jednotnej elektronickej fakturácie v celej Európskej únii má spoločný hospodársky priestor dospieť k podpore cezhraničného obchodu a zavedeniu interoperability v oblasti e-faktúr. Transparentnosť vystavených faktúr by taktiež mala podľa európskych smerníc aj Ministerstva financií Slovenskej republiky znížiť možnosti medzinárodných daňových podvodov, napríklad najrozšírenejších karuselových podvodov⁴⁹. Kľúčovou legislatívnou normou, ktorá proces zavádzania elektronickej fakturácie spustila je Zákon č. 215/2019

⁴⁹ Európska komisia. VAT Carousel Fraud. Dostupné na: https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/vat/fight-against-vat-fraud/vat-carousel-fraud_en

o zaručenej elektronickej fakturácii a centrálnom hospodárskom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov⁵⁰. Zákon bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý v roku 2019. V tom istom roku začal aj platiť.

Prijatím uvedeného zákona Národná rada Slovenskej republiky technicky úspešne transponovala smernicu 2014/55/EÚ do slovenskej legislatívy. Pri implementovaní jednotlivých bodov zákona a pred spustením samotného procesu vytvorenia a zavedenia elektronickej fakturácie Slovenská republika použila možnosť, ktorú ponúka mechanizmus transponovania európskych smerníc, využiť v prípade relevantných príčin odkladný rok na zosúladenie necentrálnych subjektov pred vytvorením samotného plánu na zavedenie legislatívy do praxe. Odsunutý termín na spustenie procesu bol po tomto kroku stanovený na 18. apríl 2020.

Slovensko sa rozhodlo do legislatívy prioritne implementovať hlavne všeobecnú časť smernice 2014/55/EÚ, ktorá obsahuje len minimálne požiadavky a neprichádza s nadmerným rozvinutím matérie európskej smernice. Transpozícia tejto smernice bola zároveň z časového hľadiska najurgentnejšia. Elektronická fakturácia mala byť po implementácii ustanovení z uvedenej smernice podľa slovenského zákona povinná pre príjem a spracovanie faktúr pre ústredné orgány, regionálne orgány a miestne orgány.

Podľa zákona o garantovanej elektronickej fakturácii musia elektronickú fakturáciu dodržiavať aj dodávatelia ústredných orgánov, regionálnych orgánov a miestnych orgánov. Elektronickú fakturáciu sú povinní využívať v prípade, že suma faktúry vystavená verejným dodávateľom je vyššia ako 5000 eur. Používanie e-faktúr vo vzťahu business to business nie je zákonom vyžadované. Je však povolené na dobrovoľnej báze.

Ako je v analýze uvedené vyššie, súčasná legislatíva na Slovensku v podobe zákona o zaručenej elektronickej fakturácii však zatiaľ reflektuje iba na základné požiadavky Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/55/EÚ zo 16. apríla 2014 o elektronickej fakturácii vo verejnom obstarávaní. Elektronická fakturácia tak nie je plne implementovaná ani do slovenskej legislatívy. Štát zatiaľ splnil vyžadované minimum jej obsahu.

Ministerstvo financií Slovenskej republiky v roku 2021 oznámilo, že pripravuje návrh zákona o zasielaní fakturačných údajov finančnej správe. Predbežná informácia k návrhu zákona⁵¹ potvrdila, že tento zákon počítal s celoplošným zavedením elektronickej fakturácie, teda aj v obchodných vzťahoch business to business. Cieľom zákona malo byť podľa predbežnej informácie zaviesť posielanie faktúr v reálnom čase, ktoré by malo byť postupom času povinné pre všetky transakcie v akýchkoľvek obchodných vzťahoch.

Verejná konzultácia k uvedenému opatreniu prebiehala podľa ministerstva financií do konca marca 2021. Plánovaným termínom zavedenia elektronickej fakturácie podľa zákona o zasielaní fakturačných údajov Finančnej správe bol rok 2023, no doposiaľ zákon Národná rada Slovenskej republiky neprijala. Po zmene vlád v roku 2023 totiž došlo k prehodnoteniu dovtedy plánovanej stratégie.

⁵⁰ Slov-Lex. Zákon č. 215/2019 o zaručenej elektronickej fakturácii a centrálnom hospodárskom systéme. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/215/>

⁵¹ Slovenská komora daňových poradcov. Predbežná informácia MF/004368/2021-77 k novému zákonu o zasielaní údajov Finančnej správe z faktúr daňových subjektov. Dostupné na: <https://www.skdp.sk/webnew/main.nsf/0/430C1ADDC6CA5CEDC125865C003D7496?opendocument>

Základnou zmenou koncepcie zavedenia elektronickej fakturácie bolo rozhodnutie ustúpiť od transpozície európskych smerníc do slovenskej legislatívy prostredníctvom samostatného zákona, ako aj zámer otvoriť systém akreditovaným poskytovateľom. Časti smerníc uvedených v kapitole 1 analýzy, ktoré ešte neboli transponované, majú byť v budúcnosti do slovenskej legislatívy prenesené prostredníctvom novelizácie už platných zákonov.

3.1 Možnosti technického riešenia elektronickej fakturácie na Slovensku

Z hľadiska určenia technických špecifikácií v podobe požiadaviek na technické normy a štandardy už platný zákon o zaručenej elektronickej fakturácii nepredpísal žiadne špecifické protokoly, ktoré by sa mali v elektronickej fakturácii používať. Implementácia riešenia elektronickej fakturácie však bude zaväzovať zapojených obchodných partnerov k výmene e-faktúr v súlade s európskymi normami.

V zákone o zaručenej elektronickej fakturácii, ktorý na Slovensku zaviedol základné definície elektronickej fakturácie nie sú uvedené ani CIUS (Core Invoice Usage Specifications – základné špecifikácie používania faktúr). Ide o špecifikácie parametrov a údajov, ktoré majú faktúry vystavené v systéme elektronickej fakturácie spĺňať.

Ministerstvo financií má v rámci prípravy transpozície európskych smerníc zaručiť dodržanie špecifikácií, ktoré budú v súlade s európskou technickou normou (OASIS UBL 2.1 alebo UN / CEFAC)⁵². Podľa technickej normy je možné konštatovať, že systém by podporoval formát XML. Prinieslo by to istú mieru unifikácie v obehu faktúr – všetky by boli vystavované v jednotnom formáte a už by nedochádzalo k nesúladu medzi jednotlivými formátmi faktúr podporovanými rôznymi účtovníckymi nástrojmi, ktoré si niektoré subjekty nechali pripraviť na mieru.

Štáty spúšťajúce elektronickej fakturáciu majú možnosť zvoliť aj iný formát ako XML. Potrebné je však dostatočné zdôvodnenie. Napríklad preukázaním toho, že v krajine už je medzi podnikateľmi zavedený a rozšírený spôsob elektronickej fakturácie v istom formáte. Aj daný formát však musí rešpektovať technické požiadavky európskych technických noriem a štandardov.

Princíp unifikácie e-faktúr musí byť podľa európskych smerníc dodržaný. Zjednotenie formátu vystavovaných faktúr by malo docieľiť zvýšenie transparentnosti, keďže všetky faktúry by obsahovali rovnako prístupné a zjednotené údaje.

Práve technická stránka zavedenia elektronickej fakturácie na Slovensku je zatiaľ jednou z najväčších otázok celého procesu. Nie je jasne určená forma akou sa bude e-faktúra spracovávať – nebol doposiaľ určený jednotný software, protokoly, platformy, programovací jazyk, či iné špecifikácie pre vytvorenie riešenia pre vystavovanie e-faktúr.

V prezentovaných plánoch pripravovaného zákona o zasielaní údajov Finančnej správe z faktúr daňových subjektov, ani v už platnom zákone o zaručenej elektronickej fakturácii nebolo technické riešenie jasne definované. Nebolo zrejmé, či sa bude jednať o jednotný softvér, prípadne, či bude existovať protokol, ktorý zapojeným subjektom umožní používať externé

⁵² OASIS Universal Business Language (UBL). Dostupné na: <https://interoperable-europe.ec.europa.eu/collection/procurement/solution/oasis-universal-business-language-ubl/release/no-version>

účtovné softvérové produkty tak, aby boli priamo prepojené s finančnou správou podľa požiadaviek zákona.

Poskytovatelia účtovníckych systémov v spolupráci s občianskym združením Slovensko.digital sa na zavedenie elektronickej fakturácie pripravili protokolovým riešením, ktoré zjednotilo technické parametre elektronickej fakturácie v rôznych účtovníckych softvéroch, ale aj softvéroch plánovania podnikových zdrojov⁵³. Jednotným protokolom tak medzi sebou dokážu komunikovať softvérové produkty Pohoda, Money S3, Money S4, Money S5, iDoklad, Money ERP, Vema Ekos, Helios iNuvio, Helios Nephrite, Public, SPIN, SuperFaktúra, Omega, alfa, Kros fakturácia, Onix, Abra gen, SAP ERP, Oberon, Humanet, Amulet, Dialog 3000Skylla, QI, KARAT a eso/es.

Povinnosti subjektov zapojených do elektronickej fakturácie mali byť podľa ministerstva financií špecifikované a zavádzané postupne. Parametre elektronickej fakturácie mali byť verejnosti prezentované okrem mediálnych informačných aktivít aj prostredníctvom prezentovania samotnej implementácie elektronickej fakturácie v praxi. Tá má byť aj neštátnym aktérom zrejma v bežnom životnom cykle podniku, a to vďaka nevyhnutnému používaniu platformy elektronickej fakturácie nazvanej Informačný systém pre elektronickú fakturáciu (IS EFA). Túto platformu majú podľa aktuálneho stavu implementačného procesu používať všetky subjekty povinné zapojiť sa do elektronickej fakturácie. Doteraz platné zákony však túto platformu nedefinujú.

V roku 2022 Združenie podnikateľov Slovenska v stanovisku⁵⁴ varovalo pred niekoľkými rizikami vyplývajúcimi z vtedajšieho návrhu. Združenie vyslovilo obavy z nedostatočnej stability vtedy navrhovaného centralizovaného informačného systému elektronickej fakturácie. Na základe skúseností z minulosti podnikatelia vyslovovali taktiež obavy o bezpečnosť dát, ktoré e-faktúrami poskytnú Finančnej správe SR. Komplikovaný systém s bezpečnostnými medzerami by mohol viesť k strate citlivých obchodných informácií firiem.

V roku 2025 došlo k výraznej zmene v plánoch na technické riešenie systému e-faktúr. Od roky zamýšľaného zavedenia centralizovaného riešenia ministerstvo financií aj finančná správa ustúpili a predstavili plán na prepojenie so systémom Peppol. Ten je decentralizovaný a finančná správa je v ňom iba v pozícii autority s jasne vymedzenými úlohami a právomocami definovanými samotným systémom. Prepojený a automatizovaný systém otestovaný v mnohých krajinách by mal navyše priniesť benefity v oblasti rýchlosti vystavovania e-faktúr, stability systému a bezpečnosti údajov.

O rámcoch pripravovaného projektu e-faktúr informovala zástupcov podnikateľov (napríklad Republikovú úniu zamestnávateľov) a odbornej verejnosti Finančná správa SR v rámci Konzultačnej rady, ktorá je poradným orgánom prezidenta Finančnej správy SR, či na stretnutiach so zástupcami Združenia podnikateľov Slovenska a Slovenského živnostenského zväzu.

⁵³ Slovensko.digital, Elektronická faktúra pod záštitou Slovensko.Digital. Dostupné na: <https://slovensko.digital/elektronicka-faktura-pod-zastitou-slovensko-digital/>

⁵⁴ Združenie podnikateľov Slovenska. INFOGRAFIKA: E-faktúra na Slovensku - svetový unikát bez jasného cieľa. 2022. Dostupné na: <https://www.zps.sk/novinky/2022/infografika-e-faktura-na-slovensku>

3.2 Informačný systém pre elektronickú fakturáciu IS EFA

Vlády do roku 2023 mali v pláne transponovať európske smernice týkajúce sa elektronickej fakturácie do slovenskej legislatívy prostredníctvom nového zákona o elektronickej fakturácii, ktorého presné znenie sa však iba pripravovalo. Podobne sa postupom času formovala aj predstava o technickom riešení zavedenia elektronickej fakturácie. Medzi vládami do roku 2023 existovala zhoda, že hlavným nástrojom elektronickej fakturácie bude informačný systém elektronickej fakturácie (IS EFA). Po roku 2024 ministerstvo financií danú platformu v kontexte elektronickej fakturácie nespomína, ale je pravdepodobné, že štát bude musieť používať už pripravovaný a vyvíjaný systém prepájajúci niekoľko interných IT nástrojov úradov.

V roku 2018 Ministerstvo financií Slovenskej republiky vypracovalo štúdiu uskutočniteľnosti IS EFA⁵⁵. V štúdii sú popísané základné predstavy toho, ako by mal informačný systém elektronickej fakturácie fungovať. Zákon, ktorý zavedie elektronickú fakturáciu má obsahovať definíciu zaručenej e-faktúry, obsah e-faktúry a postup pri zaručenej elektronickej fakturácii. Pri postupe má byť v legislatíve definované primárne vyhotovenie zaručenej e-faktúry, vydanie zaručenej e-faktúry dodávateľom a prijatie zaručenej e-faktúry vrátane stanovenia momentu doručenia.

Ministerstvo financií dostalo za úlohu zriadiť informačný systém elektronickej fakturácie, ktorého bude správcom. Predpokladom spustenia informačného systému elektronickej fakturácie je aj legislatívne doplnenie pojmu elektronická fakturácia a povinnosti registrovania hospodárskych subjektov, pre ktoré bude elektronická fakturácia povinná v informačnom systéme. Veľká časť týchto pojmov bola uzákonená zákonom o zaručenej elektronickej fakturácii a centrálnom hospodárskom systéme v roku 2019.

V roku 2018 ministerstvo financií pracovalo primárne s myšlienkou zavedenia elektronickej fakturácie pre verejné subjekty s cieľom modernizovať elektronické verejné obstarávanie. Postupom času sa však zámer posunul smerom k zavedeniu elektronickej fakturácie pre súkromné podnikateľské subjekty. Pre spustenie informačného systému elektronickej fakturácie je na strane štátu potrebné pripraviť ďalšie softvérové štátne produkty - Modul procesnej integrácie a integrácie údajov a Centrálny ekonomický systém.

Podľa štúdie uskutočniteľnosti vypracovanej ministerstvom financií je zrejmé, že projekt budovania informačného systému elektronickej fakturácie bude vyžadovať taktiež zásahy do existujúcich informačných systémov štátu a budovanie ďalších. Je nevyhnutné zvýšiť počet nových optimalizovaných úsekov verejnej správy, vrátane modernizácie systémov spravujúcich dane a daňovú kontrolu. Nevyhnutné je aj modernizácia informačných a komunikačných technológií vnútornej správy úradov.

V súčasnosti sú zastaralé taktiež bezpečnostné prvky štátnych informačných a komunikačných systémov. Po spustení informačného systému elektronickej fakturácie, ktorý bude pracovať s obchodnými informáciami a ďalšími údajmi obchodných subjektov, bude od systémov požadované splňanie medzinárodných noriem. Pre nevyhnutnosť prepojenia s ďalšími internými systémami štátu bude táto modernizácia nevyhnutná taktiež v ďalších úsekoch verejnej správy.

⁵⁵ Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Informačný systém elektronickej fakturácie (IS EFA). Dostupné na: https://www.mfsr.sk/files/archiv/priloha-stranky/19931/98/SU_137_MD_IS-EFA_04092018.pdf

Štúdia uskutočniteľnosti informačného systému elektronickej fakturácie okrem iného konštatuje, že doposiaľ zaužívaná voľnosť formátov e-faktúr vyvoláva problémy v správe faktúr, ich kontrole, či rýchlosti ich preplácania.

Cieľom vytvorenia informačného systému elektronickej fakturácie bolo vytvorenie prostredia pre umožnenie vyhotovenia, odosielania a prijatia e-faktúry pre jej následné spracovanie automatizovaným spôsobom v súlade s legislatívou Európskej únie a Slovenskej republiky. Informačný systém elektronickej fakturácie má štandardizovať procesy fakturácie, zefektívniť a zrýchliť procesy prijatia faktúr, podporiť následné spracovanie faktúr a zabezpečiť úsporu nákladov na tlač, poštovné a doručenie faktúr.

Ministerstvo financií označilo za najvhodnejšiu podobu informačného systému elektronickej fakturácie model "Digitalizácia a elektronizácia procesov vytvorenia, vydania a prijatia faktúry, vrátane podpory spracovania faktúry". S touto ideou sa pracuje do súčasnosti. Má ísť o jednotný systém, ktorý sprostredkuje vystavenie, schválenie i spracovanie faktúry, jej kontrolu, zber dát z nej i archiváciu.

Tento model bol vyhodnotený ako prínosný pre podnikateľov i úradníkov. Hlavnými benefitmi pre štát majú byť úspora časových a administratívnych nákladov. Zavedenie zaručenej elektronickej fakturácie má podľa ministerstva prispievať aj k zníženiu administratívnej záťaže podnikateľov. Informačný systém, ktorý má byť súčasťou zavedenia elektronickej fakturácie má pre podnikateľov priniesť možnosť vyhotovenia e-faktúr všetkým subjektom. Napríklad aj malým podnikateľom, ktorým by IS EFA bezplatne poskytol online aplikáciu, v ktorej by mohli vyhotovovať a spravovať faktúry v predpísanom elektronickom formáte. Zároveň by aplikácia mala poskytovať automatizovanú formálnu kontrolu e-faktúr v reálnom čase. Ministerstvo financií predstavilo v roku 2022 technické riešenie a podobu Informačného systému elektronickej fakturácie E-faktúra. Podľa prezentácie šlo o systém zaručenej elektronickej fakturácie a zasielania údajov z faktúr finančnej správe.

K predstaveniu technického riešenia ministerstvo organizovalo online seminár, ktorý je však k dispozícii iba na sociálnej sieti Facebook⁵⁶. Vo zverejnenom oznámení ministerstva financií je taktiež odkaz, kde má návštevník nájsť podrobné informácie a „všetky technické podrobnosti s možnosťou otestovania systému“: <https://web-einvoice-demo.mypaas.vnet.sk/> Odkaz však začiatkom roka 2025 nefunguje. Podľa monitorovaných informácií o zavedení elektronickej fakturácie na Slovensku⁵⁷, ktoré zbiera Európska komisia má testovacia verzia informačného systému fungovať na adrese <https://dev.einvoice.mfsr.sk/>, ale ani táto cesta nefunguje.

Podľa zámerov prezentovaných Ministerstvom financií Slovenskej republiky v roku 2022 má po svojom dokončení systém elektronickej fakturácie okrem primárnej funkcionality v oblasti vystavovania, prijímania, spracovania a uchovávanía e-faktúr poskytovať aj nadstavbu – prepojenie s ďalšími internými štátnymi softvérovými nástrojmi. To by malo poskytovať taktiež podporu pre riadenie verejných financií a cash-flow, rozpočtovanie a reporting.

⁵⁶Ministerstvo financií Slovenskej republiky. PRVÉ PREDSTAVENIE NOVÉHO INFORMAČNÉHO SYSTÉMU E-FAKTÚRA. Dostupné na:

<https://www.facebook.com/ministerstvo.financii.sr/videos/739881183672181>

⁵⁷ CEF Digital. Slovak Republic (2023 eInvoicing Country Sheet). Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/pages/viewpage.action?pageId=658735770>

V oblasti medzinárodného obchodu by mal systém elektronickej fakturácie zjednodušovať obchodný styk slovenských subjektov so zahraničnými vďaka vytváraniu štruktúrovaných faktúr, ktoré by bolo možné posielat' emailom.

Informačný systém IS EFA podľa prezentovanej podoby v roku 2022 mal podnikateľom používajúcim vlastný účtovný softvér ponúkať otvorené programové rozhranie, prostredníctvom ktorého by mohli faktúry vytvárané vo svojich systémoch preniesť do IS EFA. Či už pri využití štátnej bezplatnej aplikácie, alebo pri využití vlastného účtovného softvéru, má systém Finančnej správy v prvom kroku overiť faktúru a následne jej prideliť identifikátor. Identifikátor bude následne uvedený na faktúre. Dodávateľ údaje z faktúry a identifikátor schváli a zašle odberateľovi. Odberateľ následne vo fakturačnom softvéri, alebo na verejne dostupnej aplikácii označí faktúru ako prijatú pre odpočítanie DPH, prípadne ako prijatú pre zahrnutie faktúry do daňových výdavkov.

Predstava technického riešenia z roku 2022 počítala s tým, že dodávateľa vystavujúci veľký počet faktúr vo vlastnom účtovnom softvéri požiadajú Finančnú správu Slovenskej republiky o pridelenie osobitného režimu, ktorý umožní individuálnemu účtovnému softvéru pridelovať vlastný podpisový kód.

3.3 Vplyv zavedenia elektronickej fakturácie na výkazníctvo a administratívnu záťaž

Od roku 2014 platí na Slovensku povinnosť predkladať elektronicke podrobné transakčné údaje v podobe kontrolného výkazu DPH spolu s daňovým priznaním k DPH. Povinnosť sa vzťahuje na všetky zdaniteľné osoby registrované na Slovensku pre DPH.⁵⁸

Informácie v kontrolnom výkaze sú uvádzané detailne a postupne po jednotlivých transakciách. Údaje je potrebné odosielať finančnej správe prostredníctvom portálu správcu dane, alebo pomocou programu na vyplňanie formulárov, ktorý je distribuovaný správcom dane. Vyplýva z toho administratívna a časová záťaž pre podnikateľský subjekt.

Táto záťaž by mohla byť zavedením elektronickej fakturácie odstránená. Finančná správa by totiž informácie, ktoré sú doposiaľ vyplňané v kontrolných výkazoch získavala z každej vystavenej e-faktúry. Ide o jeden zo zámerov, ktoré chce ministerstvo financií zavedením elektronickej fakturácie dosiahnuť. Automatická komunikácia s finančnou správou, ktorá po zavedení elektronickej fakturácie získa všetky údaje z obchodných transakcií v reálnom čase totiž nahradí nutnosť dodávať tieto informácie samostatne v kontrolných výkazoch DPH.

Zavedením elektronickej fakturácie by na strane štátu bola odstránená nevyhnutnosť overenia informácií z kontrolného výkazu daňovým správcom. Finančnej správe by to malo priniesť úsporu času a nákladov. Ďalším dopadom zavedenia elektronickej fakturácie v súvislosti s výkazníctvom by malo podľa ministerstva financií zníženie daňových únikov z podvodne, alebo nesprávne podaných kontrolných výkazov DPH.

⁵⁸ Finančná správa SR. Kontrolný výkaz DPH. Dostupné na:
<https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/kontrolny-vykaz-dph>

Na strane podnikateľských subjektov by na základe vyššie popísaného po zavedení elektronickej fakturácie prišlo k zrušeniu povinnosti podávať kontrolný výkaz DPH. To by viedlo k úspore času a nákladov podnikateľských subjektov. Ďalšiu úsporu týchto nákladov by malo po zavedení elektronickej fakturácie priniesť zjednodušenie archivácie transakčných informácií. Tie by finančná správa získala automaticky po vystavení, či prijatí faktúry podnikateľským subjektom. Podnikateľom by preto odpadla nevyhnutnosť tieto informácie z faktúr zbierať a archivovať pre kontrolný výkaz DPH.

Hlavným benefitom pre podnikateľov vyplývajúcim zo zavedenia elektronickej fakturácie má byť podľa ministerstva financií zníženie administratívnej záťaže. Jedným z nástrojov dosiahnutia tohto cieľa má byť sprístupnenie bezplatnej aplikácie, ktorá umožní vystavovať faktúru nielen na počítači, ale aj mobilných zariadeniach. Údaje z tejto e-faktúry by mali byť následne automaticky odoslané do systému elektronickej fakturácie, archívu a užívateľského konta subjektu, ktoré bude prepojené s profilom užívateľa na finančnej správe.

3.4 Proces zavedenia elektronickej fakturácie v Slovenskej republike.

Subjekty zapojené do elektronickej fakturácie mali podľa vyššie uvedenej prezentácie ministerstva financií z roku 2022 dostať prístupové profily v online fakturačnom systéme prostredníctvom už existujúcich e-schránok. Tie sú dostupné cez portál slovensko.sk. Prístup nemal podľa doposiaľ prezentovaného plánu vyžadovať elektronický podpis a doba archivácie spravovaných faktúr mala byť 10 rokov.

Podľa monitorovaných informácií Európskou komisiou a informácií zverejnených Ministerstvom financií Slovenskej republiky je teda cieľom zaviesť elektronickú fakturáciu prostredníctvom implementácie centralizovaného riešenia elektronickej fakturácie. Forma centralizovaného riešenia má zabezpečiť povinný príjem a odosielanie e-faktúr a umožniť automatické spracovanie v súlade s európskymi normami.

Termíny zavedenia elektronickej fakturácie na Slovensku a plány postupu tohto zavedenia sa v čase menili. Doposiaľ však bolo zavedenie elektronickej fakturácie plánované v etapových procesoch, teda postupne. Neexistujú žiadne dáta, ktoré by hovorili o jednorazovom spustení systému elektronickej fakturácie. Všetky doposiaľ prezentované plány počítajú s postupným spúšťaním jednotlivých komponentov, tak, aby mali úrady aj povinné subjekty dostatok času na osvojenie si nových komunikačných a informačných systémov.

Etapy procesu zavedenia elektronickej fakturácie na Slovensku plánované ministerstvom financií do roku 2024:⁵⁹

V prvej navrhovanej etape má byť podľa plánov ministerstva financií príjem e-faktúr povinný pre obstarávateľov, zatiaľ čo zasielanie e-faktúr pre ich dodávateľov má byť dobrovoľné. V rámci druhej etapy má byť prijímanie e-faktúr povinné pre verejných obstarávateľov aj ich dodávateľov. Na konci tejto prípravy a po úspešnom procese zavedenia oboch etáp by tak Slovensko splnilo požiadavky európskych smerníc, ktoré vyžadujú používanie e-faktúr v obchode s verejnými subjektami.

⁵⁹ The Netherlands chamber of commerce in the slovak republic. 9 Things you need to know about new «guaranteed» e-invoicing, 2021. Dostupné na: <https://www.netherlandschamber.sk/blog/9-things-you-need-to-know-about-new-guaranteed-e-invoicing>

Tretia etapa má podľa posledných dát monitorovaných Európskou komisiou zavádzať povinné používanie e-faktúr pre všetky obchodné spoločnosti, všetkých dodávateľov aj odberateľov. V rámci poslednej etapy sa má taktiež vytvoriť systém automatického spracovania e-faktúr, ako aj komunikačné prostredie s Finančnou správou.

Na tomto mieste je však nutné dodať, že ministerstvo financií na konci roku 2024 zmenilo rozsah povinnosti vstúpiť do systému elektronickej fakturácie. Podľa aktuálnych informácií, ktoré ešte neodráža monitoring Európskej komisie majú byť subjektami povinnými vstúpiť do systému elektronickej fakturácie iba platitelia DPH. Ministerstvo taktiež v rámci nového plánu na implementáciu systému e-faktúr ustúpilo od centralizovaného technického riešenia k decentralizovanej forme.

Trvanie prípravy každej z etáp je predpokladané v rozsahu 10 mesiacov. Ministerstvo financií Slovenskej republiky v roku 2021 predstavovalo víziu, že subjekty dotknuté elektronickej fakturáciou dostanú 12-mesačnú implementačnú lehotu. Zatiaľ čo 10-mesačné obdobie sú odhadované pre samotnú technickú prípravu každej etapy zavádzania elektronickej fakturácie, podnikateľské subjekty, ktoré do systému elektronickej fakturácie musia vstúpiť, dostanú ďalších 12 mesiacov plynúcich až po dokončení danej technickej etapy zavedenia. 12-mesačná implementačná lehota má zapojenému podnikateľskému subjektu umožniť oboznámiť sa s procesom elektronickej fakturácie a hlavne zabezpečiť si požadované technické podmienky pre zapojenie sa do systému elektronickej fakturácie.

Pre subjekty s povinnosťou vstúpiť do systému e-faktúra je však prehľadnejší plán implementácie povinnosti vychádzajúci z oznámení a mediálnych vystúpení ministerstva financií v roku 2025:

1. **Verejná konzultácia** - prebiehala do 31. januára 2025 – zainteresované strany mohli predkladať návrhy a pripomienky .
2. **Legislatívny návrh** - návrh novely zákona o DPH má byť predložený v lete 2025.
3. **Fáza 1 – domáca B2B** - od 1. januára 2027 budú všetky daňové subjekty povinné: Vydávať, prijímať a archivovať faktúry vo formáte EN 16931 (štandard EÚ). Budú tiež povinné podávať údaje v reálnom čase finančnej správe.
4. **Fáza 2 – medzinárodná B2B** - Od 1. júla 2030 bude povinnosť rozšírená aj na cezhraničné transakcie podľa ViDA.

3.5 Aktualizovaný plán zavedenia elektronickej fakturácie z roku 2024

Po nástupe vlády Slovenskej republiky v roku 2023 došlo k zásadným zmenám v štruktúre procesu zavedenia elektronickej fakturácie na Slovensku. Zmenila sa hlavne stratégia, akým legislatívnym návrhom bude elektronická fakturácia zavedená. Hlavným nosičom obsahu legislatívnej zmeny má byť novela zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov⁶⁰.

Legislatívna úprava, ktorá bola vo forme predbežnej informácie⁶¹ zverejnená v decembri 2024 hovorí o zmenenom rozsahu elektronickej fakturácie (ktorých subjektov sa bude týkať) i o zmene termínov pre plánované spustenie. Prináša aj ďalšie zmeny predtým prezentovaných cieľov.

Ministerstvo financií navrhuje upustiť od veľkej časti plánov, ktoré rezort v súvislosti s elektronickou fakturáciou prezentoval v rokoch 2021 a 2022. Vychádza pritom z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky z roku 2023⁶². V ňom sa vláda zaviazala zefektívniť boj proti daňovým únikom. V rámci tejto stratégie je podľa vyhlásenia jednou zo strednodobých priorít vyvinutie snahy zaviesť povinnú elektronickú fakturáciu a online oznamovanie údajov z nej finančnej správe.

Novela zákona o DPH má podľa predloženej predbežnej informácie v legislatívnom konaní prevziať článok 0 smernice Rady (EÚ), ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o pravidlá DPH pre digitálny vek⁶³, schválenú 5. novembra 2024 Radou ministrov (Ecofin). Ide o zmenu stratégie zavedenia elektronickej fakturácie, ktorá už bola komunikovaná aj s partnermi na úrovni Európskej únie.

Podstatným cieľom navrhovanej legislatívy a zmenou oproti plánom ministerstva financií z predošlých období je zavedenie povinnej elektronickej fakturácie iba pre zdaniteľné osoby, ktoré sú platiteľmi dane z pridanej hodnoty. Pre platiteľov dane z pridanej hodnoty má byť podľa predbežnej informácie k novele zákona o DPH, zavedená povinnosť oznamovania údajov z e-faktúr finančnej správe v reálnom čase. V prvom kroku má byť táto povinnosť zavedená pre všetky domáce transakcie. Podľa predbežnej informácie k novele zákona o DPH má byť pre platiteľov DPH povinnosť oznamovať údaje z domácich transakcií prostredníctvom elektronickej fakturácie finančnej správe platná od 1.1.2027. Tým sa má do slovenskej legislatívy transponovať vyžadované minimum európskych smerníc. Nasledujúce obdobie má slúžiť na skvalitnenie informačných a komunikačných systémov využívaných elektronickou fakturáciou a na osvojenie si týchto systémov úradmi aj povinnými subjektami. Povinnosť platiteľov DPH oznamovať údaje finančnej správe prostredníctvom elektronickej fakturácie aj z cezhraničných transakcií má byť platná až v roku 2030.

⁶⁰ Slov-Lex. Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Dostupné na: https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/222/vyhlasene_znenie.html

⁶¹ Slov-Lex. Predbežná informácia k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/PI/2024/334>

⁶² Národná rada Slovenskej republiky. PROGRAMOVÉ VYHLÁSENIE VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2023 - 2027. Dostupné na:

<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=535376>

⁶³ Rada Európskej únie. Návrh nariadenia Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 904/2010. Dostupné na: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14962-2024-INIT/sk/pdf>

Navrhované technické riešenie elektronickej fakturácie 2024

Platitelia DPH v prípade zavedenia navrhovanej zákonnej úpravy v duchu zverejnenej predbežnej informácie k novele zákona o DPH dostanú povinnosť vyhotovovať a prijímať faktúry v ustanovenom elektronickej formáte, ktorý určí ministerstvo financií. Za e-faktúru sa podľa navrhovaného riešenia bude považovať len faktúra, ktorá obsahuje informácie vyžadované zákonom o DPH, a ktorá bude vyhotovená, zaslaná a prijatá v štruktúrovanom elektronickej formáte, ktorý umožní jej automatické a elektronické spracovanie.

O konkrétnom technickom riešení ministerstvo financií do roku 2025 verejne neinformovalo. Od konca roka 2024 však prebehlo niekoľko čiastočných konzultácií s podnikateľskými združeniami. V roku 2025 už ministerstvo financií informovalo o základoch technického riešenia e-faktúr aj verejnosť. Z tlačových informácií je zrejmé, že sa zmenil prístup v otázke centralizácie informačného systému. Plán prezentovaný médiám počíta s decentralizovaným riešením a prepojením so systémom Peppol.

Z predbežnej informácie k novele zákona o DPH bolo možné vyčítať iba to, že ministerstvo financií bude vychádzať iba z časti technického riešenia navrhovaného ministerstvom v rokoch 2021 a 2022. V platnosti naďalej ostáva zámer ministerstva financií vytvoriť centralizovaný bezplatný elektronický informačný systém, ktorý podnikatelia budú môcť využívať na vystavenie e-faktúry ako aj jej automatické odoslanie prijímateľovi a následné odoslanie údajov finančnej správe. Navrhovaná novela zákona naďalej počíta aj s vytvorením bezplatnej online aplikácie pre elektronickej fakturáciu. Akou formou bude fungovať prepojenie už existujúcich účtovných softvérov s informačným systémom elektronickej fakturácie a systémami finančnej správy však doposiaľ nebolo ministerstvom financií oznámené.

Do pripomienkového konania novej legislatívy pripravovanej podľa predbežnej informácie k novele zákona o DPH zverejnenej v roku 2024 sa zapojilo napríklad občianske združenie slovensko.digital, ktorého aktivity sú v analýze popísané vyššie. slovensko.digital prinieslo iniciatívu riešenia pre unifikačný protokol - pre potreby Slovenska transponovalo formát ISDOC už dávnejšie používaný v Českej republike.

S cieľom zjednotiť parametre e-faktúr sa pre platiteľov DPH podľa predbežnej informácie ministerstvo financií ustanoví povinnosť vyhotovovať e-faktúry v štruktúrovanom formáte, ktorý je v súlade s európskym štandardom pre elektronickej fakturáciu a zoznamom jeho syntaxí ustanovených smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/55/EÚ zo 16. apríla 2014 o elektronickej fakturácii vo verejnom obstarávaní.

Od 1.1. 2027 má byť v platnosti povinnosť platiteľov DPH oznamovať údaje z vyhotovených aj prijatých faktúr pri tuzemských obchodných transakciách. Údaje zo všetkých domácich transakcií sa budú oznamovať elektronickej takým spôsobom, ktorý bude súladný so spôsobom ustanoveným v smernici Rady (EÚ), ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o pravidlá DPH pre digitálny vek. Tá upravuje predkladanie údajov z e-faktúr pre cezhraničné transakcie v rámci Európskej únie. Už po zavedení povinnosti elektronickej fakturácie pre domáce transakcie tak má byť funkčné technické riešenie, ktoré bude vyhovujúce aj pre neskoršie zavedenie elektronickej fakturácie pre zahraničné transakcie.

Zámerom zmien, ktoré ministerstvo financií plánuje zaviesť do slovenskej legislatívy prostredníctvom novely zákona o DPH je digitalizovať celý proces od vyhotovenia e-faktúry

u dodávateľa až po spracovanie e-faktúry u odberateľa. Digitalizovane má následne prebiehať aj následné zaslanie údajov z e-faktúry finančnej správe.

Zavedenie elektronickej fakturácie podľa aktuálneho plánu ministerstva financií predpokladá zmenu koncových služieb a nadväzujúcich informačných systémov finančnej správy. Ministerstvo financií súčasne predpokladá aj budovanie kapacít na strane štátu využívajúcich nové analytické nástroje na spracovanie získaných dát z e-faktúr.

Celý proces vystavenia a prijatia e-faktúry, rovnako ako jej spracovanie a zaslanie údajov finančnej správy má byť podľa zámeru európskych smerníc automatizovaný s minimom manuálnych zásahov. Výsledkom oznamovania údajov z faktúr finančnej správe prostredníctvom elektronickej fakturácie má byť podľa zámeru ministerstva financií okrem iného aj skrátenie procesov súvisiacich s prijatím faktúr a ich následným spracovaním. Zmeny totiž majú eliminovať vpisovanie údajov z papierových faktúr do elektronických systémov.

Zatiaľ čo zavedenie elektronickej fakturácie pre platiteľov DPH v rámci domácich platieb má byť podľa zámeru v predbežnej informácii k novele zákona o DPH spustené v roku 2027, povinnosť pre elektronickú fakturáciu v prípade medzinárodných transakcií je k zavedeniu navrhovaná až 1.7.2030. Ministerstvo financií tento časový odstup vysvetľuje predpokladom, že skoršie zavedenie systému elektronickej fakturácie a oznamovania údajov pre tuzemské transakcie pripraví podnikateľov s povinnosťou vstúpiť do systému elektronickej fakturácie na spôsob povinného oznamovania údajov o cezhraničných transakciách. Údaje z cezhraničných transakcií majú byť v rovnakom formáte ako údaje z domácich platieb.

V rámci cezhraničného obchodného styku je však možné predpokladať špecifiká napríklad v trvaní spracovania e-faktúr či v prístupe zahraničných partnerov k akceptácii slovenského systému elektronickej fakturácie. Odstup medzi zavedením povinnosti elektronickej fakturácie pre domáce a cezhraničné transakcie má preto pomáhať adaptovať sa na nové postupy. To sa týka nielen podnikateľov, ale aj pracovníkov finančnej správy.

Vývoj pripravovaného technického riešenia systému e-faktúr v roku 2025

V roku 2025 začalo Ministerstvo financií Slovenskej republiky a Finančná správa Slovenskej republiky verejne prezentovať základy technického riešenia⁶⁴, ktoré má zaistiť funkčnosť systému e-faktúr.

Došlo k ustúpeniu od plánov na centralizovaný systém a pripravované riešenie počíta nielen s rozšíreniami Informačného systému elektronickej fakturácie, ale aj prepojením so systémom Peppol. Peppol je decentralizovaný systém, kde finančná správa pôsobí ako Peppol Authority. Systém umožňuje výmenu faktúr prostredníctvom rôznych certifikovaných poskytovateľov bez nutnosti súhlasu odberateľa. Výhodou Peppolu je aj fakt, že ho do nejakej miery využívajú už v 20 krajinách EÚ, čo zjednoduší medzinárodné fakturovanie.

Decentralizácia s neobmedzeným počtom certifikovaných poskytovateľov má podľa Finančnej správy SR zaručiť rozloženie rizika jedného bodu zlyhania.

⁶⁴ Finančná správa Slovenská republika. Finančná správa začala prípravu na vytvorení prostredia pre elektronickú fakturáciu. 2025. Dostupné na: https://www.financnasprava.sk/sk/pre-media/novinky/archiv-novinek/detail-novinky/_pripr-efaktura-ts/bc

Pre podnikateľov je v porovnaní s predošlými predstavami štátu o technickom riešení systému e-faktúr podstatnou zmenou to, že pri vystavení e-faktúry nebude potrebné získať vopred súhlas odberateľa so spôsobom doručenia. V systéme budú registrované všetky podnikateľské subjekty.

E-faktúry majú byť vystavované v celoeurópskom formáte xml pomocou zabezpečeného komunikačného protokolu. Vďaka začleneniu do Peppol dôjde taktiež k jednoduchšej adaptácii prevádzkovateľov účtovných a ERP systémov, či vývojárov. Finančná správa si od technického riešenia sľubuje aj nárast konkurencie na trhu poskytovateľov účtovných a ERP systémov.

3.6 Zdôvodnenie zavedenia elektronickej fakturácie

Ministerstvo financií vysvetľuje nevyhnutnosť zámeru zavedenia elektronickej fakturácie formou novely zákona o DPH podobnými argumentmi ako vlády z rokov 2021 a 2022. Zdôvodnenie vychádza z hlavných zámerov európskych smerníc popísaných v tejto analýze v kapitole 1, ktoré budú do slovenskej legislatívy postupne transponované.

Na strane štátu má zavedenie elektronickej fakturácie prispieť k efektívnemu boju proti daňovým únikom a podvodom. Podľa ministerstva financií má opatrenie potenciál znížiť daňové medzery tak na dani z pridanej hodnoty, ako aj na dani z príjmov právnických osôb. Elektronická fakturácia by mala prispieť k zlepšeniu celkového výberu daní. Predbežná informácia ministerstva financií k novele zákona o DPH však tieto predpoklady zníženia daňovej medzery a zvýšenia výberu daní nekvantifikuje.

V súvislosti so zámerom boja proti daňovým podvodom plánuje ministerstvo financií prijať s účinnosťou od 1. januára 2026 zatiaľ nekonkretizované zmeny v oblasti registrácie pre daň. Ich cieľom má byť eliminácia vyhýbania sa registračnej povinnosti k DPH. Zmeny majú k rovnakému dátumu nastať aj v oblasti zrušenia registrácie k dani. Cieľom opatrení má byť zamedzenie opätovného vstupu osôb, ktoré sa preukázateľne aktívne a vedome podieľali na podvodných transakciách, do systému DPH.

Okamžité automatické sprístupnenie údajov z e-faktúr finančnej správe má podľa ministerstva financií pomáhať taktiež rýchlejšiemu spracovaniu vstupných dát potrebných pre identifikovanie plnenia daňových povinností. Uvedené má dosiahnuť aj nastavenie určitých kontrolných mechanizmov v rámci analýzy rizika na zamedzenie podvodných konaní. Zjednodušene povedané, verifikácia údajov na e-faktúre prebehne zrýchlene a automatizovane už na strane subjektu vystavujúceho faktúru a jej prijímateľa. Informačný systém elektronickej fakturácie finančnej správy tieto údaje automatizovane spáruje s už existujúcim profilom podnikajúceho subjektu. Občasné spätné overovanie údajov z faktúr pracovníkmi finančnej správy, bežné v aktuálnom stave spracovania údajov z faktúr finančnou správou, preto po zavedení elektronickej fakturácie nebude potrebné.

Pre podnikateľov vyplýva z aktualizovaného plánu zavedenia systému elektronickej fakturácie podľa predbežnej informácie k novele zákona o DPH niekoľko výhod. Oproti plánu ministerstva financií z rokov 2021 a 2022 bude zmenami zasiahnutá menšia časť subjektov – iba platitelia DPH, na rozdiel od pôvodne zamýšľaného zavedenia pre všetky podnikateľské subjekty.

Podľa aktuálneho stanoviska ministerstva financií obsiahnutého v predbežnej informácii k novele zákona o DPH dôjde zavedením elektronickej fakturácie k zjednodušeniu obchodných operácií. Tým má elektronickej fakturácia nepriamo prispieť k zlepšeniu efektívnosti a kvality podnikateľského prostredia.

Zavedením nových automatizovaných procesov v rámci pripravovaného informačného systému elektronickej fakturácie finančnej správy má podľa ministerstva financií dôjsť aj k zvýšeniu rýchlosti prenosu dát, garancii a zvýšeniu dôveryhodnosti komunikácie medzi jednotlivými subjektami, či podnikateľskými subjektami a finančnou správou. Účtovnícke softvéry doposiaľ používali rôzne úrovne štandardov, kvôli čomu dochádzalo ku chybám. Štandardizácia a unifikácia v oblasti elektronickej fakturácie má toto riziko znížiť.

Novela zákona o DPH má podľa zverejnenej predbežnej informácie prejsť klasickým legislatívnym procesom. Začiatok pripomienkového konania je predpokladaný v 2. štvrtroku 2025.

O argumentoch predkladateľa novely zákona zástupcovia podnikateľov polemizujú. Spochybňujú hlavne argument zvýšeného výberu daní a poklesu administratívnych nákladov podnikateľského sektora. K týmto argumentom by bolo zo strany ministerstva financií vhodné predložiť analýzy, či modelové kalkulácie.

3.7 Riziká možného goldplatingu

Častým negatívnym faktorom pri transponovaní európskych smerníc do legislatívy členských štátov Európskej únie je takzvaný goldplating. Ide o nad interpretovanie európskych smerníc tak, že členský štát pri prenesení obsahu smernice do vlastnej legislatívy sprísni, skomplikuje či rozšíri povinnosti predpísané smernicou. V niektorých členských štátoch je tento jav rozšírenejší, iné sa snažia držať minimálnych požiadaviek európskych smerníc.

Samotné inštitúcie Európskej únie, ktoré smernice prijímajú v zneniach zhruba 2000 doposiaľ prijatých smerníc nabádajú členské štáty k zamedzeniu goldplatingu. A to hlavne formou dodržania legislatívneho procesu, do ktorého sú zapojené aj dotknuté subjekty a overením toho, či sa obsah smernice už nenachádza v legislatíve štátu pred jej transponovaním. Odporúčané je aj prijímať nevyhnutné minimum znenia európskej smernice, a to následne rozvinúť podľa potrieb daného členského štátu. Uvedené platí aj v prípade európskych smerníc týkajúcich sa elektronickej fakturácie, ktoré sú popísané v kapitole 1 tejto analýzy.

Pri transpozícii európskych smerníc do legislatívy členských štátov sa vo všeobecnosti uplatňujú 2 prístupy:

a) *minimalistická transpozícia* - ide o doslovné preberanie textu smernice so zohľadňovaním technickej špecifikácie a terminológie; pri minimalistickej transpozícii v podstate nemôže byť goldplating identifikovaný, nakoľko sa text smernice takmer úplne kopíruje;

b) *neminimalistickú transpozíciu* - pri tomto spôsobe transpozície sa mení textácia, nie však rozsah smernice; v danom prípade existuje riziko vzniku goldplatingu vo vnútroštátnej právnej úprave.

Pri legislatívnych iniciatívach, ktoré majú do slovenskej legislatívy zavádzať obsah smerníc týkajúcich sa elektronickej fakturácie sa zákonodarca postupne posúva medzi minimalistickou a neminimalistickou transpozíciou európskych smerníc.

Zatiaľ čo prvé kroky vedúce k zavedeniu elektronickej fakturácie bolo možné hodnotiť ako minimalistickú transpozíciu, následné plány na celoplošné zavedenie elektronickej fakturácie boli neminimalistickým prístupom. Aktuálny plán novely zákona o DPH sa pohybuje medzi oboma prístupmi, keď racionalizuje predošlé celoplošné plány, ale stále navrhuje zavádzanie niektorých opatrení, ktoré neboli európskymi smernicami vyžadované.

Úvodným krokom Slovenskej republiky pri transponovaní európskych smerníc týkajúcich sa elektronickej fakturácie bolo prijatie Zákona č. 215/2019 o zaručenej elektronickej fakturácii a centrálnom hospodárskom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov⁶⁵. V roku 2019 sa tým úspešne transponovala smernica 2014/55/EÚ do slovenskej legislatívy. V tomto kroku boli do legislatívy prijaté hlavne základné pojmy elektronickej fakturácie a ich definície. Samotný návrh zákona vychádzal z minimalistickej transpozície, ktorá spĺňala iba základné požiadavky uvedenej smernice.

Ďalším kľúčovým krokom Slovenska v procese zavedenia elektronickej fakturácie mal byť návrh zákona Ministerstva financií Slovenskej republiky o zasielaní fakturačných údajov finančnej správe z roku 2021. Ten mal preniesť do slovenskej legislatívy časti viacerých smerníc týkajúcich sa elektronickej fakturácie.

Tento návrh zákona, na ktorom štát pracoval až do zmeny vlád v roku 2023, ale nebol nikdy prijatý, je možné označiť za príklad neminimalistickej transpozície európskych smerníc. Hlavným problémom z hľadiska goldplatingu bol rozsah zavedenia povinnosti vstúpiť do systému elektronickej fakturácie. Zákon totiž navrhoval postupné zavedenie povinnosti elektronickej fakturácie pre všetky obchodné spoločnosti registrované na Slovensku. Čo sa týka rozsahu, základnou požiadavkou európskych smerníc je zavedenie povinnosti elektronickej fakturácie pre verejných obstarávateľov, pričom sa za neminimalistickú transpozíciu považuje už rozšírenie povinnosti elektronickej fakturácie pre ich dodávateľov.

Neminimalistickou transpozíciou európskych smerníc do slovenskej legislatívy bola aj snaha vytvoriť technické riešenie pre elektronicnú fakturáciu súvisiace s návrhom zákona o zasielaní fakturačných údajov finančnej správe. Hlavným problémom z hľadiska goldplatingu bolo, že štát prostredníctvom ministerstva financií ani finančnej správy nezapájal do prípravy tohto riešenia subjekty, ktorých sa má zákon týkať. Do konštrukcie technického riešenia elektronickej fakturácie neboli dostatočne zapojení zástupcovia podnikateľov, ani odborné IT asociácie a občianske združenia, či producenti účtovných softvérov.

Návrh novely zákona o DPH, ktorý má od roku 2027 zaviesť povinnosť platiteľov DPH vstúpiť do systému elektronickej fakturácie pri domácich transakciách a od roku 2030 aj pri cezhraničných transakciách síce sleduje minimálne požiadavky smernice, ale rozvíja ich.

Daná Smernica Rady (EÚ), ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o pravidlá DPH pre digitálny vek vyžaduje vstup platiteľov DPH do systému elektronickej fakturácie, avšak za špecifických podmienok. Ide napríklad o požiadavku povinnosti vstúpiť do systému

⁶⁵ Slov-Lex. Zákon č. 215/2019 o zaručenej elektronickej fakturácii a centrálnom hospodárskom systéme. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/215/>

elektronickej fakturácie pre platiteľov s istým objemom fakturovaných súm v transakcii, alebo o platiteľov v určitom obchodnom vzťahu – napríklad partnerov verejného sektora.

Návrh novely zákona o DPH počíta so zavedením povinnosti vstupu do systému elektronickej fakturácie pre všetkých platiteľov. Za neminimalistickú transpozíciu je možné označiť aj zámer novely zákona o DPH priniesť zmeny v parametroch povinnej registrácie k dani z pridanej hodnoty, či zmeny opakovanej registrácie k dani z pridanej hodnoty. Tieto zmeny európska smernica nevyžaduje. V predbežnej informácii k novele zákona o DPH však neboli zverejnené informácie o tom, o aké konkrétne zmeny má ísť.

Rizikom z hľadiska goldplatingu budúceho postupu zavedenia elektronickej fakturácie na Slovensku je hlavne prípadná absencia komunikácie so subjektami, ktorých sa bude zavedenie povinnosti elektronickej fakturácie týkať, odbornými organizáciami z oblasti IT, či producentmi účtovných softvérov. Zástupcovia podnikateľského sektora však konštatujú, že od roku 2025 dochádza k zlepšeniu komunikácie a ministerstvo financií organizovalo niekoľko odborných prezentácií pripravovanej implementácie e-faktúry. Niektoré z hlavných bodov pripravovaného projektu boli prezentované aj verejnosti vo forme tlačovej správy.

V detailoch známych z prípravy zákonného znenia transpozície európskych smerníc týkajúcich sa elektronickej fakturácie na Slovensku je možné konštatovať aj jasné známky goldplatingu.

Zatiaľ čo európske smernice vyžadujú zavedenie systému e-faktúr od roku 2030, slovenský návrh počíta s prvou fázou zavedenia už v roku 2027. Smernice vyžadujú povinnosť využívať e-faktúry vo vzťahu B2B len pri cezhraničnej fakturácii, slovenský návrh povinnosť zavádza pre všetkých platiteľov DPH. Európske smernice vyžadujú skrátenú lehotu na vystavenie faktúry na 15 dní po doručení tovaru, či služby pri cezhraničnej fakturácii, Slovensko chce skrátenú lehotu zavádzať aj na domáce e-faktúry. Lehotu pritom skracuje viac než je požadované - 10 dní.

Osobitným rizikom môže byť neustála zmena stratégií zavedenia elektronickej fakturácie na Slovensku, ktorá v posledných rokoch vytvára zmätok nielen v podnikateľskom prostredí, ale aj samotných odborných IT a legislatívnych procesoch.

3.8 Možné prínosy a riziká zavedenia elektronickej fakturácie na Slovensku

Ako je popísané v tejto kapitole analýzy, plány zavedenia elektronickej fakturácie na Slovensku prechádzajú v priebehu času mnohými zmenami. Počas niekoľkých posledných rokov ministerstvo financií opakovane zmenilo plán zavedenia elektronickej fakturácie čo sa týka formy, obsahu aj technickej stránky. Hoci aktuálna idea zavedenia elektronickej fakturácie formou novely zákona o DPH vyzerá minimalistickejšie a pre podnikateľské prostredie prijateľnejšie, ako plány na celoplošné zavedenie elektronickej fakturácie v predošlých rokoch, práve v neustálych zmenách plánov spočívajú riziká pre štát i podnikateľské prostredie.

Neustále zmeny plánov vyvolávajú v podnikateľskom prostredí neistotu. Zmeny nechávajú v neistote najmä producentov účtovníckych softvérov a systémov ERP, ktorí nemajú jasné informácie o tom, ako svoje kľúčové produkty na pripravované zmeny adaptovať. To sa následne prenáša aj na ich zákazníkov.

Zmeny v pláne samotného legislatívneho nosiča, ktorým sa elektronická fakturácia na Slovensku zavedie vyvolávajú riziká možnej duplicity v slovenskej legislatíve. Pojmy týkajúce sa elektronickej fakturácie prijaté v jednom zákone a ďalšie pojmy týkajúce sa elektronickej fakturácie prijaté v ďalšom zákone vyvolávajú riziko opakovania sa, či vzájomnej kolízie jednotlivých znení zákonov.

Samotný plán zavedenia elektronickej fakturácie formou novelizácie zákona o DPH vyvoláva riziká nadmerného rozsahu zákona o DPH. Idea zavedenia elektronickej fakturácie samostatným zákonom, s ktorou sa pracovalo v predošliých rokoch mala výhodu väčšej jednoznačnosti a prehľadnosti. Na druhej strane aktuálny plán zaviesť elektronicкую fakturáciu novelizáciou zákona o DPH je racionálny, keďže nový plán zavedenia počíta s povinnosťou vstupu do systému elektronickej fakturácie len pre platiteľov DPH.

Z hľadiska obsahu je aktuálny plán zavedenia elektronickej fakturácie len pre platiteľov DPH pre podnikateľské prostredie prijateľnejší ako predošlé plány na celoplošné zavedenie povinnosti vstupu do systému elektronickej fakturácie pre všetky obchodné spoločnosti so slovenským domicilom.

Rizikom z hľadiska technického riešenia je nejednoznačnosť plánov ministerstva financií. O tom, ako bude systém elektronickej fakturácie vyzerat' a fungovat' existuje málo oficiálnych informácií. Tie sa naviac v čase menili. Centralizované riešenie vyvoláva riziko nedostatočnej stability štátnych systémov a funkčnosti prepojenia s ďalšími štátnymi systémami, s ktorými musí podnikateľ pri komunikácii so správcom dane pracovat'.

Prípadné nevyužitie systémov, ktoré boli pre elektronicкую fakturáciu zhotovené v rokoch 2018 - 2022 a budovanie systémov elektronickej fakturácie nanovo vyvoláva pre štát riziko duplicitných výdavkov a predraženia samotného projektu zavedenia elektronickej fakturácie. Prínosy na strane štátu prezentované v predbežnej informácii k novele zákona o DPH sú relevantné. Zavedenie elektronickej fakturácie podľa ministerstva financií prináša zlepšenie výberu daní a znižovanie daňovej medzery. Prispejeva taktiež k boju proti daňovým podvodom a zvýšeniu transparentnosti. Na strane ministerstva financií však chýba kvantifikovaný odhad týchto prínosov. Nie je teda možné posúdiť či plánované zníženie daňovej medzery bude vyššie ako náklady na zavedenie elektronickej fakturácie.

Automatické overovanie a zasielanie údajov z e-faktúr finančnej správe v prípade úspešného zavedenia elektronickej fakturácie prinesie na strane štátu aj úsporu administratívnych a časových nákladov. Na strane ministerstva financií však chýba informácia o tom, ako danú úsporu využije – či daný efekt povedie k zníženiu počtu úradníkov, prípadne k ich efektívnemu využitiu v rámci novej agendy, ktorá skvalitní služby pre podnikateľov.

Pre podnikateľské prostredie môže byť hlavným prínosom zavedenia elektronickej fakturácie odpadnutie povinnosti pre platiteľov DPH podávat' kontrolný výkaz DPH finančnej správe. To by mohlo priniesť úsporu administratívnych a časových nákladov na činnosť súvisiacu s výkazmi. Tí podnikatelia, ktorí používajú papierové faktúry usporia po zavedení elektronickej fakturácie aj ďalšie administratívne náklady (papier, tlačiarne, toner).

Zástupcovia podnikateľov namietajú relevantnosť tvrdení ministerstva financií o znižovaní byrokratických povinností a administratívnych nákladov podnikateľov. Združenie podnikateľov Slovenska, ale aj zástupcovia ďalších podnikateľských organizácií kritizujú absenciu analýz a kalkulácií, ktoré by tieto tvrdenia podporili dátami a faktami.

Nejasnosť ohľadom definície údajov, ktoré budú musieť byť na e-faktúrach povinne uvedené zas medzi niektorými podnikateľmi vyvoláva obavy, že e-faktúry v niektorých oboroch a veľkostných kategóriách podnikov budú rozsahom uvádzaných položiek zaťažujúce až neúnosné. Plán ministerstva financií z roku 2025, ktorý počíta so zapojením do siete Peppol vytvára predpoklady na to, že by rozsah oznamovaných údajov nemusel narastať. Systém Peppol je medzinárodne používaný a pre jeho cezhraničné využívanie požaduje len základné fakturačné údaje, ktoré podnikatelia na faktúrach uvádzali doposiaľ. Systém samotný však používateľom neprikazuje konkrétny CIUS. Rozsah údajov si môže krajina, kde sa Peppol využíva upraviť. Kľúčové preto bude, aké údaje bude požadovať slovenská legislatíva a finančná správa.

Za výzvy projektu zavedenia e-faktúr je možné považovať aj technologickú náročnosť pre menšie podniky, potrebu adaptácie ERP/fakturačného softvéru na štandard EN 16931 a zabezpečenie stability systému pri veľkom objeme dát v reálnom čase.

Niekoľko obáv vyslovila ohľadom zavedenia systému e-faktúr aj Republiková únia zamestnávateľov. Žiada najmä, aby došlo zavedením projektu k zmysluplnému využitiu zbieraných údajov pre podnikateľské prostredie a odbúraníu iných regulačných povinností podnikateľov. Poukazuje pritom na legislatívne normy požadujúce, aby nová administratívna záťaž bola kompenzovaná rušením existujúcich povinností minimálne v dvojnásobnom objeme. Podobné názory vyslovilo aj Centrum lepšej regulácie.

Podnikateľská aliancia Slovenska okrem iného varuje pred vytváraním nových paralelných systémov pre elektronickú fakturáciu. Poukazuje pritom na to, že už v súčasnosti musia podnikatelia vykonávať registráciu a vykazovanie v niekoľkých štátnych informačných systémoch. Tie by bolo dobré zjednotiť.

Problémom pre nadnárodné firmy by mohla byť nutnosť prispôbovať svoje účtovné softvéry novým slovenským požiadavkám. Často totiž používajú softvér svojich materských firiem v zahraničí. Tie by mohli mať problém s úpravami a certifikáciou len pre potreby slovenských používateľov. V roku 2025 finančná správa prisľúbila, že prepojením so systémom Peppol bude adaptácia a certifikácia účtovných a ERP softvérových produktov jednoduchšia.

Elektronická fakturácia môže mať pozitívny prínos pre podnikateľov taktiež zamedzením podvodného konania v obchodných vzťahoch, či zrýchlením prijímania a preplácania faktúr odberateľmi. Prínosom môže byť aj snaha unifikovať e-faktúry a umožniť ich vystavovanie bezplatnou aplikáciou finančnej správy. Pre časť podnikateľov to môže znamenať ustúpenie od nevyhnutnosti využívania účtovníckeho softvéru, a teda úsporu nákladov. Zjednotenie e-faktúr zas zníži počet nedorozumení, či nesprávne vystavených faktúr, ktoré ovplyvňujú rýchlosť preplácania faktúr. Negatívami naopak môžu byť vyššie administratívne náklady, v prípade, ak sa zmenia požiadavky na detailnosť údajov vo faktúrach, potreba dodatočných nákladov v oblasti kybernetickej bezpečnosti, či náklady na úpravu softvérov a investície do zručností pracovníkov a SZČO, ktoré sú zodpovedné za fakturáciu. Nejasné sú podľa zástupcov podnikateľov tiež náklady týkajúce sa využívania systému Peppol.

4. Odporúčania pre model slovenskej elektronickej fakturácie

Zavádzanie povinnej elektronickej fakturácie je komplexný proces, ktorý presahuje hranicu jedného zákona či jedného informačného systému. Skúsenosti z viacerých členských štátov EÚ naznačujú, že úspech reformy v tejto oblasti nezávisí iba od rýchlosti prijatia právnych predpisov, ale predovšetkým od pripravenosti všetkých zúčastnených strán a od kvality samotnej implementácie. Hoci nie je možné a ani žiaduce kompletne skopírovať niektorý z existujúcich systémov elektronickej fakturácie zavedený v inej krajine, z analyzovaných príkladov vyplýva niekoľko kľúčových princípov, ktoré môžu slúžiť ako inšpirácia pre Slovensko. Nasledujúce odporúčania by preto mali napomôcť k efektívnemu, udržateľnému a všeobecne akceptovanému zavedeniu elektronickej fakturácie.

4.1 Priebežná a transparentná komunikácia s podnikateľmi

Jedným z kľúčových faktorov úspešnej reformy je dôkladné zapojenie podnikateľského sektora do všetkých fáz prípravy elektronickej fakturácie. Slovenská prax v minulosti neraz ukázala, že ak sa koncepčné zmeny zavádzajú bez dostatočnej komunikácie s hlavnými užívateľmi, dochádza ku komplikáciám v praxi, k oneskoreniam a k nedôvere voči celému projektu. Preto je žiaduce, aby rezort financií, daňová správa a ďalšie relevantné inštitúcie od samého začiatku pozývali zástupcov podnikateľských združení, IT sektor, účtovnícke a audítorské komory či zástupcov malých a stredných podnikateľov na pravidelné okrúhle stoly a workshopy.

Podnikateľom, osobitne malým a stredným podnikom, môže zavádzanie elektronickej fakturácie priniesť aspoň v prechodnom období výrazný nárast byrokratickej a technickej náročnosti pri ich podnikaní. V tejto situácii veľmi pomôže, ak štát poskytne zrozumiteľné, prakticky orientované metodiky, príručky a odpovede na často kladené otázky. Tieto materiály by mali byť prístupné nielen na portáli finančnej správy, ale aj na portáli slovensko.sk a cez sociálne siete či partnerské weby podnikateľských združení. Rovnako je prínosné zriadiť špecializovanú telefonickú linku a e-mailovú podporu, kde by odborní pracovníci zodpovedali praktické otázky podnikateľov.

Akákoľvek zmena termínov či technických parametrov systému by mala byť vopred avizovaná, a to s časovým predstihom aspoň niekoľko mesiacov. Predíde sa tak šokom a naštربةnej dôvere, ktorá sa často objaví, ak štát postupuje nekoordinovane alebo začína pokutovať subjekty za omeškanie v dôsledku nejasných pravidiel. Transparentná a pravidelná komunikácia termínov posilní dôveryhodnosť celého projektu aj u opatrných či skeptických podnikateľov.

4.2. Fázovitý prístup, dostatočný čas na prípravu a pilotné testovanie

Zo skúseností iných krajín, napríklad Nemecka, Talianska či Poľska, sa ukazuje, že postupný a diferencovaný prístup k zavádzaniu elektronickej fakturácie býva oveľa úspešnejší ako rýchle a všeobecné nariadenia. V praxi to môže znamenať, že v prvej fáze sa povinnosť e-fakturácie zavedie iba pre veľké podniky a organizácie verejného sektora, ktoré sú technicky i personálne lepšie pripravené. Malé a stredné podniky by sa do systému zapojili až po úspešnom overení funkčnosti a doladení detailov.

Ešte pred ostrým nasadením povinnej e-fakturácie je vhodné využiť pilotný režim, ktorý by umožnil zapojiť sa dobrovoľníkom – napríklad inovatívnym firmám, ktoré by chceli prejsť na

e-faktúry ešte pred stanovenou zákonnou povinnosťou. Týmto spôsobom je možné v reálnej prevádzke otestovať funkčnosť rozhraní medzi systémom finančnej správy a účtovnými softvérmi, rýchlosť spracovania väčších objemov faktúr, či kompatibilita rozličnými formátmi faktúr či účtovných aplikácií. Výstupy z pilotného projektu by mali byť priebežne vyhodnocované a zverejňované, aby sa aj ostatní podnikatelia mohli poučiť z prístupu dobrovoľníkov a pripraviť sa na predpokladané výzvy.

Okrem rozdelenia podľa veľkosti firiem je možné uvažovať aj o postupnosti nasadzovania podľa typu transakcií: najprv verejné na obstarávanie (B2G sektor), následne tuzemské B2B s vyššími obrátmi, až potom rozšírenie na všetky B2B a prípadne B2C. V mnohých krajinách sa do e-fakturácie B2C zahŕňajú najmä tie transakcie, pri ktorých dochádza k riziku daňových únikov, ako napríklad rôzne služby, gastro sektory, stavebné práce. Takýto selektívny prístup umožňuje správcovi dane sústrediť sa na najrizikovejšie oblasti a zároveň nezahliť menších podnikateľov okamžitými drastickými zmenami.

Zároveň je nevyhnuté, aby na implementáciu tak rozsiahlej zmeny v podnikateľskom prostredí bol vytvorený dostatočný časový priestor.

4.3. Minimalizácia regulačnej záťaže a predchádzanie goldplatingu

Slovensko by sa pri transpozícii európskych smerníc a pri implementácii projektov ako ViDA (VAT in the Digital Age) malo dôsledne držať zásady „lepší predpis, nie väčší“. Európske smernice v súčasnej podobe nevyžadujú, aby členské krajiny zaviedli absolútnu elektronickú fakturáciu v plnom rozsahu i pre mikrosubyjekty či pre neplatiťov DPH. Akýkoľvek krok nad tento rámec by sa mal dobre odôvodniť v súlade s princípom tvorby verejných politík založených na dátach a faktoch. To znamená preukázať, že prináša významnú pridanú hodnotu a neprimerane nezaťažuje podnikanie. Rovnako by mala mať akákoľvek regulácia nad rámec požiadaviek EÚ jasne stanovené a kvantifikované ciele, tak aby bolo možné ich porovnanie s očakávanými nákladmi a tiež ex-post hodnotenie ich naplnenia.

Pred formálnym prijatím legislatívy je vhodné zrealizovať dôsledné posúdenie vplyvov (tzv. RIA – Regulatory Impact Assessment), kde sa vyčíslia nielen očakávané prínosy (napr. zlepšenie výberu daní), ale aj všetky priame a nepriame náklady pre podnikateľskú sféru. V tejto fáze treba uskutočniť test MSP, pričom sa do diskusie zapoja samotní malí a strední podnikatelia a vyjadria sa k reálnym nákladom zavádzania e-fakturácie (náklady na IT, školiace aktivity, prípadnú potrebu externých konzultácií). Takto sa zistí, či predpokladaný termín alebo rozsah povinností nie je pre viaceré sektory neúnosný.

Pokiaľ by analýza potvrdila, že pre určité veľmi malé subjekty (napr. živnostníkov s ročným obrátom pod určitú hranicu) alebo pre špecifické neziskové organizácie je systém e-fakturácie neprimerane nákladný, môže štát zvážiť dočasné či trvalé výnimky. Tie by boli nastavené tak, aby sa síce umožnila digitalizácia ekonomiky, no aby sa zároveň predchádzalo nerovnováhe na trhu a neprimeranému tlaku na najmenších. Riešením môžu byť aj zjednodušené moduly e-fakturácie s obmedzeným rozsahom údajov.

4.4. Prepojenie s inými informačnými systémami

Elektronická fakturácia by mala byť integrálnou súčasťou širšieho digitálneho ekosystému verejnej správy. Dlhodobá vízia Slovenska by mala smerovať k tomu, aby firemné subjekty pri plnení povinností voči daňovej správe, Sociálnej poisťovni, zdravotným poisťovniám či colným úradom komunikovali cez jednotné brány a softvérové API s jednotnými štandardmi. Takto by

sa dalo napĺňať heslo „jedenkrát a dost“, kedy údaje poskytnuté v e-faktúrach následne nemusia podniky duplicitne vypisovať do rôznych iných formulárov. To zníži administratívne zaťaženie a zvýši užitočnosť celého systému.

V modernom elektronickom ekosystéme sa zvyšuje objem citlivých finančných a obchodných údajov, ktoré budú podniky a živnostníci poskytovať daňovej správe v reálnom čase. Preto je nevyhnutné, aby bola bezpečnosť na tej najvyššej úrovni. Dôležité je šifrovanie dát počas prenosu, bezpečný manažment identít a prístupov (napr. zdokonalený elektronický podpis, eID a podobne), ale aj robustné systémy detekcie útokov. Správca dane by mal verejne deklarovať, aké opatrenia prijal, ako je nastavená ochrana proti únikom a ako budú subjekty informované pri akýchkoľvek incidente.

Z technického hľadiska môže byť systém e-fakturácie navrhnutý tak, aby bol modulárny, škálovateľný a otvorený pre integrácie s účtovnými programami a ERP systémami rôznych dodávateľov. Pomôže to predísť situácii, kedy by podniky boli nútené používať iba jediný štátom predpísaný softvér. Naopak, môžu si vybrať taký účtovnícky nástroj, ktorý najlepšie vyhovuje ich potrebám, pričom sa cez štandardizované API pripoja do centrálného systému daňovej správy.

4.5 Metodická a finančná podpora malým a stredným podnikom

Kľúčovou pomocou zo strany štátu je ponúknuť v základnej verzii bezplatný online nástroj, ktorý umožní vystavovať e-faktúry v súlade so zákonom. Takýto nástroj, prístupný cez webovú či mobilnú aplikáciu, je mimoriadne užitočný pre najmenších podnikateľov, ktorí nevlastnia robustné ERP systémy. Prirodzene by mal spĺňať všetky bezpečnostné a formálne požiadavky (napríklad kompatibilitu s EN 16931) a automaticky odosielať potrebné údaje na finančnú správu.

Z pohľadu mikropodnikateľov a živnostníkov je zavádzanie e-fakturácie nielen technickou, ale aj mentálnou výzvou. Vhodným opatrením je preto aj organizovanie seminárov a školení, na ktorých budú detaily e-fakturácie vysvetlené jednoduchým spôsobom. Zároveň je vítané, ak budú existovať videonávody, webináre, prípadne krátke príklady správneho vyplnenia e-faktúr.

V niektorých krajinách sa osvedčilo, že prvú vlnu prechodu na e-fakturáciu podporili vlády cez daňové úľavy alebo iné zvýhodnenia pre podniky, ktoré sa zapojili medzi prvými. Mohlo by ísť o krátkodobú daňovú odpočítateľnú položku (napríklad na hardvérové vybavenie, ktoré podnik potrebuje pre novú formu fakturácie), alebo o znížené pokuty v prechodnom období. Takýto prístup podporuje rýchlejšie osvojenie si novínok a pozitívnu motiváciu namiesto obáv z pokút.

4.6 Flexibilita a priebežné vyhodnocovanie po zavedení

Zavedenie e-fakturácie býva s ohľadom na svoju komplexnosť nevyhnutne sprevádzané rôznymi „detskými chorobami“. Je praktické, ak štát už vopred vyhradí obdobie (napríklad 6 až 12 mesiacov), počas ktorého bude zhovievavejšie pristupovať k drobným nedostatkom a porušeniam novej legislatívy. Hlavným cieľom tohto obdobia by nemalo byť sankcionovanie, ale pomoc podnikom pri zvládaní nových povinností. Dôležité je vytvoriť priestor na zhromažďovanie spätnej väzby a následné úpravy systému – napríklad v jeho užívateľskom rozhraní, v interpretácii metodík či v softvérových prepojeniach.

Medzinárodný trend smeruje ku stále flexibilnejšiemu prispôbovaniu sa novým technológiám, formátom a požiadavkám trhu. Elektronická fakturácia už dnes neznamená len obyčajné PDF či XML, ale zahŕňa aj možnosti priamej integrácie s platobnými bránami, s blockchain aplikáciami či automatizovanou kontrolou úhrad cez bankové API. Slovensko by malo mať funkčnú metodiku pre priebežné inovácie, tak aby adoptovalo prípadné vylepšenia, pokiaľ prinesú reálny úžitok a nebudú neúmerne zaťažovať podniky.

Ak chceme, aby slovenskí podnikatelia mohli bez bariér obchodovať so zahraničnými partnermi, je nutné aktívne sledovať vývoj smerníc EÚ, ako aj normy EN 16931 či možné úpravy v iniciatíve ViDA. Rovnako by Slovensko malo priebežne rokovať aj s okolitými štátmi o interoperabilite svojich e-fakturačných systémov. Vhodné je taktiež inšpirovať sa systémami, ktoré sa v praxi ukázali ako funkčné, napríklad taliansky SdI (Sistema di Interscambio) či maďarský model RTIR, no zároveň implementovať iba tie prvky, ktoré sú vhodné a primerané pre slovenské prostredie. Taktiež je vhodné aj naďalej sledovať pokračujúci vývoj systémov elektronickej fakturácie v iných krajinách a ich priebežné skúsenosti. Slovensku to umožní identifikovať nové potenciálne výzvy a príležitosti, ktoré neboli zrejmé v momente prvotného navrhovania a zavádzania systému.

Záver

Zavedenie elektronickej fakturácie v členských štátoch EÚ nie je len ďalším krokom v digitalizácii verejnej správy či v modernizácii podnikateľského prostredia. Ide o komplexný proces, ktorý je súčasťou rozsiahlejšej transformácie v oblasti daňovej politiky a efektívnejšej správy daní v kontexte digitálnej ekonomiky. Ako ukazuje táto analýza, príprava a implementácia systémov elektronickej fakturácie je zdrojom príležitostí, no zároveň prináša aj významné riziká a výzvy.

Jedným z hlavných dôvodov, prečo Európska únia, ale aj iné medzinárodné inštitúcie, a to najmä OECD, dlhodobo presadzujú zavedenie systémov elektronickej fakturácie, je potreba zefektívniť a modernizovať výber daní. Medzi očakávané prínosy patrí:

- Zníženie daňovej medzery: Elektronická fakturácia umožňuje efektívnejšie sledovať a kontrolovať obchodné transakcie v reálnom čase. Daňové správy dokážu včas identifikovať podozrivé schémy (tzv. karuselové podvody či nezrovnalosti pri cezhraničných transakciách) a získať presnejšie údaje k výberu DPH.
- Administratívne úspory pre podniky: V dlhodobom horizonte prináša elektronická fakturácia, hlavne v režime business-to-business (B2B), zrýchlenie fakturačných a platobných procesov. Rovnako znižuje potrebu prácnych manuálnych zásahov do evidencií, skracuje archiváciu papierových dokumentov, prípadne odbúrava niektoré redundantné vykazovania, keďže mnohé potrebné údaje si daňová správa vie získať priamo zo systému.
- Prevencia chýb a znižovanie byrokracie: Keďže digitálne systémy umožňujú prípadné chyby vo faktúrach rýchlo zachytiť a nasmerovať subjekty na ich opravu, v dôsledku toho klesá riziko nesprávneho vykazovania DPH či oneskoreného podania daňových priznaní. Okrem toho sa viaceré úkony, ktoré predtým podniky vykonávali ručne, automatizujú (napr. príprava podkladov na mesačné alebo kvartálne daňové priznania).
- Rozvoj online podnikania a podpora MSP: Vhodne nastavované systémy elektronickej fakturácie vedia byť pre malé a stredné podniky impulzom, ktorý im uľahčí cezhraničnú expanziu do iných štátov EÚ. Digitálne prepojenie fakturačných a účtovných softvérov zjednodušuje obchodné transakcie, znižuje transakčné náklady a vnáša viac transparentnosti aj do cezhraničného verejného obstarávania.

Táto analýza predstavila prehľad procesu zavádzania a praktického fungovania konkrétnych modelov elektronickej fakturácie naprieč niekoľkými krajinami EÚ. Hoci tieto modely vychádzajú zo spoločných európskych smerníc a noriem, jednotlivé implementácie sa výrazne líšia v legislatívnych, technických aj praktických aspektoch. Pohľad na tieto príklady nám ukazuje, že jednotná európska legislatíva je implementovaná vysoko variabilne. Každá krajina si svoj model elektronickej fakturácie zavádza v rozsahu a spôsobom, ktorý kladie dôraz na rôzne makroekonomické ciele, a to vrátane podpory a modernizácie podnikateľského prostredia, snahy o digitalizáciu podnikov či boja proti daňovým únikom.

Slovenská republika, podobne ako mnoho ďalších členských krajín, prešla viacerými legislatívnymi a koncepčnými krokmi, ktorými reagovala na smernice EÚ, no taktiež na potrebu modernizovať správu dane z pridanej hodnoty. Vláda i rezort financií komunikovali rôzne koncepcie, ktoré sa od seba odlišovali v predstavenom časovom harmonograme, technickom riešení aj v tom, ktorých podnikov a transakcií sa má elektronická fakturácia dotknúť. Aktuálny návrh počíta s touto povinnosťou pre všetkých platiteľov DPH s možnosťou dobrovoľného

zapojenia sa mikro a malých podnikateľov, ktorí nie sú platcami DPH. Tým by došlo k pokrytiu väčšiny relevantných transakcií, no zároveň by sa predišlo príliš veľkej regulačnej záťaži na tie podniky, ktoré majú veľmi nízke obraty alebo uskutočňujú iba minimálne množstvo transakcií.

Pre úspešnú implementáciu systému elektronickej fakturácie na Slovensku je vhodné vychádzať zo skúseností krajín, ktoré tento systém už zaviedli, alebo už sú v procese jeho zavádzania. Ponúkajú totiž pozitívne príklady, no zároveň je možné sa pri navrhovaní domáceho modelu inšpirovať ich chybami a výzvami, ktorým museli čeliť.

Zavádzanie elektronickej fakturácie, hoci ponúka svoje pozitíva, totiž prináša aj viaceré riziká a nedostatky, ktoré sú v praxi dôležité:

- **Goldplating:** V prípade, že Slovensko prijme prísnejšiu či rozsiahlejšiu reguláciu ako sama EÚ vyžaduje, môžu z toho vyplývať dodatočné náklady pre podnikateľov a ohrozenie ich konkurencieschopnosti. Ak majú napríklad menšie podniky vyvíjať špeciálne riešenia len kvôli slovenskej legislatíve, môžu byť vystavené neúmernému finančnému a časovému tlaku. Návrh, ktorý v roku 2025 predstavuje Ministerstvo financií SR aj Finančná správa SR vykazuje známky goldplatingu napríklad v kratších lehotách vystavovania e-faktúr, či vyššej rýchlosti zavedenia povinnosti používať e-faktúry ako vyžadujú európske smernice.
- **Nedostatočné preškolenie a metodická podpora:** Ani ten najlepšie pripravený e-fakturačný systém nevie fungovať efektívne, ak ho podnikatelia nevedia správne používať. Absencia zrozumiteľných usmernení, pomoci či hot-line služieb a testovacích režimov môže spôsobiť masívny odpor podnikateľov, najmä v prvých mesiacoch povinnej účasti.
- **Obavy o bezpečnosť a ochranu citlivých dát:** E-faktúry v reálnom čase poskytujú finančnej správe detailný prístup k údajom o obchodných transakciách. Nesprávne nastavené bezpečnostné procedúry alebo zlyhanie systémov môžu ohroziť dôveru verejnosti. Podniky sa obávajú možných únikov dát, ktoré môžu byť citlivé z hľadiska obchodných tajomstiev.
- **Možné technické chyby a nestabilita systému:** Pri masovom zaťažení systému, najmä v čase daňových priznaní, môže dochádzať k preťaženiu, pádovému správaniu či k nedostupnosti e-fakturačnej platformy. To by mohlo ohroziť plynulé fungovanie obchodných procesov a zneužiť sa na obchádzanie povinností.
- **Finančná záťaž pri prechode:** Kým v dlhodobom horizonte sa očakávajú úspory, v krátkodobom horizonte (zhruba prvý až druhý rok od zavedenia) podniky čelia dodatočným nákladom na úpravu systémov, školenia zamestnancov a prípadné zavedenie elektronických podpisov či časových pečiatok.
- **Zvýšenie regulačného zaťaženia podnikov:** Podnikatelia poukazujú na to, že v súvislosti so zavedením povinnosti používať e-faktúry neprichádza k predstaveniu proporčne odbúranej regulačnej záťaže pri iných povinnostiach.
- **Nejasnosti ohľadom CIUS:** Podnikatelia ani v roku 2025 nepoznajú jasné detaily o tom, aké údaje budú musieť na e-faktúre uvádzať. V niektorých oboroch a veľkostných kategóriách firiem to predstavuje riziko neprimeraného administratívneho zaťaženia, či vyzrádania citlivých údajov o obchodnej stratégii.
- **Chýbajúce dopadové štúdie:** Podnikatelia poukazujú na to, že argumenty pre zavedenie povinnosti používať e-faktúry ako sľubovaný zvýšený výber daní a zníženie byrokratických

nákladov podnikateľských subjektov nie sú predkladateľmi legislatívnej normy dostatočne podložené analýzami, či modelovými kalkuláciami.

V širších súvislostiach diskusie o elektronickej fakturácii môžeme pozorovať, že členské štáty EÚ prijímajú čoraz rozhodnejšie kroky v boji proti daňovým únikom a v prospech modernizácie daňovej agendy. Systémy elektronickej fakturácie sa teda stávajú nielen nástrojom zamedzujúcim daňové podvody, ale takisto prostriedkom na zlepšenie digitálnej pripravenosti podnikov, na urýchlenie ich cash-flow procesov, a taktiež na optimalizáciu administratívy pri obchodných transakciách.

Na európskej úrovni cítiť stále silnejší tlak na rozšírenie e-fakturácie do všetkých typov transakcií, aj na tzv. digitálne výkazníctvo v reálnom čase, ako sa ho snaží presadzovať iniciatíva ViDA (VAT in the Digital Age). Okrem toho narastá aj dôraz na harmonizované formáty faktúr a interoperabilitu systémov medzi jednotlivými krajinami, aby podniky pri cezhraničnom obchode nemuseli duplikovať procesy či riešiť technické bariéry.

Hoci implementácia systému elektronickej fakturácie môže krátkodobo znamenať zvýšené investičné a vzdelávacie nároky na podniky aj na správu daní, prínosy do budúcnosti majú potenciál výrazne prevýšiť tieto počiatočné náklady. Systém elektronickej fakturácie, vhodne integrovaný do iných elektronických služieb, by mohol Slovensku priniesť stabilnejší výber DPH, obmedziť rozsah daňových podvodov a zároveň posilniť konkurencieschopnosť slovenských firiem na vnútornom trhu EÚ.

Zároveň treba zdôrazniť, že úspešnosť takejto reformy bude výrazne závisieť od postojov podnikateľov, kvality technického riešenia aj od správnej komunikácie zo strany štátu. Ak sa podcení vysvetľovanie nových pravidiel a ak na štátnej úrovni zlyhá manažment rizík (napr. slabá bezpečnosť údajov, pomalé odstraňovanie technických nedostatkov), môže to celý proces spomaliť, znechutiť používateľov a ohroziť dôveru v elektronické riešenia. Je preto kľúčové, aby Slovensko postupovalo systematicky a s prihliadnutím na najlepšie zahraničné skúsenosti i špecifiká domáceho prostredia.

Celkovo vzaté, elektronická fakturácia predstavuje dôležitý krok vpred v digitalizačných a reformných snahách. Je prísľubom pre modernejšiu, transparentnejšiu a pružnejšiu správu daní, ktorá dokáže lepšie reagovať na výzvy globalizovaného trhu. Jej implementácia si však vyžiada dôsledné plánovanie, legislatívnu pripravenosť a súčinnosť všetkých zúčastnených strán. Iba tak môže priniesť želané výsledky a stať sa pevnou súčasťou moderného podnikateľského prostredia v Slovenskej republike.

Pri zavádzaní e-fakturácie by Slovensko malo kombinovať osvedčené postupy z rôznych krajín, ktoré takýto systém už zaviedli, alebo zavádzajú. Dôraz by mal byť kladený na postupné zavádzanie systému, flexibilitu pre podnikateľov, technologické prepojenie s existujúcimi systémami a kvalitnú technickú podporu. Tieto opatrenia by mohli viesť k efektívnejšiemu výberu daní a súčasne minimalizovať potenciálne zaťaženie podnikateľského sektora. Hoci nie je možné a ani žiaduce kompletne skopírovať niektorý z existujúcich systémov elektronickej fakturácie v inej krajine, analyzované príklady ponúkajú viacero konkrétnych modelov a prístupov, ktoré sa ukázali ako efektívne.

- Verejné konzultácie a flexibilita pri implementácii: Poľsko poskytlo pozitívny príklad otvorenej komunikácie so zástupcami podnikateľského sektora. Verejné konzultácie s firmami a včasné zverejnenie legislatívnych a technických podmienok pomohli prispôbiť systém potrebám podnikateľov. Zároveň bolo vysoko prínosné odsunutie termínu spustenia systému na neskorší termín, keď sa ukázalo, že nie je dostatočne

technicky a legislatívne pripravený na ostrú prevádzku. Slovensko by si malo osvojiť tento model dialógu, aby sa predišlo technickým a legislatívnym nedostatkom a prípadnému chaosu pri spustení systému.

- Postupné zavádzanie a dostatočné prechodné obdobia: Príklad Nemecka ukazuje, že postupné zavádzanie e-fakturácie so stanovením dostatočne dlhých skúšobných a prechodných období pomáha podnikom lepšie sa pripraviť na chystané zmeny. Slovensko by sa malo inšpirovať a zaviesť povinnosť e-fakturácie najskôr pre transakcie v B2G sektore, následne pre veľké firmy v B2B sektore a až neskôr pre malé podniky a živnostníkov.
- Kvalitná technická podpora a školenia: Rumunsko ukazuje, že rýchle zavedenie nového a komplexného systému môže viesť k technickým problémom na strane štátu aj k nedostatočnej pripravenosti na strane užívateľov. Slovensko by malo zabezpečiť dostatočnú technickú podporu, pravidelné aktualizácie a školenia pre podnikateľov, aby sa minimalizovali počiatočné problémy pri zavádzaní systému elektronickej fakturácie.
- Centralizovaný model s integráciou s existujúcimi systémami: Taliansky a maďarský model ukazujú, že zavedenie centralizovaného modelu Continuous Transaction Controls (CTC) umožňuje efektívnu kontrolu nad fakturačnými transakciami a minimalizuje podvody na DPH. Taliansko prevádzkuje centralizovaný systém Sistema di Interscambio, ktorý efektívne kontroluje e-faktúry ešte pred ich doručením. Slovensko by si mohlo osvojiť podobné riešenie, taktiež s kvalitnými API prepojeniami na komerčné účtovné systémy, čo by minimalizovalo administratívnu záťaž podnikateľov aj napriek lepšej daňovej kontrole.
- Decentralizovaný model v B2B sektore: Maďarsko a Rumunsko používajú centralizovaný model s okamžitým hlásením faktúr správcovi dane, čo umožňuje lepší boj proti daňovým únikom. Nemecký post-audit model, ktorý nepredpisuje podnikateľom povinnosť využívať konkrétny kanál pre výmenu faktúr, na druhej strane necháva viac slobody firmám a minimalizuje potenciál nepriameho regulačného zaťaženia. Slovensko by mohlo zvážiť kombináciu oboch prístupov: centralizovaný model pre B2G a decentralizovanejší prístup pre B2B.

Zoznam použitej literatúry

European Commission. eInvoicing Country Factsheets: Hungary. Dostupné na:
<https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/display/DIGITAL/eInvoicing+in+Hungary>
EUR-lex. Dostupné na:
<https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/FR/TXT/?uri=NIM:271618&qid=1581428917945>

Sovos. Hungary Expands Real-Time VAT Controls. Dostupné na:
<https://sovos.com/blog/vat/hungary-expands-real-time-vat-controls/>

NTCA. The One Stop Shop. Dostupné na: https://nav.gov.hu/en/main-tiles/e_services/System_for_taxpayers_not_established_in_the_EC/The_Mini_One_Stop_Shop/20150929

Fonoa. Hungary E-invoicing Guide. Dostupné na:
<https://www.fonoa.com/countries/hungary/e-invoicing-and-digital-reporting#what-does-the-e-invoicing-process-in-hungary-look-like>

European Commission. VAT gap in the EU: 2024 report. Dostupné na:
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/298d43e2-bd28-11ef-91ed-01aa75ed71a1/language-en>

Bundesministerium der Justiz. Dostupné na: <https://www.gesetze-im-internet.de/erechv/BJNR355500017.html>

Bundesgesetzblatt. Dostupné na: <https://www.recht.bund.de/bgbl/1/2024/108/VO>

Koordinierungsstelle für IT-Standards. Dostupné na:
<https://xeinkauf.de/app/uploads/2022/11/Leitweg-ID-Formatspezifikation-v2-0-2-1.pdf>

Koordinierungsstelle für IT-Standards. Dostupné na: <https://xeinkauf.de>

European Commission. eInvoicing Country Factsheets: Germany. Dostupné na:
<https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/display/DIGITAL/eInvoicing+in+Germany>

Fonoa. Germany E-invoicing Guide. Dostupné na:
<https://www.fonoa.com/countries/germany/e-invoicing-and-digital-reporting>

ISAP. Dz.U. 2018 poz. 2191. Dostupné na:
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180002191>

PEF. Obowiązek elektronicznego fakturowania. Dostupné na:
<https://efaktura.gov.pl/faq/obowiazek-elektronicznego-fakturowania/>

European Commission. eInvoicing Country Factsheets: Poland. Dostupné na:
<https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/display/DIGITAL/eInvoicing+in+Poland>

Marosa. E-Invoicing in Poland: Understanding KSeF and Compliance. Dostupné na:
<https://marosavat.com/polish-e-invoicing-guide-ksef/>

European Commission. eInvoicing Country Factsheets: eInvoicing in Romania. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/display/DIGITAL/eInvoicing+in+Romania>

Portal legislativ. Zákon č. 199/2020. Dostupné na: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/229853>

ANAF. Zákon č. 227/2015. Dostupné na: https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/Prezentare_R/Law227_11042018.pdf

Portal legislativ. Vládne nariadenie č. 120/2021. Dostupné na: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/247243>

Portal legislativ. Vládne nariadenie č. 1366/2021. Dostupné na: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/248303>

Portal legislativ. Vládne nariadenie č. 130/2021. Dostupné na: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/249349>

Portal legislativ. Zákon č. 296/2023. Dostupné na: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/275745>

Portal legislativ. Mimoriadne nariadenie č. 69/2024. Dostupné na: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/284213>

Fonoa. Romania E-invoicing Guide. Dostupné na: <https://www.fonoa.com/countries/romania/e-invoicing-and-digital-reporting>

Marosa. E-Invoicing in Romania. Dostupné na: <https://marosavat.com/romania-e-invoicing-e-reporting/>

Outsourcing Today. NextUp: ANAF wants fiscal control on outdated infrastructure. The Romanian state must postpone the fines for 6 months to have time to prepare. Dostupné na: <https://outsourcing-today.ro/?p=10676>

VATupdate. Turmoil in Romanian E-Invoice Mandate Sparks Entrepreneurial Frustration. Dostupné na: <https://www.vatupdate.com/2024/01/17/turmoil-in-romanian-e-invoice-mandate-sparks-entrepreneurial-frustration/>

European Commission. eInvoicing Country Factsheets: eInvoicing in Romania. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/display/DIGITAL/eInvoicing+in+Romania>

Presidenza del Consiglio dei Ministri. Zákon č. 244/2007. Dostupné na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2007-12-24;244!vig=>

Presidenza del Consiglio dei Ministri. Dekrét 7/2008. Dostupné na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2007-12-24;244!vig=>

Presidenza del Consiglio dei Ministri. Dekrét 3/2013. Dostupné na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:ministero.economia.e.finanze:decreto:2013-04-03;55%21vig=>

Presidenza del Consiglio dei Ministri. Legislatívny dekrét 148/2018. Dostupné na: https://www.normattiva.it/atto/caricaDettaglioAtto?atto.dataPubblicazioneGazzetta=2019-01-17&atto.codiceRedazionale=19G00004&queryString=%3FmeseProvvedimento%3D%26formType%3Dricerca_semplice%26numeroArticolo%3D%26numeroProvvedimento%3D148%26testo%3D%26annoProvvedimento%3D2018%26giornoProvvedimento%3D¤tPage=1

Fonoa. Italy E-invoicing Guide. Dostupné na: <https://www.fonoa.com/countries/italy/e-invoicing-and-digital-reporting>

Slov-Lex. Zákon č. 215/2019 o zaručenej elektronickej fakturácii a centrálnom hospodárskom systéme. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/215/>

Slovenská komora daňových poradcov. Predbežná informácia MF/004368/2021-77 k novému zákonu o zasielaní údajov Finančnej správe z faktúr daňových subjektov. Dostupné na: <https://www.skdp.sk/webnew/main.nsf/0/430C1ADDC6CA5CEDC125865C003D7496?openDocument>

CEF Digital. Slovak Republic (2023 eInvoicing Country Sheet). Dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-building-blocks/sites/pages/viewpage.action?pageId=658735770>

The Netherlands chamber of commerce in the slovak republic. 9 Things you need to know about new «guaranteed» e-invoicing, 2021. Dostupné na: <https://www.netherlandschamber.sk/blog/9-things-you-need-to-know-about-new-guaranteed-e-invoicing>

OASIS Universal Business Language (UBL). Dostupné na: <https://interoperable-europe.ec.europa.eu/collection/eprocurement/solution/oasis-universal-business-language-ubl/release/no-version>

Finančná správa SR. Kontrolný výkaz DPH. Dostupné na: <https://www.financnasprava.sk/sk/podnikatelia/dane/dan-z-pridanej-hodnoty/kontrolny-vykaz-dph>

Slovensko.digital. Elektronická faktúra pod záštitou Slovensko.Digital. Dostupné na: <https://slovensko.digital/elektronicka-faktura-pod-zastitou-slovensko-digital/>

Slov-Lex. Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Dostupné na: https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2004/222/vyhlasene_znenie.html

Slov-Lex. Predbežná informácia k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/elegislatura/legislativne-procesy/SK/PI/2024/334>

Národná rada Slovenskej republiky. PROGRAMOVÉ VYHLÁSENIE VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY 2023 - 2027. Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=535376>

Rada Európskej únie. Návrh nariadenia Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 904/2010. Dostupné na: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14962-2024-INIT/sk/pdf>

Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Informačný systém elektronickej fakturácie (IS EFA). Dostupné na: https://www.mfsr.sk/files/archiv/priloha-stranky/19931/98/SU_137_MD_IS-EFA_04092018.pdf

Európska komisia. VAT Carousel Fraud. Dostupné na: https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/vat/fight-against-vat-fraud/vat-carousel-fraud_en

OECD (2016), Technologies for Better Tax Administration: A Practical Guide for Revenue Bodies, OECD Publishing, Paris. Dostupné na: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264256439-en>

OECD (2022), Tax Administration 3.0 and Connecting with Natural Systems, OECD, Paris. Dostupné na: https://www.oecd.org/en/publications/tax-administration-3-0-and-connecting-with-natural-systems_53b8dade-en.html

OECD (2022), Tax Administration 3.0 and Electronic Invoicing, OECD, Paris. Dostupné na: https://www.oecd.org/en/publications/tax-administration-3-0-and-electronic-invoicing_2ffc88ed-en.html

Eur-lex. Smernica 2006/112/ES. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006L0112-20150101>

Publication office of The European Union. VAT gap in the EU 2023. Dostupné na: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/84ba1bdf-7230-11ee-9220-01aa75ed71a1/language-en>

Eur-lex. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/55/EÚ. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0055>

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky. STN EN 16931. Dostupné na: <https://www.normoff.gov.sk/files/docs/e-fakturacia-stn-en-16931-1-a1-614d692fbcaa2.pdf>

Združenie podnikateľov Slovenska. INFOGRAFIKA: E-faktúra na Slovensku - svetový unikát bez jasného cieľa. 2022. Dostupné na: <https://www.zps.sk/novinky/2022/infografika-e-faktura-na-slovensku>

Finančná správa Slovenská republika. Finančná správa začala prípravu na vytvorení prostredia pre elektronickej fakturáciu. 2025. Dostupné na: https://www.financnasprava.sk/sk/pre-media/novinky/archiv-noviniek/detail-novinky/_pripr-efaktura-ts/bc